

Välkomsthälsning

Anf. 1 ANDRE VICE TALMANNEN:

In the public gallery we have many visitors from the embassies in Sweden. I want to say that we are happy to see that you have come here to listen to the Annual Debate on Foreign Policy in the Swedish Riksdag. You are warmly welcome.

1 § Utrikespolitisk debatt

Utrikespolitisk debatt

Anf. 2 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Fru talman! Det är som gått sedan regeringen presenterade sin första utrikesdeklaration har i allt väsentligt varit ett bra år för Sverige och för Europa.

Vi har förnyat och förstärkt samarbetet i Norden och Östersjöregionen.

I Europeiska unionen har vi nått enighet om ett reformfördrag som ger oss gemensamt bättre möjligheter i framtiden. Vi har globalt tagit en tydlig ledning i arbetet att möta klimatutmaningarna. Vi river gamla gränser och öppnar nya möjligheter.

Världsekonomin utvecklas i allt väsentligt gynnsamt. Cirka en tredjedel av mänskligheten lever i områden där den ekonomiska tillväxten låg kring 10 procent. Världshandeln expanderade nästan lika mycket.

Förutsättningarna för att nå det viktiga målet om att halvera fattigdomen i världen till år 2015 är därmed betydligt bättre.

När vi nu gått in i år 2008 finns det anledning att betona den nya osäkerhet som har uppstått på viktiga områden. En avmattning av den ekonomiska tillväxten är sannolik.

Vi vet ännu inte om världshandelsförhandlingarna kommer att krönas med framgång eller om en ny protektionism kommer att bryta fram.

Europa måste upp till bevis när det gäller att leva upp till sina ambitioner i klimat- och energipolitiken. Det kommer att ställa också våra samhällen inför stora krav.

Den inledda fredsprocessen i Mellanöstern kommer om den misslyckas att leda till en starkt försämrad utveckling i hela regionen. Men om den lyckas ökar möjligheterna till fred och utveckling i Mellanöstern markant.

Den globala terrorismen och riskerna för spridning av massförstörelsevapen kommer att fortsätta att utgöra hot mot stabiliteten i världen.

När jag för ett år sedan stod i denna talarstol sammanfattade jag vår utrikespolitiska uppgift i tio punkter. Eftersom den politik som jag då redogjorde för var en politik med ett längre perspektiv är det naturligt att utgå från dessa.

För det första: Europeiska unionen intar en särställning i svensk utrikes- och säkerhetspolitik.

Lissabonfördraget innebär att en betydligt bättre förutsättning skapas för att Europeiska unionen ska kunna fungera som en allt starkare global aktör också när det gäller freds- och säkerhetspolitiken. Detta fördrag har ett brett stöd i Sveriges riksdag. Det är vår gemensamma förhoppning att det ska kunna träda i kraft vid det kommande årsskiftet. Sverige kommer att spela en aktiv roll när det gäller att skapa de nya instrument som fördraget nu bereder vägen för.

Vi har tagit initiativ till en bred diskussion om vidareutvecklingen av den gemensamma europeiska säkerhetsstrategin. Viktigt blir också att under år 2009 säkerställa att bland annat den europeiska utrikestjänsten utvecklas till ett verksamt instrument för att främja våra gemensamma intressen.

Ett säkrare och fredligare Europa innebär förbättrade förutsättningar för fred och säkerhet också för Sverige. Sambandet mellan vår säkerhetspolitik och vår Europapolitik är lika tydligt som det är viktigt.

Utvecklingen av vår säkerhetspolitik måste även fortsatt ske i brett nationellt samförstånd. Sverige är militärt alliansfritt.

Det råder bred enighet om att vårt lands framtida säkerhet bygger på gemenskap och samverkan med andra länder. Det råder också bred enighet om att Sverige inte kommer att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat medlemsland i Europeiska unionen eller ett annat nordiskt land. I detta ligger också en förväntan om att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige skulle drabbas.

Europeiska unionens nya fördrag innebär att medlemsländerna tar ett solidariskt ansvar för Europas säkerhet. Successivt förstärks Europeiska unionens förmåga till freds- och säkerhetsinsatser i olika delar av världen. Vårt land bidrar utifrån sina förutsättningar till den solidariska säkerheten och kommer att fortsätta att spela en pådrivande roll i utvecklingen av den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitiken.

Detta halvår är Sverige ledarnation för Nordic Battle Group, som är en av de två snabbinsatsstyrkor som står till EU:s förfogande.

Planering pågår för att vi också ska kunna bidra med en motsvarande snabbinsatsstyrka inom Europeiska unionen under år 2011. Vi prövar också – i nära samverkan med Finland – möjligheten att delta i Natos motsvarande snabbinsatsstyrka. Detta skulle innebära en ytterligare fördjupning av ett redan omfattande samarbete med Nato.

Efterfrågan inom ramen för såväl Förenta nationerna som Europeiska unionen och Nato på olika fredsinsatser ökar. Det förblir regeringens ambition att Sveriges förmåga till internationella fredsinsatser ska fördubblas. Från år 2006 till år 2009 ökas anslaget från 1,5 miljarder till närmare 3 miljarder kronor.

Regeringen kommer inom kort att presentera en nationell strategi för Sveriges engagemang i freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet. Målet är att knyta utrikes-, bistånds- och försvarspolitiken närmare varandra.

För att kunna bli en allt viktigare global aktör måste Europeiska unionen stärka sina relationer med världen i övrigt.

Det är också mot denna bakgrund vi fäster stor vikt vid relationerna med USA. Den politiska dialogen mellan våra bägge länder är tät också i de frågor där perspektiven kan vara olika.

Vi fäster stor vikt vid relationerna med Indien och Kina. Utvecklingen av Asean skapar nya samarbetsmöjligheter. Toppmötet mellan Europeiska unionen och Afrikanska unionen visade på nya perspektiv. Vårens toppmöte med Latinamerika blir ett viktigt steg i utvecklingen av våra relationer.

För det andra: Den successiva utvidgningen av Europeiska unionen är en unikt framgångsrik process. Den har på ett mycket påtaligt sätt förbättrat förutsättningarna för fred och välstånd i vår del av världen och skapat en modell för fredligt samarbete och integration som inspirerar världen i övrigt.

Att hålla utvidgningen levande och därmed dörren öppen till Europa för de länder i vår omvärld som aspirerar på medlemskap är en av unionens främsta strategiska skyldigheter.

Sverige motsätter sig nya barriärer på vår kontinent. Vi gör det av övertygelse och med stöd av Romfördragets bestämmelser om att samarbete står öppet för alla demokratier i Europa som vill och kan uppfylla de krav som samarbetet ställer.

Regeringen arbetar aktivt i denna anda för att utvidgningsförhandlingarna med Turkiet och Kroatien ska fortsätta i den takt som ländernas förberedelser medger och ger sitt fulla stöd åt övriga länder på västra Balkan i deras strävan att närma sig unionen.

Det är vår förhoppning att det nu i Kroatien ska vara möjligt att accelerera reformprocessen så att medlemskapsförhandlingarna kan avslutas under det svenska ordförandeskapet.

På samma sätt ger vi vårt stöd till en accelererad reformprocess i Turkiet.

Att det landets medlemskap skulle ha stor betydelse inte bara för vår gemensamma vitalitet utan också för unionens globala vikt och trovärdighet är en uppfattning med bredast tänkbara förankring i Sveriges riksdag.

Detta år måste bli det år då frågan om att övervinna Cyperns splittring på allvar sätts upp på dagordningen. Vi kommer i samverkan med andra länder att stödja främst FN:s viktiga arbete med denna fråga.

Sverige kommer att fortsätta att vara drivande i arbetet med att stärka den europeiska grannskapspolitiken. För de länder som aspirerar på ett medlemskap i unionen i framtiden är det viktigt att grannskapspolitiken inte är en ersättning utan ett komplement till medlemskapsperspektivet. Det gäller inte minst för Ukraina. Vi välkomnar landets fortsatta demokratiska väg och strävar efter ett breddat och fördjupat samarbete mellan Sverige och Ukraina.

Vi strävar efter närmare förbindelser på samhällslivets alla områden också med Ryssland. Det är vår förhoppning att återstående hinder för landets medlemskap i WTO ska kunna övervinnas. Det ligger entydigt i vårt intresse att Ryssland utvecklas till en modern, framgångsrik och demokratisk stat. De senaste årens utveckling i mer auktoritär riktning pekar dock dessvärre åt ett annat håll. Vi känner oro för en fortsatt utveckling i denna riktning.

I Europeiska unionen diskuteras nu förutsättningarna för att – efter presidentskiftet i Moskva – inleda förhandlingar om ett bredare samarbetsavtal. Ett sådant måste bygga på respekt för grundläggande regler och villkor för samarbetet mellan Europas länder.

Också förbindelserna med länderna i södra Kaukasus bör stärkas. Vi har nyligen lagt fram förslag om en förstärkt roll för Europeiska unionen för att stödja en demokratisk och stabil utveckling i Georgien.

För det tredje: Förändringarna av vårt klimat utgör vår tids kanske största utmaning. Europeiska unionens toppmöte i mars förra året innebar att klimatfrågorna sattes i centrum. Sverige spelade en pådrivande roll i det beslutet. Gemensamt strävar vi efter en global post-Kyotoöverenskommelse. Vid höstens klimatmöte i Poznan i Polen hoppas vi att en god grund kan läggas för en uppgörelse i Köpenhamn i slutet av år 2009. Som ordförande i Europeiska unionen under denna period har Sverige ett särskilt ansvar.

Ensam kan dock inte Europa klara problemen. Tillsammans med USA arbetar vi med nya initiativ för ny teknologi. Vi hoppas på en mer framåtsyftande amerikansk inställning också när det gäller globala utsläppsbegränsningar. Vi har ingått ett brett avtal med Brasilien om alternativa bränslen. Vi fördjupar dialogen med de växande asiatiska ekonomierna. Frågan kommer att vara central vid statsministerns kommande besök i Kina och Japan.

Kopplingen mellan handel, utveckling, miljö och klimat är uppenbar. Regeringen har därför beslutat att etablera en internationell kommission under ordförandeskap av biståndsminister Gunilla Carlsson om klimatförändring och utveckling. Kommissionens huvuduppgift är att ge förslag på hur det globala biståndet kan klimatsäkras.

Regeringen är också initiativtagare till att använda handelspolitiken för att bidra till att motverka klimatförändringar. Vi driver på arbetet för friare handel med klimatvänliga varor, tjänster och teknologi. Ett förstärkt fokus på miljö och klimat genomsyrar det internationella utvecklings- och handelssamarbetet.

För det fjärde: Arbetet inom Förenta nationerna är av central betydelse för Sverige. Det är bara genom en effektiv multilateralism som många av vår tids största problem kan lösas. FN:s generalförsamling kommer i höst att diskutera vad som ytterligare krävs för att till år 2015 nå FN:s så kallade millenniemål. Trots att det finns goda förutsättningar att nå målet om att halvera fattigdomen i världen kommer ytterligare insatser att behövas för att stimulera utvecklingen.

Fru talman! Svenska soldater är i dessa dagar på väg till Tchad för att delta i Förenta nationernas och Europeiska unionens gemensamma ansträngningar att skydda människor och skapa bättre förutsättningar för fred i hela denna region.

Insatsen är kanske den mest komplicerade och krävande som Europeiska unionen har engagerats i. Den ska också ses i perspektivet av nödvändigheten att förhindra konfliktspridning och mildra lidandet i hela det väldiga område som också omfattar Sudan och inte minst Darfur. Den är ett uttryck för vår övertygelse att Sverige och Europa inte kan stå överkamma inför kriser där samhällen raderas, människors fri- och rättigheter kränks och oskyldiga människor lemlästas och dödas.

Att bygga fred kräver tid. Den tidsbegränsade insatsen i Tchad och Centralafrikanska republiken måste följas av en mer omfattande insats av Förenta nationerna. Sverige bidrar med omfattande humanitärt stöd till Darfur. Vi stöder aktivt Förenta nationernas och Afrikanska unionens fredssträngningar genom bland annat Jan Eliasson. Vi deltar i den internationella kontaktgruppen för Somalia, och vi kommer att ytterligare stärka vårt engagemang i landet så fort situationen så tillåter. Vi stöder en lösning av gränskonflikten mellan Etiopien och Eritrea på folkrättens grund i enlighet med den skiljedom som parterna har åtagit sig att genomföra.

Den Afrikaskrivelse som inom kort presenteras för riksdagen ger en bred och mångfasetterad bild av Afrika. I takt med att utvecklingen i många afrikanska länder nu går åt rätt håll förstärks våra relationer och blir mer jämbördiga.

Samtidigt som de afrikanska ekonomierna växer med 6 procent och demokrati och respekten för mänskliga rättigheter utvecklas positivt i ett flertal länder och antalet konflikter är lägre än på mycket länge visar den tragiska och oroande utvecklingen i Kenya på hur sköra framstegen ofta är. Situationen i det hårt drabbade östra Kongo är både en humanitär tragedi och en fortsatt källa till regional instabilitet.

Utvecklingen i Afghanistan under det senaste året inger oro. Opiumproduktionen har ökat till nivåer världen sannolikt inte sett på mer än ett århundrade. Säkerhetssituationen i främst landets östra och södra delar har förvärrats. Den politiska utvecklingen har blivit mer osäker. Vi eftersträvar en starkare samordnande roll för FN i de samlade fredsinsatserna i landet. De politiska och ekonomiska insatserna måste förstärkas och säkerheten i landet tryggas genom en bättre kombination av inhemska och internationella insatser.

Vårt engagemang i Afghanistan är långsiktigt, och vi öppnar under året en ambassad i Kabul. Vi kommer att återkomma till riksdagen om inriktningen av våra fortsatta insatser i Afghanistan och hur säkerheten och effektiviteten i dem kan öka. Vi samarbetar nära om den framtida inriktningen med övriga nordiska länder.

Vi kommer fortsatt att verka för att FN:s resolution 1325 om kvinnor i väpnade konflikter och i arbetet för ökad fred och säkerhet genomförs i praktiken.

Terrorismen har ställt det kollektiva säkerhetssamarbetet inför nya utmaningar. Det krävs ett brett mellanstatligt samarbete för att möta detta. Regeringen har nyligen gett sin samlade syn på terrorism och dess olika dimensioner i en skrivelse som nu ligger på de ärade ledamöternas bord.

Regeringen fortsätter att driva krav på förbättring och utveckling av de internationella sanktionsinstrumenten. Vi vill garantera rättssäkerheten och respekten för folkrätten och de mänskliga rättigheterna och arbe-

tar tillsammans med likasinnade för att förbättra prövningsmekanismerna inom ramen för FN:s säkerhetsråd.

I olika forum – främst med förankring i Förenta nationerna – kommer regeringen att fortsätta arbetet för rustningskontroll och nedrustning. I Europa fäster vi vikt vid ett förnyat CFE-avtal. Provstoppsavtalet bör ratificeras av alla. Nya initiativ kan behöva tas när det gäller att förhindra fortsatt spridning av känsliga teknologier på bland annat det nukleära området.

För det femte: Ett viktigt mål för utrikespolitiken är att kretsen av demokratier utvidgas. Arbetet för frihet och rätt är ett arbete också i Europa och i vårt eget närområde. Endast 70 mil från Gotland ligger Vitryssland där fria val inte kan hållas och där medborgare förföljs för sina politiska åsikter.

Regeringens politik gentemot Vitryssland strävar efter att stärka respekten för demokrati och mänskliga rättigheter i landet och att i förlängningen bidra till att Vitryssland integreras i det europeiska samarbetet och den europeiska värdegemenskapen. Vi ökar vårt bistånd och räknar med att senare i år öppna en svensk ambassad i Minsk.

På samma sätt som vi har välkomnat Ukrainas utveckling med fria och rättvisa val har vi haft anledning att tydligt beklaga att de ryska parlamentsvalen i december förra året inte genomfördes på ett sätt som motsvarar de krav som kan ställas på ett demokratiskt val. Bland annat genom Europeiska unionen kritiserade vi de kraftiga begränsningarna av de internationella valobservatörernas möjligheter att verka. Vi beklagar djupt att fortsatta begränsningar inte gjort det möjligt för OSSE att följa det förestående presidentvalet.

FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna fyller 60 år i år. Vikten av att främja demokrati och mänskliga rättigheter genomsyrar den svenska utrikespolitiken. Våra ställningstaganden bygger på stark folkrättslig grund. Vi verkar för att rättsstatens principer ska gälla också i det internationella samarbetet. Omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter förekommer alltfjämt, bland annat i Kina. Vi verkar genom dialog både enskilt, i Europeiska unionen och i FN-systemet för att motverka kränkningar på olika håll i världen.

Vi engagerar oss på bred front för att ge stöd till de demokratiska krafterna och bidra till en positiv förändring i länder som Kuba och Zimbabwe där människors fri- och rättigheter grovt och systematiskt kränks.

Under hösten 2007 verkade regeringen kraftfullt till stöd för demokratirörelsen i Burma. Vi drev inom Europeiska unionen på för införandet av verkningfulla sanktioner, och på svenskt initiativ inrättade unionen ett speciellt sändebud till Burma. Det är ett arbete med fortsatt hög prioritet.

Yttrandefriheten är en grundläggande mänsklig rättighet och en förutsättning för att kunna bekämpa alla former av förtryck. Vi arbetar målmedvetet för en värld där varje människas åsiktsfrihet och rätt att sprida sina tankar garanteras. Regeringen överlämnar under våren två skrivelser till riksdagen, dels om mänskliga rättigheter i utrikespolitiken, dels om demokrati och mänskliga rättigheter i biståndet. I båda dessa redovisas nya initiativ.

I alltför många delar av världen är kvinnors frihet, oberoende och jämställdhet fortfarande eftersatt. Arbetet med att öka kvinnors makt över sina liv har en central ställning i vår politik för global utveckling.

Dagens Europa har sin grund i skyddet för demokrati och respekten för de mänskliga rättigheterna. Under 2008 kommer Sverige att bygga vidare på denna grund genom vårt ordförandeskap i Europeiska rådets ministerkommitté.

Fria och rättvisa val är en grundläggande princip. OSSE:s valobservatörer måste även fortsättningsvis bjudas in utan särskilda villkor.

Vi ökar våra bidrag till FN:s högkommissarie för de mänskliga rättigheterna. Vi ställer kravet att FN:s råd för de mänskliga rättigheterna lever upp till förväntningarna och blir ett effektivt och starkt organ.

Vi välkomnar att FN:s generalförsamling på initiativ av Europeiska unionen för första gången sedan 1977 har antagit en resolution för avskaffande av dödsstraffet.

Vi har under det gångna året regelbundet markerat vårt stöd i samband med manifestationer för HBT-personers rättigheter. Vi kommer även i fortsättningen att med engagemang verka för att främja respekten för dessa rättigheter.

Mänskliga rättigheter och demokrati ges större vikt i utformningen av vårt bistånd.

För det sjätte: I Annapolis åtog sig israeler och palestinier för första gången på sju år att försöka nå en fredsöverenskommelse. Efter år präglade av våld och hopplöshet finns nu en verklig möjlighet till positiv förändring.

Slutstatusförhandlingarna måste leda till en varaktig fred och upprättande av en palestinsk stat bestående av Västbanken och Gaza. På så sätt främjas också Israels säkerhet liksom säkerheten i vårt eget närområde. Vi är beredda att på olika sätt medverka till en sådan fredsprocess.

Vi verkar för att isoleringen av Gaza hävs. Den israeliska bosättningspolitiken samt byggandet av separationsbarriären på ockuperat område strider mot folkrätten och utgör ett hinder i förhandlingsarbetet.

Israel måste tillåta rörelsefrihet inom och mellan de palestinska områdena, vilket är en förutsättning för en fungerande palestinsk ekonomi. Det är också ett grundläggande villkor för försoning på de palestinska områdena, för palestinsk enighet och uppslutning bakom president Abbas förhandlingslinje.

Parterna måste leva upp till sina åtaganden enligt färdplanen för fred. Det är centralt att de palestinska myndigheterna fortsätter att erkänna Israels rätt att existera och respekterar ingångna avtal. Det är ett grundläggande krav att terrorismen måste bekämpas. Raketattackerna mot Israel måste upphöra.

Vi ser fortsatt goda möjligheter att fördjupa relationerna med Israel. Europeiska unionen måste, som den största givaren till palestinierna, spela en mer aktiv politisk roll i kvartetten och bistå USA i uppföljningen av parternas åtaganden.

Utvecklingen i Iran är alltför oroande. De mänskliga rättigheterna fortsätter att kränkas, och yttrandefriheten inskränks.

Vi stöder aktivt implementeringen av FN:s säkerhetsråds resolutioner för att förmå Iran att efterleva sina åtaganden enligt icke-spridningsavtalet.

Tendenser till spridning av massförstörelsevapen och uppluckring av icke-spridningsregimen, NPT, måste tas på största allvar. En värld med fler kärnvapenmakter står närmare ett kärnvapenkrig. I en sådan värld är riskerna att dessa vapen hamnar i orätta händer också större.

Vi står bakom Irak i dess strävan efter stabilitet, säkerhet och demokrati. Vi kommer att fortsätta att öka vårt engagemang i landet och för landet, bland annat genom att förstärka vår diplomatiska närvaro i Bagdad.

Vi ger ett omfattande stöd till FN:s insatser i Irak, inklusive humanitärt stöd till irakiska flyktingar inom landet eller i andra länder.

För det sjunde: Vi måste konstatera att det inte har varit möjligt för FN:s säkerhetsråd att ta ställning till frågan om Kosovos framtida status.

Den nuvarande situationen är dock ohållbar, och trots folkrättsliga komplikationer måste därför Europeiska unionen ta på sig ett särskilt ansvar för statusfrågan och statsbyggande i Kosovo. Efter diskussioner i Europeiska unionen och efter hörande av Utrikesnämnden kommer regeringen inom kort att ta ställning till Sveriges kommande relation med Kosovo.

Vi strävar efter en så enig och så stark samlad europeisk politik i denna process som möjligt. Ett splittrat Europa är ett försvagat Europa.

Vi kommer fortsättningsvis att bidra till det internationella engagemang i Kosovo, inte minst genom vårt deltagande i Kfor.

Det är bara genom ett utökat samarbete inom en allt starkare europeisk ram som regionens olika utmaningar kan klaras.

Det gäller också Serbien. Vi kommer att fortsätta att verka för att unionens dörr står öppen för Serbien. Så snart förutsättningar för detta föreligger bör Serbien ges status som kandidatland till unionen.

Vi fortsätter också vårt starka engagemang för Bosniens utveckling och europeiska integration och utvecklar våra relationer också med regionens andra länder.

För det åttonde: Kampen mot olika former av fattigdom är en central utgångspunkt för den samlade svenska utvecklingspolitiken.

Under mandatperioden prioriterar regeringen tre huvudområden: demokrati och mänskliga rättigheter, miljö och klimat samt jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingen.

Kvalitet och effektivitet är avgörande för att det svenska utvecklingsarbetet ska uppnå sina mål. Beslutet att fokusera det bilaterala utvecklingssamarbetet till färre länder får avgörande betydelse. Sveriges fokus stärks på långsiktig fattigdomsbekämpning och ekonomisk tillväxt i framför allt Afrika och på reformsamarbetet i forna sovjetstater och sydöstra Europa.

Vårt engagemang för fred, säkerhet och utveckling i en rad konflikt- och postkonfliktländer fördjupas. Sverige förblir starkt engagerat för att åstadkomma en demokratisk förändring i flera stater med stort demokratiunderskott.

Under året har det internationella arbetet med att förstärka det handelsrelaterade biståndet fått stor uppmärksamhet vid flera internationella

möten. På så vis stöder vi utvecklingsländernas möjligheter att integreras i den globala ekonomin.

Jämställdhet och ökat stöd till kvinnors rättigheter och roll i utvecklingen är grundläggande utgångspunkter för effektiv fattigdomsbekämpning och hållbar ekonomisk tillväxt. Jämställdhetsperspektivet är därför centralt i regeringens Afrikaskrivelse och i den nya Afrika–EU-strategin.

Vi har också inrättat ett nytt politikområde för reformsamarbete i Östeuropa som syftar till att stärka demokrati, rättvis och hållbar utveckling samt närmande till EU.

Vi har antagit en strategi för vårt multilaterala utvecklingssamarbete. Genom prövning av organisationernas relevans och effektivitet i förhållande till den svenska utvecklingspolitikens mål utvärderas både nivån på stödet och själva urvalet av vilka organisationer som får vårt stöd.

Vi ger stora bidrag till Världsbankens fond för de fattigaste länderna och Afrikanska utvecklingsbanken. Vi har framgångsrikt verkat för att båda bankerna ska öka sitt engagemang i sviktande stater samt på klimatområdet. Sverige bidrar under två år med närmare 2 miljarder kronor till den globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria.

För det nionde: Att skapa friare handel är en grundläggande komponent i vår politik. Detta gäller särskilt i tider då protektionistiska strömningar tycks växa i styrka. Regeringen har en nyckelroll som pådrivare för att Europeiska unionen ska agera konstruktivt i Dohaförhandlingarna. Under våren avgörs det om en uppgörelse kan nås.

Vi fortsätter att verka för att ytterligare förbättra unionens inre marknad. Här är det en särskild utmaning att tillvarata tjänstesektorns stora potential. Ekonomisk öppenhet är en förutsättning för förstärkt konkurrenskraft. Vi arbetar för en Lissabonstrategi som kompletteras med en extern dimension.

Vi utvecklar våra relationer inte minst med de växande asiatiska ekonomierna men också med andra ekonomier på frammarsch som till exempel Brasilien, Mexiko, Korea, Indonesien och Thailand.

Med Japan bibehåller och utvecklar vi sedan länge goda och nära förbindelser. Europeiska unionens förhandlingar om frihandelsavtal med Indien, Sydkorea och Aseanländerna är av stor vikt.

Före årsskiftet lyckades Europeiska unionen förhandla fram provisoriska avtal om ekonomiska partnerskap och fri handel med ett stort antal länder i Afrika och Karibien. Vi arbetar för att bredda utvecklingsfrämjande avtal som ska kunna slutförhandlas under året.

När det gäller globaliseringens möjligheter och utmaningar kommer regeringens globaliseringsråd att löpande ge förslag om hur Sverige bör hantera dessa.

För det tionde: Regeringen lägger stor vikt vid att bryta ned de barriärer som tidigare utmärkt den svenska utrikespolitiken. Genomförandet av politiken för global utveckling, som innebär att regeringen i praktisk handling verkar för samstämmighet mellan olika politikområden, syftar i denna riktning. För att redovisa det sambandet på olika områden avser regeringen att överlämna en skrivelse till riksdagen.

Fru talman! Låt mig till dessa tio punkter lägga den alldeles självklara betydelse som vi tillmäter utvecklingen av samarbetet i Norden och Östersjöregionen. Jag tror att det kan sägas att samarbetet i vår del av

Europa aldrig har varit närmare och mer omfattande – i alla fall inte sedan Kalmarunionens mer harmoniska dagar.

Med utgångspunkt i gemensamma möjligheter och utmaningar har vi också inlett ett samarbete som omfattar försvars- och säkerhetspolitiska frågeställningar. Vi söker också att på nordisk basis åstadkomma kostnadssparande synergier.

Gemensamt med Finland har viktiga steg tagits. Tillsammans med Norge och Finland har vi diskuterat främst nya utmaningar och möjligheter i de nordligare delarna av vår region. Danmark, liksom de baltiska länderna, är lika självklara samarbetspartner i olika sammanhang.

Vi är öppna för ett fortsatt och fördjupat samarbete i hela regionen inom det som stundtals kallas den mjuka säkerhetspolitiken, och vi ser betydande möjligheter till ett fördjupat samarbete inom olika fredsoperationer.

Vi är i år ordförande i Nordiska ministerrådet. Vi kommer att söka driva miljö- och konkurrensfrågorna. Vi kommer också att samarbeta nära med våra baltiska vänner.

Vi arbetar för att en stor sameuropeisk forskningsanläggning, European Spallation Source, kommer att byggas i Lund. Vi får därmed en unik möjlighet att göra Norden synligare i Europa som en region för internationell spetsforskning.

Regeringen har också kraftfullt drivit på för att Europeiska unionen under Sveriges ordförandeskap 2009 ska anta en Östersjöstrategi. Vi kommer under året att fortsätta den reform av Östersjöstaternas råd som regeringen initierade under Sveriges ordförandeskap i fjol.

Fru talman! Vi kommer att fortsätta forma en utrikespolitik med en strävan efter en bred politisk förankring i denna kammare. Vi har alla ett intresse av ett Sverige med en klar röst i Europa med ett starkt engagemang för fred, frihet och försoning i vår värld.

(Applåder)

Anf. 3 URBAN AHLIN (s):

Fru talman! Utrikesministern har levererat en mångordig deklaration, men de många orden kan inte dölja det faktum att denna utrikesdeklaration är ett feghetens dokument som i alla avgörande frågor för de utmaningar svensk utrikespolitik står inför i framtiden väjer undan och, där Sverige borde stå upp för självklara mänskliga rättigheter och demokrati, väljer att hålla tyst. Låt mig få återkomma till feghetens dokument lite senare.

I publiken sitter i dag tolvåriga Ayat. Hon kommer från Irak. Hon var åtta år när hon var i Irak. I dag är hon tolv. Hon gick ut med fyra av sina syskon i Irak för att leka på ett fält. Hennes bror böjer sig ned och plockar upp en substridsdel av ett amerikanskt klustervapen. Två av hennes syskon dör omedelbart. De andra två syskonen dör senare på sjukhuset. Ayat drabbas av 65-procentiga brännskador.

Hon sitter i dag på läktaren. Hon ville höra utrikesministern berätta om det internationella arbetet för ett förbud mot klustervapen. Utrikesdeklarationen nämner det inte med ett ord.

På läktaren sitter representanter för enskilda organisationer som Dia-
konian, Amnesty, Unicef och Svenska Freds tillsammans med Ayat för att sätta press på oss politiker att se till att ta bort detta avskyvärda vapen.

Över 90 procent av dem som drabbas av klustervapen är civila. 40 procent av dem som skadas och dödas av klustervapen är, precis som Ayat, barn.

Norges utrikesminister – den socialdemokratiska utrikesministern – har startat något som kallas Osloprocessen, som syftar till att ta fram en internationell konvention som förbjuder klustervapen. Sveriges regering har varit passiv och gjort allt man har kunnat för att se till att definitionen av klustervapen inte ska omfatta det svenska klustervapnet, nämligen bombkapsel 90.

Vi socialdemokrater vill i dag tydligt och klart deklarerat att vi vill ha en internationell konvention som förbjuder klustervapen och att den konventionen mer än gärna får vara så bred att den omfattar också det svenska klustervapnet bombkapsel 90. Det är vårt löfte i dag till de enskilda organisationer som sitter på läktaren. Det är vårt löfte i dag till Ayat att hennes arbete för att förbjuda klustervapen inte ska vara i onödan.

(Applåder)

Om fem dagar är det möte i Wellington om Osloprocessen. Jag är nyfiken på att höra utrikesministerns svar. Vad tycker Sverige? Är Sverige berett att skriva på en internationell konvention som förbjuder klustervapen? Det är fem dagar till Wellingtonmötet. Sedan kommer det att ske slutförhandlingar i Dublin, och senare i höst kommer konventionen att skrivas under i Oslo. Och jag kan garantera er att statsministern kommer att vara tvungen att vara där i Oslo och skriva under en internationell konvention. För att travestera Kjell-Olof Feldt, som skrev här i kammaren, skulle jag tro att Carl Bildt skulle skriva någonting ungefär i stil med: Internationella förbud mot klustervapen är ett jäkla skit, men nu har de baxat mig ända hit.

Så kommer det att bli. Ge Ayat och de enskilda organisationerna ett besked i dag: Vad tycker Sverige? Norges utrikesminister tar täten.

En annan fråga, där jag är fullständigt överraskad över att den inte nämns och att det inte tas några initiativ, är frågan om den kärnvapenupprustning vi ser. Nordkorea har behandlats oerhört mycket och stått högt uppe på den internationella dagordningen. Utrikesministern brukar berömma sig på sin blogg om att han har fantastiska kontakter och deltar i mängder av konferenser utomlands, men tydligen har han missat att detta är den fråga som står högst på dagordningen.

Pakistan har val om fem dagar. När det gäller kärnvapen vet ingen riktigt vem som har ansvaret för knappen.

Indien har kärnvapen och har tillsammans med USA utvecklat ett avtal som strider mot icke-spridningsavtalet, som utrikesministern säger sig värna, där Sverige så småningom måste ta ställning i en grupp som kallas Nuclear Suppliers Group om vi tycker att det är okej att Indien får ta till sig kunskap om nukleär teknik trots att de inte har skrivit under icke-spridningsavtalet.

Hela världssamfundet är engagerat i att hindra Iran att utveckla kärnvapen. Vad händer om Iran, denna repressiva regim i Mellanöstern, detta eldfångda område, skaffar sig kärnvapen? Det är naturligtvis oerhört lätt att se konflikten med Israel, som också är en kärnvapenmakt i Mellanöstern. Men vad alltför få inser är att det kommer att leda till en kärnva-

penupprustning där länder som Egypten, Saudiarabien och kanske också Jordanien genast skulle vilja skaffa sig kärnvapen om Iran gör det.

Men i allt detta håller utrikesministern tyst. Inga initiativ tas. Och då är Sverige det land som i årtionden har varit ledande just när det gäller kärnvapenedrustningen. Jag tror att många med mig har känt en stolthet när vi har sett Rolf Ekéus vara FN:s vapeninspektör i Irak. Jag tror att vi alla har känt en stolthet när vi såg Hans Blix gå in i FN:s säkerhetsråd och med lite skrynklig kavaj men med oförvitlig ämbetsmannakänsla redovisa vad han kommit fram till när han jagade massförstörelsevapen i Irak.

Allt detta riskerar att försvinna. Carl Bildt jagar hellre Sipri, det fredsforskningsinstitut i Sverige som har bäst kompetens på det här området och som faktiskt var en gåva från Sveriges riksdag när vi firade 150 år av fred. Där skär Carl Bildt ned på stödet i stället.

Det förvånar mig att Carl Bildt är passiv. Han brukar ju tala om sin nära vänskap med Henry Kissinger. Henry Kissinger har tillsammans med ett antal andra amerikaner skrivit artiklar om att det är dags att vi nu börjar nedrusta. Det finns nämligen ingen annan lösning på den kärnvapenupprustning som sker i Mellanöstern och Asien. Vi behöver en vision om en kärnvapenfri värld, skriver Henry Kissinger tillsammans med andra. Vid två tillfällen har han gjort detta. Carl Bildt berättar på sin blogg om att han brukar åka runt och vara på konferenser överallt. Vad är skälet till att du inte tar ett initiativ till att bjuda hit Henry Kissinger och de andra och föra en diskussion om hur vi tar det konkreta steget för att nå visionen om en kärnvapenfri värld? Det är ju ändå din kompis. Man kan väl ändå säga att han är en själsfrände till dig, och han är inte längre bort än ett telefonsamtal.

Norges utrikesminister Jonas Gahr Støre, som är socialdemokrat, har om några veckor en stor konferens som handlar just om hur vi tar de konkreta stegen framåt för att nå visionen om en kärnvapenfri värld. Se vilken skillnad det kan vara om man har en socialdemokratisk eller en moderat utrikesminister!

Låt mig ta upp två andra utrikespolitiska frågor som står på dagordningen. Den ena är Afghanistan. Opiumproduktionen ökar. Terrorattentaten ökar. Situationen ser allvarlig ut. Sverige har soldater i Afghanistan. Vi har ett långsiktigt åtagande i Afghanistan, och vi har ett ansvar för ett PRT.

I Norge har Jonas Gahr Støre, den socialdemokratiske utrikesministern, förra veckan presenterat en bred strategi för Norges insatser. Jag satt själv på läktaren i Stortinget och lyssnade på den över en timme långa redogörelsen för hur Jonas Gahr Støre tyckte att Norge ska agera i Afghanistan. Det var en utmärkt redogörelse som handlade om att Norge säger nej till amerikanska påtryckningar om att sända fler soldater. Vi ökar i stället vårt bistånd till 750 miljoner, sade Jonas Gahr Støre. Vi ser till att få ett bättre och effektivare arbete, för vi behöver vinna människors hjärtan i Afghanistan för att lösa uppgiften, fortsatte han.

I Sverige springer försvarsministern omkring och säger: Ja, ja – vi ska skicka fler soldater, jag ska åka på Natomöten i Vilnius eller i Bukarest och jag ska försöka leverera vad jag kan! Riksdagen här har krävt av Carl Bildt att han ska återkomma till riksdagen med en bred, samlad strategi för vårt arbete i Afghanistan. Om detta hörs inget ännu. Vilken skillnad

det kan vara om det finns en moderat utrikesminister eller en socialdemokratisk utrikesminister!

Den andra frågan är Mellanöstern. Det är dags att tala klarspråk, vänner. Om Annapolis och slutstatusförhandlingarna ska lyckas måste högre krav ställas på Israel. Att öka bosättningarna mitt under fredsförhandlingarna är ett hån mot alla de människor som försöker åstadkomma fred i Mellanöstern. Att inte ta bort vägspärrarna och göra det möjligt för palestinierna att leva ett dragligt liv är ett hån mot fredsprocessen. Att folkrättsvidrigt sätta upp en mur på ockuperat område är ett hån mot dem som försöker skapa fred i Mellanöstern. Kraften måste nu inriktas på att se till att Israel gör ordentliga åtaganden för att skapa en dynamik i fredsprocessen.

Vi har begått mängder av misstag. När Hamas vann valet var EU där och pekade finger och sade: Nej, nej – om fel parti vinner kommer EU att isolera er! När palestinierna samlades i en samlingsregering drev vi socialdemokrater kravet att regeringen här skulle utveckla ett samarbete med den palestinska samlingsregeringen. Men nej, man ville inte ha en dialog med Hamas. Låt mig gärna säga att jag inte delar Hamas politiska värderingar. Jag ogillar deras gärningar. Men de är en realitet på marken i Mellanöstern. De går inte att tänka bort. De är en del av både lösningen och problemet.

Även här har den norske socialdemokratiske utrikesministern Jonas Gahr Støre vågat gå före. Han var snabb med att ta en dialog med den palestinska samlingsregeringen. Fortfarande, än i dag, för den norska regeringen samtal med Hamas. Det tycker jag är bra. Diplomati handlar nämligen om att man ska kunna samtala och föra dialog även med sin värsta fiende. Sverige behöver ta initiativ. Tänk vilken skillnad det ändå är om man har en moderat eller en socialdemokratisk utrikesminister!

Vad var det då som var fegheten i dokumentet? Naturligtvis är det att Carl Bildt vill ställa sig som de mänskliga rättigheternas främsta försvarare. Inte med ett ord nämner han att de mänskliga rättigheterna förtrycks i Ryssland, att pressfriheten beskärs och att journalister har svårare att arbeta. Han fick frågan efter valet i Ryssland där han stod på den svenska ambassaden: Är Putin en demokrat? Vad blev då svaret från Carl Bildt? Jo, det blev att han inte uttalar sig om personer. Är det någon som tror att han skulle ha sagt likadant om han fått frågan: Är Lukasjenko en demokrat? Är Mugabe en demokrat? Är Castro en demokrat? Men när det gäller Ryssland viker vi undan.

Vi viker undan västerut också. Vi har följt en fruktansvärd rapportering från USA, där administrationen säger att skendränkningar är en acceptabel förhörsmetod. Carl Bildt borde i dag ha tagit chansen att inte leverera feghetens dokument. Han borde ha vågat sjunga solo där det råder en bedövande tystnad och säga att det är skamligt att det finns chefer i den amerikanska administrationen som tycker att skendränkningar är ett ansvarsfullt sätt att sköta förhör på. Det är fruktansvärt – ett feghetens dokument.

(Applåder)

Anf. 4 HANS LINDE (v):

Fru talman! Sverige ska vara en röst för fred, frihet och försoning. Så brukar det heta i deklARATIONERNA. Man skulle lätt kunna tro att det råder

en allmän enighet om mänskliga rättigheter i riksdagen. Men bortom regeringens deklarationer finns en praktik där den så kallade rösten för fred, frihet och försoning i stort sett bara hörs så länge det ligger i regeringens ekonomiska och politiska intresse.

Vi ser hur den borgerliga regeringen har olika måttstockar, och ibland inga måttstockar alls, för mänskliga rättigheter beroende på var, av vem och med vilka motiv de kränks. Så länge brotten begås av USA och dess allierade möts de av tystnad, ursäkter eller bortförklaringar. När brotten begås av USA:s fiender används de för att försvara folkrättsbrott, ockupation och isolering.

Jag kan erkänna att Vänsterpartiet inte har ett fläckfritt förflutet när det gäller mänskliga rättigheter. Det har funnits tider då vi har ursäktat brott mot mänskliga rättigheter och förminskats deras betydelse. Men vi har lärt av vår historia. Kubas stora sociala framsteg kan till exempel inte kompensera för landets inskränkningar av press- och mötesfrihet.

Det finns inte några sammanhang eller omständigheter som kan ursäkta brott mot de mänskliga rättigheterna. Terrorattackerna den 11 september ursäktar inte USA:s blodbesudlade ockupation av Irak och Afghanistan. Kassamraketerna från Gaza gör inte Israels övergrepp mindre avskryvbara. Sveriges ekonomiska intressen i Kina ger inte statsrådet frikort att okritiskt dricka cocktail med diktaturens företrädare.

Den lärdomen har Vänsterpartiet dragit. Frågan är när den borgerliga regeringen ska göra detsamma, för det är bara att konstatera att den borgerliga regeringen i dag begår samma misstag – och i vissa fall värre – än dem som vi i Vänsterpartiet har lagt bakom oss.

Fru talman! Den dubbla bokföringen för mänskliga rättigheter blir kanske som tydligast i regeringens Mellanösternpolitik. Dagens debatt sker i ljuset av den alltmer alarmerande humanitära katastrofen på Gazaremsan, orsakad av Israels urskillningslösa isolering. 1,5 miljoner människor hålls fångna i fattigdom, hopplöshet och misär.

Två av de 1,5 miljoner Gazabor som drabbas av Israels blockad är Muhammad al-Shanti som är två och ett halvt år och hans lillebror Mustafa, 16 månader. De har båda cystisk fibros, vilket innebär att slemkörtlarna i lungor och mag-tarm-kanal inte fungerar. Det är en sjukdom som alltför ofta leder till en för tidig död.

Muhammad och Mustafa behöver regelbunden och kvalificerad vård, vilket de inte kan få på Gazaremsan. De har därför varit tvungna att en gång i månaden resa till ett sjukhus i Jerusalem. Men sedan september har Israel inte en enda gång beviljat inresetillstånd, och Muhammads och Mustafas tillstånd förvärras nu snabbt.

Dessa pojkars öde klär av propagandan från Israel och deras allierade. Hur kan dessa pojkar hållas ansvariga för raketbeskjutningen mot Israel? På vilket sätt blir Israel säkrare genom att Muhammad och Mustafa förvägras livsavgörande sjukvård?

Men när en av världens militära supermakter genomför en kollektiv bestraffning av ett helt folk säger den svenska regeringen att man ser goda möjligheter att bygga ut relationerna med Israel.

Israel har valt en politik av övergrepp och folkrättsbrott, en politik som bara förtjänar fördömanden. EU:s handelsavtal med Israel borde nu rivas upp, den svenska militärattachén i Tel Aviv kallas hem och det svenska militära samarbetet med Israel upphöra. Allt annat är ett svek –

ett svek mot det palestinska folket, men också ett svek mot de mänskliga rättigheterna. Nu om någonsin är det hög tid för en internationell bojkott av staten Israel.

Tyvär är Israel bara ett exempel bland många. I Västsahara har ännu en förhandlingsrunda avslutats, där Marocko uppbackat av sina allierade i Europa och Nordamerika kunnat förvägra det västsahariska folket rätten att avgöra sin egen framtid. Sverige borde liksom Afrikanska unionens medlemsländer erkänna Västsahara och sätta press på Marocko att bidra till en fredlig lösning. Men i stället skrev Sveriges nuvarande handelsminister i somras att ett stöd till västsahariernas rätt att avgöra sin egen framtid skulle vara att ”propagera för en kommunistisk gerillaregim”. Mycket tydligare än så kan inte brott mot de mänskliga rättigheterna ursäktas.

Fru talman! Turkiet har genom sina attacker i norra Irak, irakiska Kurdistan, och genom sina öppna trakasserier mot den kurdiska minoriteten i Turkiet slagit in på en väg som borde leda bort från EU-medlemskap. Men arresteringen av DTP:s partiledare Nurettin Demirtaş tillsammans med andra ledande kurdiska politiker och Turkiets oförmåga att hantera, än mindre erkänna, folkmordet på armenier, assyrier/syrianer, kaldéer och pontier möts av en förvånande flathet från den svenska regeringen. Är det detta som Carl Bildt kallar en accelererande reformprocess? Sverige borde i stället erkänna folkmordet 1915, tydligt fördöma Turkiets attacker i norra Irak – irakiska Kurdistan – och tydligt fördöma de trakasserier som regimen gör sig skyldig till mot de etniska och religiösa minoriteterna.

(Applåder)

I Somalia har den etiopiska ockupationen, gömd bakom omvärldens tystnad och ointresse, lagt grunden för den kanske mest allvarliga humanitära katastrofen och krisen i dagsläget. I den internationella kontaktgruppen för Somalia, där Sverige ingår, skulle vårt land ha kunnat vara en tydlig röst mot Etiopiens ockupation och för fred i Somalia. Men det är någonting som den borgerliga regeringen under Carl Bildts ledning väljer bort.

Facklig organisering är en mänsklig rättighet – må så vara att regeringen även på detta område väljer tystnaden. Det är en grundläggande rättighet att få organisera sig på sin arbetsplats, en rättighet som alltför många förvägras. I Colombia mördades 78 fackliga aktivister 2006. På Filippinerna stämplades samma år fackliga ledare som statens fiender, och 33 fackliga aktivister mördades. I Indonesien avskedades 2006 tusentals arbetare på grund av sitt fackliga engagemang, men det glömmes regeringen bort när man talar om Indonesien som en ekonomi på frammarsch. Handelspolitiken måste gå hand i hand med arbetet för fackliga och mänskliga rättigheter.

Fru talman! Regeringens engagemang för demokrati verkar bara gälla så länge demokratier fattar rätt beslut. Förhållandet till en demokratiskt vald regering i Mellanöstern är ett sådant exempel. Vi ser även på andra områden hur man väljer att köra över demokratiskt fattade beslut när man inte gillar utfallet.

Genom de europeiska partnerskapsavtalen med Afrika försöker Sverige tillsammans med övriga EU påtvinga Afrika ett handelsavtal som afrikanerna aldrig velat ha. I Världsbanken och Internationella valutafon-

den IMF understöder Sverige att fattiga länder i Afrika, Asien och Latinamerika påtvingas privatiseringar, inte sällan av vatten, och avregleringar. Att befolkningen i flera av dessa länder i demokratiska val röstat fram en helt annan politik tar den svenska regeringen inte mycket notis om. Uppenbarligen är det så att de svenska ekonomiska och politiska intressena väger så mycket tyngre än respekten för demokratin.

En regering som menar allvar med att vara en röst för fred kan inte samtidigt exportera krigsmateriel till krigförande stater, diktaturer och länder där det förekommer grova brott mot de mänskliga rättigheterna.

Till den instabila diktaturen Pakistan kommer Sverige att exportera flygburna radarsystem, finansierade med svenska krediter på 17 miljarder svenska kronor. Svenska skattemedel har gått rätt in i den vitryska och den israeliska krigsindustrin genom Sveriges import av krigsmateriel från dessa länder. Det säger en del om engagemanget för demokrati i Vitryssland. Inom ramen för den pågående Osloprocessen har Sverige motverkat ett totalt förbud mot klustervapen för att säkra framtiden för våra egna svenska klusterbomber, bombkapsel 90, trots att vi vet att 98 procent av offren för klustervapen är civila. Sådant är det borgerliga fredsengagemanget.

Fru talman! Kvinnors rätt till arbete, makt över sina egna kroppar och inflytande över sina samhällen är mänskliga rättigheter. Maktordningen mellan män och kvinnor präglar politik och samhällsliv världen över. I den polska staden Plock står nu en gynekolog tillsammans med en sjuksköterska och två män åtalade för sammanlagt 26 aborter. I Nicaragua försöker regeringen tysta kvinnorörelsen. USA motarbetar genom The Mexico City Policy kvinnors rätt till abort och preventivmedel. Detta är en politik som enligt världshälsoorganisationen WHO resulterar i att 400 kvinnor och flickor dör varje dag i osäkra och illegala aborter.

Varje beslut, handelsavtal och fredsbevarande insats kommer att påverka män och kvinnor på olika sätt utifrån deras positioner i samhället. Men i en 23-sidig utrikespolitisk deklaration får jämställdhetsfrågorna bara bisatser. Kvinnornas rättigheter har med den borgerliga regeringen blivit en fråga om biståndspolitik, inte en fråga om mänskliga rättigheter. Det är bara att konstatera att den borgerliga utrikespolitiken är en utrikespolitik av män, om män och för män. Det är hög tid att utrikespolitiken upphör att vara en frizon från jämställdhetsanalys.

(Applåder)

I ett sjuttioal länder är samkönade relationer förbjudna, i nio belagda med dödsstraff. Att kunna få uttrycka sin sexualitet eller könsidentitet utan att drabbas av förföljelse, diskriminering och trakasserier är en grundläggande mänsklig rättighet. Men återigen ser vi ett område där regeringens engagemang knappast imponerar. Och det kanske inte är så förvånande. En utrikesminister som inte kan stå upp mot diskriminering av oss HBT-personer här i Sverige och inte kan stå upp för en könsneutral äktenskapslagstiftning här i Sverige kommer knappast heller att vara en utrikesminister som tar strid för HBT-personers rättigheter i Uganda, Indien och Nigeria.

Fru talman! Friheten får vänta för Muhammad och Mustafa al-Shanti och Gazas hårt prövade befolkning. Den får vänta för de fackliga aktivisterna i Indonesien, Mellanösterns kurder, kvinnorna i Polen, HBT-personer i Nigeria och alla andra miljoner människor som inte får plats på

borgerlighetens utrikespolitiska agenda. Nu är det dags att sätta punkt för den väntan. Nu är det hög tid att Sverige i praktiken, inte bara i retoriken, blir ett land som står upp för mänskliga rättigheter, demokrati, fred och frihet.

Men då krävs en ny regering. Då krävs en ny utrikespolitik.
(Applåder)

Anf. 5 BODIL CEBALLOS (mp):

Fru talman! Under förra årets utrikespolitiska debatt talade både utrikesministern och jag om klimatpanelens då nyss utkomna rapport. Därefter har klimatpanelen tillsammans med Al Gore fått Nobels fredspris.

Jag uppehöll mig länge kring frågan om gasledningen i Östersjön. Åtminstone tidigare var Carl Bildts uppfattning snarast att gasledningen är av godo, medan Miljöpartiet menar att det inte är långsiktigt hållbart att byta ut ett fossilt bränsle, kol, mot ett annat fossilt bränsle, gas. Jag vill därför tacka miljöministern för att han under gårdagen tillbakavisade den ansökan som kommit och för att han ställer krav på en korrekt genomförd miljökonsekvensbedömning med alternativa dragningar och nollalternativ.

Fru talman! Jag kan börja med att konstatera att jag kan instämma väldigt mycket i det som både Urban Ahlin och Hans Linde har sagt här i talarstolen. Det bådar naturligtvis gott inför framtiden.

I mina tre anföranden kommer jag att tala en hel del om både klimat och orsaker till konflikter. Flera av mina partikamrater kommer sedan att fylla på med ytterligare frågor om till exempel Lissabonfördraget, Israel–Palestina-konflikten, Tchad, klustervapen, nedrustning och Indien–Pakistan–Afghanistan. Men jag vill börja med att kommentera ett antal punkter i utrikesministerns anförande.

Min spontana tanke när jag hör utrikesministern är att det han säger visar att Sverige på den internationella arenan blir alltmer bundet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och att det är en utveckling som regeringen ser som positiv. Det är stort fokus på vad som är bra för Sverige och Europa även när det handlar om andra delar av världen, lite av ett vi-och-de-perspektiv med andra ord.

En annan frågeställning reser meningen ”Sverige är militärt alliansfritt”. Är, säger ministern, det vill säga i dag. Vad blir det i morgon? Ministern talar om att vi inte kommer att stå passiva och titta på om något annat EU-land blir angripet. Vad menar ministern? Kan vi ändå säga att vi är alliansfria?

Ministern säger att planering pågår för att vi inom EU under 2011 också ska kunna bidra med en snabbinsatsstyrka motsvarande Nato Reaction Force och att vi i nära samarbete med Finland prövar möjligheten att delta i Natos motsvarande snabbinsatsstyrka. Då inställer sig frågan om den planeringen redan pågår tillsammans med Finland, ett annat land, innan frågan först har förankrats här i riksdagen eller i Försvarsberedningen.

Jag utgår från att det kommer att förankras brett bland riksdagens partier om Sverige ska ingå i den styrkan. Tidigare var det bara ett parti, Folkpartiet, som drev frågan aktivt. Kommer kanske regeringen vid Bukarestmötet i april att anmäla att Sverige ska delta i Natos snabbinsatsstyrka? Det vill jag ha svar på av utrikesministern.

En annan reflexion är att vi ska ingå i en Tchadstyrka som inte är välkommen, precis som tidigare med Darfur, och som inte kommer att ses som en neutral part i konflikten på grund av Frankrikes deltagande. Varför går EU med på att en så stor del kommer från Frankrike när mottagarlandet inte vill det?

Fru talman! Det är inte alltid så roligt att få rätt, särskilt inte när erkännandet kommer så sent att det är svårt att rätta till problemet. Jag är ändå glad att vi, de gröna i världen, inte längre blir utskrattade när vi talar om klimatpåverkan. Rättare sagt blir vi det inte överallt i världen. I många länder är medvetenheten fortfarande oerhört låg om vad som håller på att ske. I vissa länder har presidenten eller regeringen eller båda förnekat att klimatet håller på att förändras, till exempel i det land som per capita släpper ut allra mest växthuspåverkande gaser i hela världen.

Utrikesministern säger att regeringen fäster stor vikt vid relationerna till tre länder utanför EU, nämligen USA, Kina och Indien. Jag konstaterar att det rör sig om två av de länder vars koldioxidutsläpp är störst i hela världen, plus ett land med hög ekonomisk tillväxt och en växande medelklass där utsläppen också förväntas öka stort i takt med att allt fler har råd att köpa världens billigaste bil som ska kosta omkring 16 000 kronor.

USA har under många år lett utsläppsligan, både per capita och som enskilt land, men har nu passerats av Kina, även om Kina per person fortfarande ligger relativt lågt. USA ligger fortfarande kvar som god tvåa. Men när det gäller koldioxidligan är det knappast en merit att ligga högt på listan.

Kina leder också en annan liga där det inte heller är en merit att ligga högt. Kina är det land som verkställer klart flest dödsdomar i hela världen, följt av Iran. Regeringen värnar de mänskliga rättigheterna, säger ministern. Det innefattar också rätten till liv. Har ministern kanske glömt det, eller glömmet vi det bara i de fall där det finns ekonomiska intressen inblandade?

Fru talman! Jag tänkte under dagens inlägg här i kammaren passa på att rikta mig också till ambassadörerna som sitter på läktaren. Det är inte varje dag man har chansen att tala till hela världen samtidigt så jag gör det nu.

Med anledning av det jag nyss har sagt vill jag därför säga till USA:s ambassadör att det är dags att byta politik, inte klimat. Jag var på FN:s generalförsamling i två veckor under hösten och blev chockad över de höga energiförlusterna i New York, ett oerhört energiineffektivt samhälle. Det är dags att också USA tar solidariskt ansvar för klimatet och samarbetar med andra länder. Ni har en enorm miljöskuld att betala tillbaka.

Jag vill uppmana Kina och Indien att inte begå samma misstag som vi begått när vi byggt upp våra samhällen. Om ni som är så många miljoner människor, när vi vet att klimatpåverkan går så fort, fortsätter att satsa på klimatfientliga investeringar och fossila bränslen går vi mot en ännu högre temperaturökning än två grader. Det kan undvikas om ni hoppar över den smutsiga tekniken och investerar i ren teknik redan nu.

Jag vill också säga till alla ambassadörer från de länder där dödsstraffet fortfarande inte är avskaffat att dödsstraff inte hör hemma i ett modernt samhälle.

Fru talman! Utrikesministern säger att Europa måste upp till bevis när det gäller att leva upp till sina ambitioner i klimat- och energipolitiken. Detta kommer att ställa våra samhällen inför stora krav.

Häromdagen kom en ny forskningsrapport som visar att 25 procent av isen har försvunnit vid Nordpolen det senaste året. Det är alltså mycket mer än FN:s klimatpanel förutsett, och det beror på att klimatpanelen utgår från det forskarna är överens om, minsta gemensamma nämnare med andra ord. Den har inte beräknat ismältningen och inte heller att permafrosten tinar, vilket leder till ökade utsläpp av metangas och diverse annat som inte finns med i rapporten.

Allt fler forskningsrapporter visar dock att konsekvensen av det som nu håller på att ske kan bli ännu värre. Om vi inte anstränger oss blir det kanske bara rättorna som kan bo kvar på den här planeten i framtiden. Jag håller därför fullständigt med utrikesministern om att Europa måste upp till bevis.

I EU-länderna är medvetenheten om klimatpåverkan ofta låg, trots att vi har ett gemensamt åtagande att minska våra utsläpp. Europeiska miljöbyrån ger ut rapporter om tillståndet i våra länder och hur långt vi har nått. Enligt den senaste rapporten från november 2007 är det många länder som inte är på rätt spår för att nå målen enligt Kyotoprotokollet. Det handlar i EU-15 om Österrike, Danmark, Grekland, Irland, Italien, Portugal och Spanien. Att Österrike, Danmark och Italien har svårt att nå målen är mer förståeligt eftersom de alla utgår från minskningsmål. Men att de övriga inte gör det är desto mer alarmerande eftersom de faktiskt hade en tillåten ökning på mellan plus 13 och plus 27 procent. De nya medlemsländerna klarar sig alla bra.

Det här är alltså nuläget. Men EU-länderna har också vissa förväntningar på sig att uppnå målen. De som enligt beräkningarna inte kommer att nå målet är Danmark som har minus 21 procent som utgångspunkt, Italien som har minus 6,5 procent och Spanien som hade plus 15 procent och som enligt Europeiska miljöbyrån ligger 41 procent från att nå målet plus 15. Hur är det möjligt? Nu vet jag att Spanien har antagit ett 80-punktsprogram för att komma till rätta med sina problem, men jag tvivlar på att det kommer att räcka.

När man sedan tittar på utsläpp per person i länderna och jämför 1990 och 2005 ser man att det finns ett antal länder som ökat sina utsläpp. Det är Portugal, Italien, Spanien, Österrike, Grekland, Irland, Malta, Slovenien och Cypern. Jag tycker att det är ofattbart att rika länder ökar sina utsläpp när vi faktiskt vet vad som håller på att hända på vår planet. Och vi vet att det är vi som har ställt till problemen. Även en del av Sydeuropas utsläpp är det faktiskt vi som står för när vi är där och turistar och inte tar ansvar för våra egna gärningar.

Men de värsta syndarna i Europa är alltså i huvudsak de länder som kommer att drabbas värst av klimatpåverkan. Om temperaturen kring år 2030 är 5–7 grader högre på sommaren än i dag i Sydeuropa får det naturligtvis konsekvenser för både människor och miljö. Hur kommer ett ändrat klimat att slå mot medborgarna och ekonomin? Kommer vi att åka till Medelhavsländerna för att turista i den hettan, eller är det vi här i norr som kommer att vara turistparadiset i framtiden? Hur kommer det att gå med livsmedelsförsörjningen i Sydeuropa? Är det Grönland, som i dag

planerar för storskalig produktion av till exempel broccoli eftersom klimatet medger det, som är den nya producenten, eller vem blir det?

Min nästa uppmaning är en mycket kraftig sådan till EU-ländernas ambassadörer. Det handlar om att man inte är solidarisk mot de länder i världen som drabbas allra värst av klimatförändringen, i många fall på vår grannkontinent Afrika, särskilt inte när vi stoppar dem som lyckas ta sig därifrån och till Europa. Med en ökad ökenutbredning får vi också ökad migration. Det är inte solidariskt med vare sig dem som lever nu eller kommande generationer i era egna länder och inte heller mot övriga EU-länder att fortsätta att investera i till exempel motorvägar, som bara leder till ökade utsläpp, i många fall genom att dessutom använda våra gemensamma strukturfondsmedel och sedan räkna med att vissa andra länders minskade utsläpp ska uppväga de egna. Jag vill inte vara med och betala en enda krona till för ökade utsläpp. Jag är gärna med och finansierar investeringar som gynnar klimatet, inte tvärtemot. Det är dags att alla tar ansvar. Det ska inte gå att åka snålskjuts.

Fru talman! Utrikesministern nämnde mötet mellan EU och Afrikanska unionen liksom det kommande mötet mellan EU och Latinamerika som hålls i Peru i maj. Temat för mötet är miljö och hållbar utveckling, som ministern påstår att Sverige ska vara drivande i. Jag undrar varför vi då inte skickar vår statsminister till toppmötet, som många andra länder gör. Är inte mötet viktigt nog eller kan han kanske inte klimat- och miljöfrågorna? I sådana fall kanske vi kan fråga Maria Wetterstrand. Hon kan dem väl. En regering som vill vara ledande inom miljö och klimat måste också visa det, inte bara säga det och sedan hänvisa till hur man driver frågorna i EU.

När vi nu har hamnat i Latinamerika kan vi fortsätta med Brasilien, som regeringen ingått ett avtal om alternativa bränslen med. Produktion av bioenergi kan hjälpa länders befolkningar att ta sig ur fattigdom, men det kan också leda till precis det motsatta, i synnerhet om det i stället för att ge arbetstillfällen åt lokalbefolkningen importerar arbetskraft utifrån och inte minst om produktionen konkurrerar med livsmedelsförsörjningen. Odlingarna kan också späda på klimatproblemen när regnskog skövlas för att ersättas med sockerrörsodlingar, palmolja etcetera. Häromdagen visades ett program om hur Stora Ensos fabrik i Brasilien har lett till en förgiftad miljö och sämre tillvaro för lokalbefolkningen både där och här – företaget lägger ned verksamhet i till exempel Norrsundet.

De ekonomiska partnerskapsavtalen som utrikesministern betecknar som en framgång ses inte heller lika positivt av alla berörda. Jag menar att flera av länderna känner sig tvingade att skriva på eller inte vill skriva på. För vem är de avtalen en framgång – för oss eller för dem?

Anf. 6 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Fru talman! Jag hoppas att få möjlighet att också återkomma till Boddil Ceballos. Det var ett seriöst inlägg som förtjänar ett seriöst svar.

Men först vill jag säga några ord om Urban Ahlin. Hans taktik för dagen var högsta möjliga tonläge. Det kan kanske finnas förklaringar till att han väljer det just nu. Jag lyssnade på hans anförande – det gjorde jag, och det ska man göra. Där fanns inget om Afrika. Asien existerade inte. Latinamerika har han inte upptäckt. Europeiska unionen var borta. Kli-

matfrågan saknade intresse. Säkerhetspolitiken var obefintlig. Uttrycket fattigdom nämndes inte. Tchad och Darfur var borta.

Urban Ahlin lät meddela tre saker, nämligen att Carl Bildt borde tala med Henry Kissinger, att Urban Ahlin själv vill tala med Hamas och att han har varit i Oslo. Det är ungefär så man kan sammanfatta. Det var mycket skrik men rätt lite substans.

Urban Ahlin är normalt en skicklig, saklig och duglig politiker som kan det han talar om, men förklaringen till detta ska väl mer ses i det interna tumult vi har sett i socialdemokratien under de senaste veckorna. Det har funnits risk för att den gode Urban skulle få respass och ersättas av någon annan. Då höjer han tonläget, glömmer världen, och så blir det som det blir. Vi beklagar, Urban, att du tvingades till detta skådespel.

Men jag har några synpunkter i alla fall. Jag har sett klustervapen. Jag har sett bomberna i Kosovo. Det var ingen bombning jag applåderade. Jag tror att Urban gjorde det. Jag vet vilket lidande som följer när barn plockar upp dessa gamla rostiga vapen som aldrig borde ha använts. De borde aldrig ha fällt som vanliga bomber, och de borde aldrig ha fällt som klusterbomber. Jag accepterar aldrig att man kan döda humant på ett sätt och döda inhumant på ett annat sätt. Jag vill ha bort dessa vapen.

En sak ska vara tydlig. Det var inte Sverige som bombade i Kosovo. Det var inte Sverige som sköt klusterraketer i Irak. Det var inte Sverige som bombade i Libanon. Urban vill bedriva någon billig polemik mot svensk försvarspolitik och vapen som anskaffas av en högerregering. Det hjälper ingen i Kosovo, det hjälper ingen i Irak och det hjälper ingen i Libanon. Vi ska ta bort vapnen från dem som använder dem. Vi ska ta bort de vapen som orsakar lidande. Sluta med skådespel! Ägna dig åt den FN-förhandling som påverkar dem som faktiskt använder de vapen som orsakar oacceptabelt inhumant lidande! Det är så som realistisk utrikes- och nedrustningspolitik bedrivs – och nedrustnings- och rustningskontroll i övrigt.

Jag brukar ofta tala – och jag får ibland kritik – om vad som är det största hotet som mänskligheten står inför. Då förväntas jag säga att det är klimatfrågan. Jag säger inte det. Jag säger att det är hotet om kärnvapenspridning.

Kanske huvuddelen av oss som är i denna kammare fortfarande kommer att gå till våra respektive gravar utan att ha upplevt ett kärnvapenkrig, men jag tror, ärligt talat, att om vi inte får stopp på kärnvapenspridningen kommer våra barn inte att få leva i en sådan värld. Därför måste vi få stopp på detta.

För några år sedan fanns 70 000 kärnvapenstridsspetsar i arsenalerna runt om i världen. I dag är det 26 000. Det är framsteg, men det räcker inte. Jag tror att det finns hyggliga förutsättningar – jag har talat med Henry Kissinger om detta, Urban – för att gå ned ytterligare en bra bit i numerären under kommande år. Men det viktigaste är ändå att förhindra att det kommer nya – Iran och de som kan komma efter.

Det står för dem som lyssnar på och läser utrikesdeklarationen, men där framgår att vi förbereder nya initiativ. Det handlar om provstoppsavtalet. Det handlar om att multilateralisera kärnbränslecykeln. Det handlar inte om att bannlysa avtalet med Indien. Jag talade häromdagen med IAEA:s chef el-Baradei. Han var mycket tydlig och sade att det var fråga om ett *win-win*-avtal för både klimatpolitiken och nedrustningspolitiken.

Vi ska pröva det i sina detaljer, men i grunden gör el-Baradei och jag samma bedömning. Urban Ahlin står på någon annan populistisk flygel som jag tror kommer att göra mer skada än nytta. Vi kommer att prioritera insatser mot spridning av kärnvapen.

Sedan var det frågan om Mellanöstern. Det är riktigt att jag inte talar med Hamas. Men jag talar med den israeliska ledningen, och jag talar med den palestinska ledningen. Vi kan tycka vad vi vill om det. Men om jag skulle ägna mig åt att tala med Hamas skulle jag inte kunna tala med den israeliska ledningen, och jag skulle inte heller kunna tala med den palestinska ledningen. Jag skulle kunna tala för något möte någonstans i Sverige, men jag skulle vara helt borta från varje form av inflytande i fredsprocessen i Mellanöstern. En sådan politik tänker jag inte föra.

Hamas ska förr eller senare in i denna process. En fredsprocess måste omfatta fredsprocessens fiender på både den palestinska och den israeliska sidan. Men den svenska utrikespolitikens uppgift, den europeiska utrikespolitikens uppgift, är att föra parterna närmare varandra. Parterna är Israels regering och den palestinska myndigheten. Dem talar vi med, mer än tidigare svenska regeringar. Vi har bättre och mer förtroendefulla relationer, och vi har större möjligheter till inflytande. Vi kanske syns mindre på barriaderna med Hamas. Det är smällar man får ta i livet om man ska ha inflytande.

Hans Linde sade åtskilliga saker som jag faktiskt höll med om men som jag tycker är delvis intäckta. En del gäller kvinnors rättigheter. Sedan finns en del där vi har delade meningar. I en del frågor har han velat markera. Vi lämnar dem.

Bodil Ceballos lyfte fram klimatfrågan. Det är ingen hemlighet att det är en starkt prioriterad fråga för denna regerings utrikespolitik. Det är riktigt att statsministern inte kommer att åka till mötet med de latinamerikanska länderna. Det kommer jag att göra. Det är ett starkt bakslag, men så kan det vara. Vi hade Brasiliens president här, och vi slöt ett viktigt avtal.

Statsministern åker till Kina och Japan. Det ingår i förberedelserna för klimatfrågan. Det är där många av de stora utmaningarna ligger. Vi förbereder också saker – jag ska inte gå händelserna alltför långt i förväg – när det gäller Indien. Att låsa upp dessa frågor och dialogen med USA är nyckeln till den så högt prioriterade klimatöverenskommelsen.

Säkerhetspolitiken måste vara med – tack, Bodil! Vi kan inte föra seriösa diskussioner i Sveriges riksdag utan att över huvud taget beröra säkerhetspolitiken. Det är riktigt att vi diskuterar med Finland om deltagande i Natos snabbinsatsstyrka. Detta är inget principiellt nytt steg. Vi står under Natokommando i Kosovo, och vi står under Natokommando i Afghanistan. Den brutala realiteten är att vi behöver fler fredsinsatser i olika delar av världen. Det kan vara i Tchad, på Balkan, i Afghanistan, Mellanöstern, Kongo eller någon annanstans. Ibland kan det vara under FN-befäl, ibland under EU-befäl och ibland under Natobefäl. Vi är och vill vara en fredsmakt, och vi ska vara öppna för att vara med överallt. Vi vill inte stänga några dörrar till fredsinsatser. Sedan har vi begränsade ekonomiska och andra möjligheter att vara med på olika ställen, men jag vill inte stänga några dörrar till att delta i några fredsinsatser – nästan oavsett under vilken flagg dessa förs. Men det konkreta ställningstagan-

det, Bodil Ceballos, ligger fortfarande i Sveriges riksdag. Så ska det förbli under denna regering.
(Applåder)

Prot. 2007/08:63
13 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 7 URBAN AHLIN (s):

Fru talman! Nu fick Ayat och de enskilda organisationerna sitt svar på frågan om klustervapen. Det handlar om att vi ska hålla oss fast vid en FN-process som kräver enhällighet och fortsätta att förminska och förlöjliga den norske utrikesministerns initiativ i Osloprocessen. Carl Bildt stod här i maj 2007 och sade att det säkert är möjligt att Östtimor, Maldiverna och Vatikanstaten kan komma överens om hur man ska avskaffa klustervapen, men det påverkar ingenting i realiteten.

I dag har den norske utrikesministern borttåt 140 länder med sig i en process som dessutom tar beslut genom majoritetsomröstning. Jag vågar lova utrikesministern att vi kommer att få ett kraftfullare förbud mot klustervapen i Osloprocessen än genom CCW i FN.

Vi ställde en fråga till utrikesministern: Har Sverige för avsikt att ta beslut om att hänga med till Wellington och Dublin och till slut baxa sig ända till Oslo i höst för att skriva under den internationella konventionen? På detta blev det inte något svar.

Om jag hade haft 30 minuter på mig som Carl Bildt skulle jag också ha hunnit med att göra en exposé över hela världen. Men nu har väljarna sett till att vi har den ordning vi har, och det innebär att jag har tolv minuter på mig. Därför måste jag naturligtvis koncentrera mitt budskap på det som är viktigt.

Nedrustning är viktigt, utrikesministern. Vi saknar fortfarande de nödvändiga initiativen vad gäller kärnvapennedrustning. Du talar väl, men handlingen saknas. Jag och Mona Sahlin har i dag presenterat ett tolvpunktsprogram för en snabb offensiv på den svenska sidan som kan dras i gång ganska snabbt för att få i gång en nedrustning som ger resultat och där visionen är en kärnvapenfri värld. Läs det gärna.

Carl Bildt försöker få det till att jag skulle vara en oansvarig politiker. Han har naturligtvis redan läst dagens Svenska Dagbladet och kollat upp vad vi föreslår. Så kommer han med den deal som USA och Indien har gjort och tar hjälp av el-Baradei och de andra. Men vad har vi socialdemokrater sagt? Det finns naturligtvis stora fördelar med att göra en sådan överenskommelse med Indien, för Indien kommer inte under några förhållanden att skriva under icke-spridningsavtalet. Det förstår vi också, och det kanske kan vara rimligt att man får in Indien under internationella normer och villkor. Men vi ställer från Socialdemokraternas sida ett villkor för att gå med på den uppgörelsen, nämligen att om Indien gör en ny provsprängning ska det nukleära samarbetet omedelbart upphöra. Jag är väldigt nyfiken på att få höra Carl Bildts syn på detta, för det är något som diskuteras även i den amerikanska kongressen. Du har ju en del kontakter där.

Sedan vill jag tala om Natos snabbinsatsstyrka. Jag lyssnade på nyheterna i morse, där Sten Tolgfors oroade sig för att försvaret inte har kapacitet och inte kan leverera en budget som är i ordning, att NBG kostar för mycket och att man inte har någon aning om det hela beror på bakomliggande underskott eller om de internationella insatserna kostar för mycket. Sedan kommer man hit och får höra att utrikesministern

lägger på försvaret ytterligare en uppgift: Nordic Battle Group 2011 och dessutom Natos snabbinsatsstyrka.

Vi socialdemokrater säger nej till detta. På den föregående sidan i utrikesdeklarationen står det att man letar efter ett brett samråd i säkerhetspolitiken, och på s. 4 levererar utrikesministern en idé om att vi ska vara med i Natos snabbinsatsstyrka. Svaret från Socialdemokraterna är nej. Vi tycker att försvaret just nu har betydligt angelägnare uppgifter att lösa. Se till att fixa försvarets ekonomi! Se till att skapa en kapacitet för det vi redan har bundit upp oss för. Jag vill dessutom tillägga att vi socialdemokrater står obehagligen fast vid att Sverige ska vara militärt alliansfritt.

Tchad är en insats som vi har diskuterat mycket här i kammaren. Den började med att franska medier, politiker och militärer trodde att Sverige skulle vara en ledande nation och skicka delar av Nordic Battle Group. Så åkte utrikesministern ned till öknen och konstaterade att det inte verkade vara något för oss. Det hela slutade med att vi skickar en amfibiegrupp, som nu åker i väg. Det är en amfibiegrupp som egentligen har varit avsatt för att åka till stora sjöregionen, men nu skickar vi dem till öknen i stället. Det är inget fel på det. Det är dugliga soldater som nu har fått träna om. I stället för att åka med båt får de nu åka med andra fordon. Det är dugliga soldater vi skickar.

Det är en viktig insats. Den är på många sätt en alldeles utmärkt insats som EU gör för att skydda flyktingar här. Den här insatsen är av nöden. Vi vill inte på något sätt orsaka problem för den. Vi tycker att det är väsentligt att den kommer i väg och att den genomförs. Men det måste understrykas att det finns ett problem, nämligen att det är en väldigt stor fransk kontingent som vi åker med. Frankrike har en kolonial historia i Tchad. Frankrikes president Sarkozy gick ut väldigt olyckligt och sade att man stöder Déby och är beredd att med militära medel slå tillbaka rebellerna för att skydda presidenten i Tchad. Enligt tidningsrapporter är det på det sättet, Carl Bildt.

Jag talade med Jan Eliasson om just detta i går. Det var olyckligt att Déby drog ut så långt på den säkerhetsrådsresolution som kom. Där har vi ett bekymmer, tycker jag. Det är viktigt att vi hela tiden i samarbetet med Frankrike betonar att vår insats ska bygga på neutralitet. Vi tar inte ställning för någon sida i konflikten. Sudan har sina rebellgrupper, Tchad har sina rebellgrupper och det finns en massa proxys och kriminella gäng. Vi väljer inte sida. Neutraliteten är oerhört väsentlig.

Jag är också lite nyfiken på att höra något om gasledningen. Jag läste Sydsvenska Dagbladet, som tyckte att det var en utmärkt möjlighet för utrikesministern att ta fram en utrikespolitisk utmaning för Sverige. Jag skulle gärna vilja höra utrikesministerns syn på den rysk-tyska gasledningen genom Östersjön.

(Applåder)

Anf. 8 HANS LINDE (v):

Fru talman! Dagens debatt visar med önskvärd tydlighet att bakom retoriken är klyftan stor i svensk utrikespolitik, detta trots den retoriska tuppfäkningen mellan Ahlin och Bildt. Ingen som lyssnar på den här debatten behöver tveka om var Vänsterpartiet står: Vi är i dag en tydlig röst för en konsekvent politik för demokrati, mänskliga rättigheter och

varje folks rätt till nationellt självbestämmande. Detsamma kan knappast sägas om regeringen.

Jag måste säga att frågetecknen är många när det gäller var socialdemokratien står och vart man är på väg. Urban Ahlins uppskrivade retorik till trots har Socialdemokraterna i utrikesutskottet inte presenterat en enda reservation i utrikespolitiken sedan valet 2006. I omröstning efter omröstning har socialdemokratien och de fyra borgerliga partierna röstat identiskt i denna kammare, och då har man röstat om klustervapen, om Afghanistan och om Palestina. Men jag är inte knusslig. Om Urban Ahlin och Socialdemokraterna i dag vill ansluta sig till oppositionen mot regeringens utrikespolitik är man hjärtligt välkommen. Men fram till dess detta sker är det ett faktum att det här i kammaren är Vänsterpartiet som leder oppositionen mot den borgerliga utrikespolitiken.

Fru talman! Låt mig tala om säkerhetspolitik. USA:s så kallade krig mot terrorismen är på väg mot totalt nederlag. Freden i Afghanistan och Irak blir alltmer avlägsen för varje dag som går, i takt med att våldet eskaleras och övergrepp läggs till övergrepp. I land efter land ser vi hur en växande fredsopinion har tvingat fram nya regeringar som dragit tillbaka sitt stöd. Sedan det USA-ledda anfallet på Irak 2003 har 17 av de deltagande länderna tagit hem sina trupper. Nu väntar vi på att även Danmark och Australien ska ta hem sina.

Men i Sverige har den socialdemokratiska regeringens undfallenhet inför USA:s folkrättsbrott förbytt till ett direkt stöd under den nuvarande regeringen. När nu två av fyra amerikanska presidentkandidater kräver ett trupptillbakadragande försvarar Sveriges regering reservationslöst den amerikanska ockupationen. Vad händer om Obama eller Clinton vinner valet? Kommer Carl Bildt då ensam att stå kvar och kräva en fortsatt amerikansk ockupation av Irak?

Av de 21 stater som medverkade i ockupationen av Irak är det 13 som importerar vapen från Sverige. Till sommaren ska svenska ambassader öppnas i Kabul och Bagdad. Det är ett tydligt sätt att ge legitimitet åt den ordning som bombats fram av USA och dess allierade. Inför USA:s användning av tortyr, utomrättsliga arresteringar, hemliga fängelser och den övergreppskantade jakten på så kallade terrorister är Sverige i dag tyst, skrämmande tyst. Som tur är har vi sett att regeringar som slår in på den vägen inte blir särskilt långlivade.

Fru talman! Steg för steg fasas nu den svenska självständiga utrikespolitiken och alliansfriheten ut. Allt mindre av svensk utrikespolitik avgörs i den här kammaren eller ens i Sverige. Svensk utrikespolitik har alltmer blivit en politik som består i att förmedla direktiv från Washington och Bryssel. Carl Bildt håller effektivt på att bortrationalisera sitt eget jobb.

Nu ska den svenska representationen vid Nato högkvarteret i Bryssel uppgraderas till att bli en egen ambassad. Sverige ska ansluta sig till Natos snabbinsatsstyrka. Lägg till det dagens tydliga besked, att Sverige ska vara en drivande kraft bakom en militär upprustning i Europa! Det är en tydlig utveckling som Vänsterpartiet starkt motsätter sig.

Sveriges alliansfrihet och självständiga utrikespolitik har tjänat oss väl och har goda möjligheter att tjäna oss väl även under en lång tid framöver.

Vi ser att regeringens politik är en politik som slår sönder förutsättningarna för att vara en tydlig röst för frihet, demokrati och mänskliga rättigheter. För med vilken trovärdighet kommer Sverige att stå upp för demokrati och mänskliga rättigheter så länge regeringen tyst sluter upp bakom ockupation och anfallskrig?

Låt mig också, fru talman, nämna någonting om en av de frågor som diskuterats mest här, nämligen frågan om klustervapen.

Det är positivt att den svenska regeringen vill ha ett internationellt förbud, men samtidigt säger Carl Bildt att de svenska klustervapnen ska vara kvar. Med vilken trovärdighet kommer Sverige att kunna åka ut i Osloprocessen och kräva ett internationellt förbud? Man kräver att länder som Israel och länder på Balkan och USA ska avskaffa sina klustervapen samtidigt som man säger att vi här i Sverige ska ha kvar våra egna. Det är inte en politik som kommer att ge Sverige trovärdighet i arbetet med att avskaffa klustervapnen.

Fru talman! Det blir alltmer tydligt att den borgerliga utrikespolitiken inte hade varit möjlig att försvara utan ett stort mått av nyspråk. Plundring av ett lands naturresurser beskrivs som demokratisering. Ockupation är befrielse. Hemliga fångelser är ett försvar av de mänskliga rättigheterna. Krig är fred.

Det är ett nyspråk som skulle ha imponerat på Storebror i George Orwells bok *1984*. I dag är syftet, precis som i boken, att begränsa individens tankefrihet, förhindra oss att tänka tanken att en annan utrikespolitik är möjlig. Men jag har ett löfte till den här kammaren i dag. Så länge som det finns vänsterpartister i den här kammaren, så länge Vänsterpartiet sitter i riksdagen, kommer det att finnas en tydlig kraft för alliansfrihet, för en självständig svensk utrikespolitik och för en tydlig militär nedrustning i världen.

(Applåder)

Anf. 9 BODIL CEBALLOS (mp):

Fru talman! Ambassadörer! Carl Bildt säger att det är kärnvapenspridningen som är det största hotet mot mänskligheten. Det går på tvärs med det som Försvarsberedningen kom fram till i sin omvärldsanalys i december 2007. Den viktigaste säkerhetspolitiska utmaningen är klimatfrågan, säger man där. Det är också en moderat ordförande.

Trots detta fortsätter vi att rusta upp. Vi slåss mot varandra i stället för mot vår gemensamma fiende, klimatpåverkan.

År 2006 hade de militära utgifterna ökat till 1 204 miljarder dollar. Det är en 37-procentig ökning de senaste tio åren, och den beror till stor del på kriget i Irak och Afghanistan.

År 2006 stod 15 länder med de högsta kostnaderna för 83 procent av de totala. Även i det fallet ligger USA och Kina högt på listan.

Vapenexporten av större konventionella vapen ökade med nästan 50 procent. USA och Ryssland ledde den ligan mellan 2002 och 2006 och stod för ca 30 procent var. Största köparna var Kina och Indien. På tio-i-topp-listan för köpare fanns också fem länder i Mellanöstern.

Om man jämför de siffrorna med hur mycket som investeras i fred eller fattigdomsbekämpning i världen blir snedfördelningen väldigt uppenbar.

Om klimatpåverkan är den viktigaste säkerhetspolitiska utmaningen och vi tittar på konflikternas orsak runt om i världen ser vi att de i många fall har en mycket klar gemensam nämnare.

I de flesta större konflikter är de fossila bränslena inblandade på ett eller annat sätt, inte minst i de pågående krigen i Mellanöstern. Och eftersom hela det moderna samhället är uppbyggt kring konsumtion av energi har de oljeproducerande länderna kunnat skapa stora rikedomar, åtminstone i de fall de själva får ta del av vinsterna i stället för att stora multinationella bolag lägger vantarna på pengarna.

Kontrollen över oljan och gasen är för vissa länder så viktig att de är villiga att gå i krig för att nå den, även om orsaken brukar sägas vara någon annan. Tänk om de hade minskat sitt oljeberoende i stället! Det hade varit både ekonomiskt lönsamt och konfliktförebyggande.

De stora kunderna är ju vi i den rika delen av världen, vi som för att kunna leva det bekväma liv som vi har vant oss vid kräver mer och mer av våra regeringar och politiker och som många gånger då det är dags att gå till val röstar mer efter vad vår egen plånbok vill än i solidaritet med den planet vi lever på.

Jag tänker på vinden och solen. Och vågorna rullar ständigt in mot land. Vinden och solen är gratis. Ren energi finns naturligt i alla länder, mer eller mindre, beroende på var i världen det handlar om.

Flödande och förnybara energislag kan ersätta användningen av fossila bränslen och samtidigt höja levnadsstandarden för miljarder människor på vår jord. Ren energi smutsar inte ned. Sol, vind och vågor leder inte till krig. Vem skulle vilja invadera ett land för att ta till vara solinstrålningen när man lika gärna kan göra det på hemmaplan?

Men även om det låter enkelt att byta de fossila bränslena mot ren energi finns det så mycket pengar inblandade i olje-, kol- och gasbranschen att det därför blir nästan omöjligt.

Vad händer med de länder som har byggt sina ekonomier på produktion av fossila bränslen? Vad händer med de storbolag i branschen som har tusentals anställda runt om i världen? Och vad händer med alla de länder och bolag som har stor produktion och export av vapen eller stora arméer?

Är en vapentillverkare intresserad av fred när man tjänar mer på krig? Är en oljeproducent intresserad av alternativa bränslen, när det finns så mycket pengar i oljan?

Frågan vi i stället borde ställa oss är vad som händer om dessa länder och bolag inte ställer om sina ekonomier till andra produktioner i stället. Rika länder och rika bolag har råd att satsa på utveckling av andra energislag och ligga i framkant i stället för att släpa benen efter sig och hålla fast vid bränslen som vi vet leder bakåt i stället för framåt. Den nya ekonomiska och hållbara tillväxten finns i ren energi, och den skapar inte konflikter.

Fru talman! Ambassadörer! FN:s klimatpanel säger att det är till 90 procent säkert att det är människan som är upphovet till klimatförändringen och att den största boven är de fossila bränslena.

Redan 1897 beräknade en svensk forskare, Svante Arrhenius, den temperaturhöjning som skulle bli följd av förbränningen av fossila bränslen. Trots denna hundraåriga kunskap har världen tuffat på som vanligt och låtit den ekonomiska tillväxten vara ledstjärna i utvecklingen utan någon som helst tanke på att en ekonomisk ohållbar tillväxt i stället kan leda till precis det motsatta. I dag ser vi hur den här ekonomiska tillväxten utan ansvar för miljön i stället har lett oss till en värre global kris-situation än vi någonsin tidigare stått inför. Och skulden är vår. Det är vi i den rika världen som har skott oss på andras bekostnad.

Vi har en enorm miljöskuld att betala tillbaka. UNDP räknar med att vi behöver 86 miljarder dollar för att klara en klimatanpassning i fattigare länder, utöver det bistånd som redan utlovats och som ska gå till fattigdomsbekämpning. De som drabbas värst är nämligen människor i fattigare länder som inte har bidragit till utsläppen.

Skulden till klimatpåverkan är alltså vår. Ansvaret för att betala tillbaka är också vårt. Vi måste hjälpa de fattigare länderna att inte begå samma misstag som vi har gjort när vi har byggt upp våra ekonomier.

Vi är 6,5 miljarder människor på den här jorden. Varje individ är precis lika mycket värd och har samma rätt till ett värdigt liv. Vi människor i den rika världen har inte företräde.

Om alla skulle använda lika mycket fossila bränslen som vi gör behövs det flera planeter till, och det har vi inte.

Anf. 10 KERSTIN LUNDGREN (c):

Fru talman! Det finns de som hävdar att det inte skiljer mycket mellan den förra och den nuvarande regeringen vad gäller utrikespolitiken. Jag delar inte den åsikten.

Sveriges röst är i dag tydligare också utanför den här kammaren än vad den har varit på länge. Vi har en regering som har klivit ned från läktaren för att verkligen påverka, en regering som vill att Sverige inte bara ska prata utan faktiskt också handla för frihet, fred och försoning.

Utrikesminister Carl Bildt har tidigare redogjort för regeringens utrikespolitik i tio punkter. Jag kan bara instämma.

Miljoner och åter miljoner människor lever i dag i väpnade konflikter eller politisk instabilitet i klimatförändringens spår. Varje år tvingas mer än 35 miljoner överge sina hem till följd av krig, brottslighet, politisk oro och naturkatastrofer.

I dag kan vi se bilder från andra länder. I morgon kan det vara våra barn, du och jag som visas på nyheterna.

Naturkatastrofer är i dag fem gånger vanligare än vad som var fallet för 30 år sedan.

Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik ska inte reduceras till stolta fördömanden och tal här i kammaren. Vi ska ta vår del av ansvaret för att åstadkomma en förändring som blir hållbar ekologiskt, ekonomiskt och socialt.

Vi ska ta vara på våra unika möjligheter och göra det för att vi är övertygade om alla människors lika värde och universella rättigheter. Vi ska göra det fortsatt militärt alliansfritt men i samverkan, såväl med Nato

som andra, inte minst våra nordiska grannar och EU inom ramen för FN-stadgans principer. Vi ska inte göra det av egen nytta för till exempel försvaret utan för att hävda och stärka frihet, fred och försoning och därmed hållbar utveckling.

Fru talman! Vi känner blott en värld, vår unika blå planet, vårt gemensamma hem. Det finns de som räds globaliseringen och vill stänga dörren mot övriga världen, låtsas som att det inte angår oss när människor tvingas fly för sina liv, när barn säljs som soldater för att mätta en hungrande mun eller får se föräldrar och anhöriga dö till följd av aids och andra sjukdomar.

När kvinnor och barn utsätts för systematiska våldtäkter, när marken som ska ge föda föröds av torka och översvämningar eller när det handlar om politisk oro angår det oss. Humanitärt, självklart, men också för att det påverkar oss alla förr eller senare. Där mänskliga rättigheter förtvinar eller trampas på växer ilska och våld till nya konflikter.

När den ekonomiska utvecklingen leder till ekologisk stress, utarmning eller ödeläggelse följer oro, ilska, våld och nya konflikter. Världen angår oss alla.

Här finns fantastiska möjligheter men också otroliga utmaningar. Sverige ska föra en politik för global hållbar utveckling. Vi ska göra det konsekvent och över alla politikområden, inte bara mellan vissa. Därigenom ökar både effektiviteten och den samlade insatsen.

Vi ska ha modet att gå före men också insikten om att vi måste fokusera. Sverige har visat att ekonomisk utveckling och minskad klimatpåverkan går att förena. Sverige har visat att det är möjligt att förena ekonomisk tillväxt med bistånd långt utöver de 0,7 procent av bni som världens rika länder enats om för att nå millenniemålen.

Låt oss nu också visa att vi kan göra skillnad för Afrikas utveckling. För att nå verklig förändring där liksom på klimatområdet måste vi både våga tänka nytt och förmå fler att göra mera.

För Centerpartiet är det självklart att arbeta inom EU för att nå längre än i dag. Vi välkomnar det nya fördraget och vill se att EU nu förmår motsvara alla förväntningar som finns på unionen som en utrikes- och säkerhetspolitisk kraft för hållbar utveckling, frihet, fred och försoning.

Vi skulle på samma sätt välkomna en reform av FN som gör att vi kan stärka dess förmåga att handla. I stället för att det ska bli en starkare röst för staters rättigheter krävs en starkare röst för universella mänskliga rättigheter, inte minst då de flesta konflikter och krig som pågår sker inom stater.

Människor som är fria, som får möjlighet att växa och förverkliga drömmar i stället för att leva i sina mardrömmar, förmår flytta berg. Exempelen genom historien är många. Över hälften av världens befolkning lever i länder där frihet saknas eller är begränsad. När Burmas munkar gick i täten för demonstrationstågen på Rangoons gator bar de bud om förändring.

Där som på så många andra ställen möts kraven på frihet av rädslor, hårdare restriktioner och försök att bygga högre murar för att både stänga inne och ute människor. Men inga murar kan stänga inne människors frihetslängtan. De kommer alltid att brytas upp.

Frihet och fred kan bara långsiktigt utvecklas utifrån respekt för mänskliga fri- och rättigheter. Många hävdar att stabiliteten hotas av

ökad frihet och försvarar ingrepp med detta. Men långsiktig stabilitet lika lite som demokrati kan byggas genom diktat eller över en natt. Det måste växa underifrån via ett starkt civilt samhälle och en rättsstat som fungerar lika för alla och ger respekt för grundläggande friheter.

Fru talman! Sverige kan och ska göra skillnad genom vår utrikes- och säkerhetspolitik, för våra barns skull och för kommande generationers möjligheter på detta vårt enda jordklot.

(Applåder)

Anf. 11 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Demokrati är nödvändigt för fred och för att undergräva terrorismens kraft. Orden kommer från Benazir Bhutto.

Hon kunde ha blivit folkvald president i militärens Pakistan, i en region där en halv miljard människor lever i diktaturstater. Hon kunde ha blivit en förebild för miljoner flickor världen över, i vår värld där bara 12 av 189 regeringar leds av en kvinna och bara 16 procent av parlamentarierna är kvinnor.

Men hon blev aldrig president. Benazir Bhutto mördades av fundamentalister den 27 december förra året 2007.

År 2007 var ganska sorgligt på utrikesfronten. Folkmordet i Darfur fortsatte oförtrutet. Senast i helgen mördades brutalt 100 bybor i attacker. Krisen i Kenya blossade upp. De burmesiska munkarnas fredliga uppror slogs ned brutalt av militärjuntan.

I Turkiet fängslades Atilla Yayla efter att ha ifrågasatt regimens politik. Höstens ryska parlamentsval hade stora demokratiska brister. Den humanitära krisen fortsatte i Gaza. Den svenska medborgaren Dawit Isaak har i dag suttit fängslad 2 334 dagar i Eritrea. Och inte att för glömma, terrororganisationen Hamas fortsatte att oförtrutet skicka hundratals kassamraketer mot israeliska dagis och skolor.

Den globala friheten och demokratin har fått sina törnar 2007. Enligt tankesmedjan Freedom House sker det en tillbakagång vad gäller politiska rättigheter i 20 procent av världens länder. Homo-, bi- och transpersoner kränks dagligen, och kvinnors rättigheter är satta på undantag.

Låt oss heller inte i denna debatt glömma den miljard människor som fortfarande lever i extrem fattigdom, att 40 miljoner individer har hiv/aids eller att 1,1 miljard inte har tillgång till rent vatten. Verkligheten tar aldrig semester, inte heller världens diktatorer, torterare och förtryckare.

Men alla människor världen över är inte passiva inför det elände som pågår. Jag tänker på Shakria Barakzai, den afghanska kvinnliga politiker som går till jobbet varje dag som parlamentariker med livet som insats för att hon är en brinnande feminist som många av oss i denna kammare.

Jag tänker på min vän Adella Chiminya, den zimbabwiska kvinnan som blev människorättsaktivist efter att Robert Mugabes mördarregim hade bränt hennes make Tichaona till döds levande.

Jag tänker på de kubanska frihetskämpar och vitryska reformkrafter som med ökat svenskt demokratibistånd kommer att stärkas i sin kamp.

Vi har pratat mycket om realism i denna utrikespolitiska diskussion. Jag tror också att det är dags att återupprätta idealismen i svensk utrikespolitik, att ha tydliga hopp om förändring och en tydlig ideologisk kompass i våra beslut.

Jag tror att det är dags att våga vara mer värdeladdad, att säga tydligt att demokrati inte är kompromissbart och att marknadsekonomi är det enda ekonomiska system som fungerar. Jag tror att det är dags med en utrikespolitik som vågar vara glasklar värderingsmässigt, modig i handling och aktivistisk på fältet.

Vi kan se i världen i dag att utrikespolitiken har blivit inrikespolitik och tvärtom. Gränserna har suddats ut. Mänskliga rättigheter som vi har varit överens om i internationella deklarationer ifrågasätts alltmer.

I går fick vi nya mordhot mot danska tecknare efter de så kallade Muhammedteckningarna. Det visar behovet av att yttrandefrihet aldrig kan kompromissas bort. Religioner måste få häcklas, politiker förlöjligas och system ifrågasättas. Därför är det väldigt glädjande att utrikesministern i vår utrikesdeklaration tar upp yttrandefriheten som en förutsättning för möjligheten att bekämpa förtryck.

Den iranska diktaturregimens senaste vansinne är att systrarna Zohreh och Azar ska stenas för att de har umgåtts med män. Vad skulle en regim som lättvindigt avrättar otrogna kvinnor göra om den fick tillgång till världens farligaste vapen?

Vi måste en gång för alla bestämma oss för att starta också en feministisk utrikespolitik i en värld där kvinnoförtryck tillåts oförblommerat i kulturens, religionens och manssamhällets namn. Vi måste vara tydliga med att alla former av kulturrelativism måste avvisas. Förtryck är förtryck, oavsett hur det motiveras.

Men vi som säger oss försvara friheten måste också själva skapa skarpa principer. Vapenexporten till diktaturstater bör upphöra. Exemplet i dag avskräcker. Pakistan var 2006 Sveriges näst största mottagare av vapen. När regeringen väljer att lägga fram en proposition för att förändra vapenexportlagstiftningen bör ett demokratikriterium ingå.

Diktatorer ska inte heller tillåtas att definiera gränserna för vad skyldigheten att skydda innebär i internationella operationer. Denna folkrättsliga innovation måste vara vägledande i Sveriges internationella, fredsfrämjande insatser.

Kvinnors rätt till fri abort bör ses som en rättighet och inte som en välfärdsfråga.

Fru talman! Jag gläds över att som liberal och som Folkpartiets utrikesalesman företrädas av en alliansregering som brinner för Europatanken och som försvarar frihandel och våra internationella säkerhetssamarbeten med bland annat Nato. Vikten av ett enat demokratiskt Europa gör att vi aldrig heller kan glömma vår mörka historia med Auschwitz, Gulag och Srebrenica.

Charles de Gaulle uttryckte det mer elegant: Det är ett misstag av en nation att tro att den kan ta semester från historien.

Detta gäller även unioner.
(Applåder)

Anf. 12 ALF SVENSSON (kd):

Fru talman! Vi som enbart har sex minuter hinner inte med så många världsdelar och ämnesområden, men det gör i och för sig ingenting. Den utrikespolitiska deklARATIONEN är ju processad, så det jag nu ska säga blir något slags litet post skriptum, alltså ett PS. Ett DS eller möjligen AS får väl sedan sättas under, men då får det vara en rejäl punkt mellan A och S.

Det där kan inte ha varit lätt att översätta till högt värderade diplomater.

Fru talman! UtrikesdeklARATIONEN handlar självfallet en hel del om EU – fattas bara annat! Det måste vara vår plikt, varje historielärares, framtidstänkares och många fleras plikt att erinra om hur de gamla nationalstaternas Europa dränkte sig i blod, våld och motsättningar. Jag skulle önska att vi i varje parti här i riksdagen blev bättre på att förankra och faktamässigt erinra om vår kontinents historia och se till att EU-idén får en renässans.

Det duger absolut inte att frikoppla EU från decennierna före och efter 1945. Jag menar att bilden från den 22 september 1984, där Helmut Kohl och François Mitterrand står hand i hand måste reproduceras om och om igen. Det var då ceremonin ägde rum över slaget vid Verdun där hundratusentals soldater från båda länderna stupade. Om inte vi svenskar maktar hålla EU-fädernas tankegångar och visioner vid liv är vi mycket dåliga européer och dåligt rustade för det framtida Europas roll.

Det största i vår tid – i varje fall i min, med viss hänsyn tagen till ålder – är att Europa har läkt eller i varje fall är i färd med att läka samman.

I den utrikespolitiska deklARATIONEN lyfts självfallet miljödeläggelsen fram som det stora framtida hotet. Den som vill inbilla sig att Europas länder var för sig, utan ett EU, skulle kunna komma någon vart för att ta itu med klimatpåverkan måste ha fastnat i en tankemässig återvändsgränd. Om inte EU hade funnits hade vi fått uppfinna det!

Låt mig också, fru talman, få stryka under det som entydigt också lyfts fram i deklARATIONEN: att EU:s utvidgning inte får stanna upp. Vi behöver se till att freds-, kultur- och religionsdialogen får större kraft, om man nu kan säga att den har någon kraft alls, sett ur svensk och europeisk synvinkel. Det ordas onekligen en hel del om religionsdialog, men då ter det sig mycket märkligt om man samtidigt från EU-perspektiv skrämmer sig själva och andra med något slags turkfara. Fortsatt konstruktiva förhandlingar också med Turkiet och med sikte på medlemskap är något synnerligen betydelsefullt för att broar ska kunna byggas mellan civilisationer.

Vi måste våga informera och skapa förståelse inte enbart över geografiska gränser utan också över kultur- och religionsgränser. Om vi tror att det enbart handlar om handel och ekonomiska avtal för att främja fred, frihet och trygghet är vi oförsvarligt ensidiga. Det är glädjande att vi här i riksdagen är så överens just när det gäller fortsatta utvidgningssträvanden. Jag vill önska Carl Bildt fortsatt framgång i det arbetet.

Fru talman! Det finns, vågar jag påstå, en viss benägenhet i det allmänna medvetandet att fångas av det dramatiska. Medierna söker sig till Tchad, Darfur, Afghanistan och Kenya. Det intensivt bildmässiga fångar medierna, och medierna fångar oss. Ingen behöver nu försöka

missförstå. Jag begriper som alla andra att när våldet skördar offer och vanvetet sprakar, då ska vi vara med och försöka släcka och sätta stopp.

Vi använder ofta och gärna uttrycket ”internationella fredsinsatser”. Vi kanske av och till borde fundera över vad vi lägger in i detta uttryck eller borde lägga in i det. I deklARATIONEN står det att regeringen kommer att presentera en nationell strategi för Sveriges freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet. Det är bra! Jag tror att just ”förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor” – för att citera en mening ur deklARATIONEN – är den bästa tänkbara strategin för just freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet.

Då föreställer vi oss förstås också – jag vill gärna poängtera det i sammanhanget – att arbetet med mikrokrediter och den småskaliga handeln är ett av de bättre redskapen.

Fru talman! Afrika ska prioriteras. Det hör och läser vi ganska ofta i FN- och EU- sammanhang och andra internationella sammanhang. För mig är det därför svårt att förstå att hiv/aids-katastrofen, på tal om att förbättra levnadsvillkor, får så liten uppmärksamhet. Hiv/aids-epidemin är givetvis i första hand en obeskrivlig humanitär tragedi men också en enorm käpp i hjulet för ekonomin och livsmedelsförsörjningen. I vår del av världen talas det nu och då om risken för en pandemi. En pandemi har vi när 1 procent av befolkningen drabbas. I flera länder i södra Afrika är varannan flicka i högstadieåldern hivpositiv. Flickor drabbas mer än pojkar. 30–40 procent av befolkningen bär på det dödliga viruset.

På den afrikanska kontinenten är 34 miljoner barn föräldralösa. I sex av södra Afrikas länder är över 20 procent av barnen föräldralösa. Tsunamikatastrofen skakade naturligtvis om västvärlden och skapade en imponerande givmildhet. Storleksmässigt, när det gäller offer, äger sådana katastrofer rum gång på gång i Afrika.

Heder åt svenska enskilda organisationer och åt de svenska entreprenörer och företagsledare som satsar på att ge ungdomar ett framtidshopp och en tro på en morgondag också i Afrika!
(Applåder)

Anf. 13 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Fru talman! Tack, Alf Svensson, för de perspektiven! De behövs i den här debatten. Tack också, Birgitta Ohlsson, för att terrorismen och de utmaningar som vi står inför också kom med. De mordhot som vi har sett i dessa dagar både i Danmark och i Sverige erinrar om djupet av denna utmaning. Jag hoppas att vi ska kunna få en seriös debatt i denna kammarområde om det.

I korthet: Urban Ahlin stämde ned tonläget högst avsevärt – det var väl bra det – och återkom inte med sitt Hamaskramande. Jag vill bara säga: Isolera inte Sverige från möjligheten till inflytande i fredsprocessen i Mellanöstern!

Om klusterbomber vill jag bara säga: Vi vill hjälpa Ayat! Men då måste vi ha en FN-process. Då måste vi komma åt dem som har och använder klustervapen. Jag sluter gärna en överenskommelse med Vatikanstaten, men det hjälper inte mycket. Det handlar om USA, Israel, Ryssland, Kina – vi måste komma åt dem som har, producerar och använder dessa vapen. Det är mycket svårare men också mycket viktigare.

Denna regering tar sig an också det som är svårt därför att det råkar vara viktigt.

Nedrustning är viktigt. Jag läste era tolv punkter. Det var mest gammal skåpmat. Det enda jag såg där var att Sipri skulle undantas från den besparing på UD som er underskottspolitik har påtvingat alla andra. Det är möjligen kompispolitik, men det är ingen nedrustningspolitik. Återkom till kärnvapenfrågorna, Urban! Där har ni mycket att lära. Dem driver vi med en betydande kraft.

Klimatfrågorna har fått en alldeles för liten plats i denna debatt. Jag hoppas att vi separat kan återkomma till dem därför att de är en central del i denna regerings utrikespolitiska arbete och utrikespolitiska strategi, liksom arbetet för mänskliga rättigheter och för demokrati.

Europeiska unionen – låt mig sluta med att säga detta – är vårt viktigaste instrument för fred, för frihet och för försoning i vår del av världen och vidare än så.

(Applåder)

Anf. 14 URBAN AHLIN (s):

Fru talman! Utrikesministern säger att regeringen klarar att ta sig an det som är svårt när det gäller klustervapen. Ja, det här verkar vara väldigt svårt eftersom man håller sig bara till FN-processen och inte vågar att så att säga också gå spåret i Osloprocessen.

Osloprocessen samlar mer än hälften av de vapenproducerande länderna, de länder som producerar klustervapen – åtminstone som det i dag ser ut, Carl! Där finns det alltså en hel del att göra för utrikesministern och även att läsa på.

Du säger också att ni driver frågorna om kärnvapenedrustning. Jag är ledsen över att behöva överraska dig med att säga att du faktiskt är ensam om att tycka det. Jag tror inte att du kan hitta någon, inte ens på Utrikesdepartementet, som håller med dig om det. Men jag är idel öra och väntar på att se vilka initiativ som så småningom kommer.

En hel debatt har gått utan att utrikesministern har passat på att ta avstånd från USA:s skendränkningar som förhörsmetod. Om man gör anspråk på att vara en stark röst för mänskliga rättigheter och demokrati i världen räcker det inte att ställa sig i en hundrahövdad kör och peka finger åt länder som Vitryssland, Kuba och Zimbabwe, utan då måste man faktiskt också våga sjunga solo mot de stora makterna som också kränker mänskliga rättigheter.

Jag vill tacka för en bra debatt och önskar lycka till på det kommande EU-mötet när Kosovo kommer upp på dagordningen. Vi socialdemokrater har stött Carl Bildt i hans arbete med att försöka få ett enigt EU när det gäller erkännandet av Kosovo.

I utrikesdeklarationen står det om ”ett enigt Europa”. Jag vet inte riktigt vad det betyder. Serbien och Ryssland tillhör Europa, men de lär knappast tycka att det är okej att erkänna Kosovos självständighet.

Jag utgår från att utrikesministern har skött fotarbetet så pass skickligt att Sverige nu inte mäter sig ur och blir ett av de sista länderna att erkänna Kosovos självständighet, för det var väl ändå viktigt att EU visade enighet och att vi inte upprepar våra tidigare misslyckanden på Balkan. Tack för en god debatt!

Anf. 15 HANS LINDE (v):

Fru talman! Utrikesministern säger att han inte vill stå på några barrikader tillsammans med Hamas. Nej, utan det kan vi nog alla överleva. Däremot skulle vi vilja ha en utrikesminister som stod på barrikaderna för fred i Mellanöstern, för ett fritt Palestina och för ett hävande av isoleeringen av Gazaremsan.

I den här debatten slår sig Bildt för bröstet för sina utmärkta kontakter med regeringen i Israel och sin goda dialog med regeringen i Tel Aviv. Men om man inte är beredd att sätta kraft bakom orden och ställa krav på Israel kan Carl Bildt sitta i Tel Aviv fram till 2010 utan att fredsprocessen rör sig en enda millimeter framåt.

Jag tror att det är hög tid för de krafter som genom en internationell bojkott bidrog till demokratiseringen i Sydafrika att nu återigen samla sig i en internationell bojkott av Israel för att sätta press på staten Israel, något som den svenska regeringen inte vill göra.

Jag kan lova att jag fram till den dag då ockupationen är hävd inte kommer att köpa israeliska produkter och inte kommer att semestra i Israel. Jag hoppas att många som lyssnar på den här debatten följer mitt exempel.

Utrikesministern brukar säga att utrikespolitik bäst förs utomlands. Det är bara delvis sant, för svensk utrikespolitik bör också vila på ett starkt folkligt stöd i Sverige. Här kan vi väl konstatera att den borgerliga regeringen har ett hästjobb framför sig.

Bakom regeringens deklamationer finns det i dag en stark folklig opinion i Sverige för en stark alliansfrihet, för en självständig svensk utrikespolitik och för en tydlig svensk röst för fred, nedrustning och global rättvisa.

Alltsedan jag 2006 blev invald i riksdagen har jag haft möjlighet att resa runt i landet och diskutera utrikespolitik. Det engagemang som jag möter hos svenska folket imponerar. Men kontrasten mellan det folkliga arbetet runt om i Sverige och dagens utrikespolitiska debatt är tydlig till både innehåll och engagemang. Det är bara att konstatera att Sverige förtjänar bättre, att Sverige förtjänar en ny utrikespolitik.

Anf. 16 BODIL CEBALLOS (mp):

Fru talman! Utrikesministern säger att klimatfrågorna har fått för lite utrymme i den här debatten. Då är det ju tur att jag har varit med här eftersom jag hela tiden har fokuserat på dem.

Jag skulle vilja tipsa utrikesministern om att ta med sig också Maria Wetterstrand till Peru och det stora toppmötet där. Maria har mycket kunskap som också utrikesministern skulle kunna behöva.

20 minuters talartid är inte så lång tid. Jag hade tänkt tala om vikten av att låta Västsahara äntligen få genomföra den folkomröstning som de så länge har väntat på. Jag hade också tänkt tala om Burma och säga att jag inte delar regeringens uppfattning om att vi agerat så kraftfullt från svensk sida, för vi hade kunnat göra mycket mer.

Utrikesministern och jag är i alla fall kanske överens om att den nya utlovade folkomröstningen mer än något annat är ett PR-trick från regimens sida; jag antar det.

Jag vill gå tillbaka och ta upp en annan fråga som jag i ett av mina tidigare inlägg inte hann med. Det gäller någonting som jag och biståndsmministern tidigare har haft en del diskussioner om. Vi är överens om att man måste ha en helhetssyn i biståndspolitiken, i utrikespolitiken och så vidare. Men jag saknar kopplingen till migrationspolitiken som är väldigt nära sammanflätad med de andra frågorna.

I dagsläget ger vi i reda pengar hälften så mycket i bistånd till Afghanistan som vi ger till trupp i det landet – detta trots att vi vet att biståndet har bättre förutsättningar med tanke på det förebyggande konfliktarbetet.

I Sverige väntar samtidigt 500–600 afghaner på att bli skickade tillbaka till ett land i krig, till ett land där myndigheterna har svårt att försörja dem som redan befinner sig i landet. De som bor här i Sverige har kunnat hjälpa sina familjer genom att skicka pengar till dem.

Jag tycker att det är cyniskt och inhumant att i samma veva som vi talar om vårt stora engagemang i Afghanistan och Irak skicka människor – många gånger är det fråga om människor som i sex sju år levt i Sverige – tillbaka till krig. Miljoner människor som bor i närområdet ska också tillbaka.

Jag förstår de irakiska och kurdiska regeringarna som spjärnar emot det återtagandeavtal som Sverige faktiskt försöker tvinga igenom med dem. Jag skäms över Sveriges agerande i den frågan. Det behövs en helhetssyn. Den bör innefatta också det som i dag är vår migrationspolitik.

Anf. 17 KERSTIN LUNGGREN (c):

Fru talman! Det har varit en intressant debatt här i dag. Förra året fick alla vi som deltog i debatten i denna kammare höra från Socialdemokraterna att de hade delat ut ett eget utrikespolitiskt dokument, en egen deklARATION, i kammaren, framför allt på läktaren. I år har vi i Svenska Dagbladet kunnat läsa om de tolv punkter för nedrustning som Socialdemokraterna presenterar.

Jag instämmer i Carl Bildts bedömning att det kokar ned till en diskussion om anslaget till Sipri. Där var utrikesutskottet i slutändan ändå enigt. Måhända är anledningen att Socialdemokraternas politik är föremål för omprövning. Det rådslagsmaterial som gick ut med sluttid den 25 januari har man i den socialdemokratiska partiorganisationen förmodligen inte hunnit smälta. Därför kommer det inte ut mer från Socialdemokraterna än det vi i dag här tagit del av.

Det blir spännande för oss alla att höra de olika inslagen från vänsterns sida när det gäller utrikespolitiken. Vi har hört Hans Linde rätt tydligt säga vad som gäller för Vänsterpartiets del. Det låter som ett nej till turkiskt medlemskap i EU och som ett nej till EU:s roll i utrikes- och säkerhetspolitiken. Är det alternativet till den utrikesdeklARATION som vi hört här i dag?

Fru talman! Om man ska driva en politik för att åstadkomma frihet, fred och försoning i världens länder krävs det att man vågar handla. Det går inte att bara sitta på läktaren och titta. Jag är glad över att vi i dag har en regering som vågar handla.

Jag hoppas också att vi i det arbetet ska vara framgångsrika när det gäller Afrika och Afrikas förändring. Jag hoppas att vi också ska lyckas

med att göra skillnad när det gäller Mellanöstern. Här krävs en avgörande framgång i de förhandlingar som pågår.

Låt mig, fru talman, få avsluta med att konstatera att tortyr icke är acceptabel oavsett av vem och var den utförs. Om vi hävdar mänskliga rättigheter måste vi vara tydliga i den delen.

(Applåder)

Anf. 18 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Ett kort axplock av kommentarer till dagens debatt – först till Hamas. Urban Ahlins socialdemokratiska flirt med Hamas var ganska intressant. Man nästan saknar Göran Persson i dessa sammanhang. Hans partikollega Mona Sahlin besökte också Israel i våras. Mona Sahlin träffade inte Hamas, men Hamas träffade nästan Mona Sahlin med en kassamraket. Det är kanske detta som har påverkat er hållning i frågan.

Jag tycker att det är viktigt att regeringen håller fast vid de tydliga principer som världssamfundet har satt upp för Hamas. För att de ska komma in från kylan måste de erkänna staten Israels rätt att existera. De måste ta avstånd från terrorism och respektera ingångna fredsavtal. Ska det vara så svårt att ställa de kraven?

Avslutningsvis kort också något om klustervapen. Jag tror att vi alla i denna kammare kan vara eniga, såväl regering och riksdag, om att vi strävar efter ett förbud mot klustervapen. Men det är också viktigt att betona att de här vapnen har vidriga effekter för civila, och jag instämmer med många talare som har nämnt det i diskussionen tidigare.

Det är viktigt att betona att bombkapsel 90 inte få bli en gisslan för processen för ett internationellt förbud. Jag ska avsluta med att citera Ernest Hemingway. Min personliga prognos är dock att ”klockan klämtar” för bombkapsel 90 om det blir ett förbud.

(Applåder)

Anf. 19 ALF SVENSSON (kd):

Fru talman! Det är självklart att Mellanösternkonflikten tar plats i en debatt som denna. Jag tror emellertid att det finns risk för att vi ser den konflikten isolerad enbart till Israel och de palestinska områdena. Det verkar som om Syriens agerande, Irans inställning och Irans infiltration i gränstrakterna runt Israel och de palestinska områdena avskiljs i debatten från fredsprocessen. Det är givet, som deklarationen uttrycker, att vi ska verka för att isoleringen av Gaza hävs. Men ingen ska inbilla mig annat än att Hamas, om man bestämde sig för detta, skulle kunna få slut på de nära nog ideliga raketbeskjutningarna i södra Israel.

Det är också en självklarhet att det som kallas separationsbarriären ska demonteras. Den är för övrigt så konstruerad att den relativt enkelt kan tas ned. Men det är inte rimligt att orda om barriären om man inte samtidigt i varje fall tankemässigt erinrar sig varför den existerar. Det finns anledning att gång på gång erinra om att både palestinier och israeler för första gången på sju år nu arbetar för att nå en fredsöverenskommelse. Det är i och för sig inget nytt att en svensk regering ökat stödet till det palestinska statsbyggandet. Men personligen tror jag att det behövs mer än pekuniära insatser. Det fordras en ärlig vilja från Gaza och Hamas, från Västbanken och från Israel. Det fordras att regeringar och poli-

tiska ledare står för en anständig och balanserad information också i den här kammaren, och det krävs att vi alla i omvärlden håller oss med en balanserad syn utifrån all den tragik som området rymmer från åtminstone 1948 och fram till nu.

Sedan tycker jag, fru talman, att det någon gång måste lyftas fram åtskilliga fredsfrämjande initiativ och åtskilliga fredfrämjande projekt i vilka israeler och palestinier i dag är engagerade, kanske vid sidan om politiken. Det vore klokt om dessa verksamheter blev mer hörda och observerade.

(Applåder)

Anf. 20 GÖRAN LENNMARKER (m):

Fru talman! Jag tänkte ägna mina sex minuter åt att mer fokusera på Europa. Som Alf Svensson säger får man bestämma sig om man ska använda minuterna väl.

Vi har ett Europa som faktiskt är säkrare än någonsin tidigare i historien, till och med än under Kalmarunionen, utrikesministern. Går vi tillbaka på Europas historia kan vi inte se ett Europa som varit tryggare och säkrare än i dag, i alla fall de senaste åren. Det tar vi för givet. Precis som Alf Svensson säger är det lätt att man tar det för givet, särskilt den yngre generationen som inte har upplevt något annat. Man behöver i och för sig bara säga ordet Srebrenica för att erinra om att den här säkerheten kan vi inte ta för given.

Hur har vi då byggt det säkra Europa? Ja, vi har egentligen byggt det på två grunder. Den ena är värdering, värden som är viktiga att upprätthålla. Den andra är starka organisationer. Det här bygger naturligtvis på Europas bittra erfarenhet, det faktum att vi är den kontinent som har mördat varandra mest och haft mest förtryck och dessutom för inte så särskilt länge sedan. Hela Östeuropa var under förtryck för 20 år sedan.

Att ha värderingar, mänskliga rättigheter och demokrati är själva basen för att bygga det trygga Europa. Vi har några mekanismer som är särskilt viktiga. En är rätten att som medborgare i ett land överklaga till en domstol som ligger över den nationella nivån. Jag tänker på Europarådet och domstolen i Strasbourg, det faktum att man kan gå över den egna rättsordningen och få det egna landet att rätta till sina lagar. Det har svenskar gjort under historien, gått till Strasbourgdomstolen och fått den svenska riksdagen att korrigera lagstiftning som har stridit mot de gemensamma värderingarna.

Nu, och det säger jag med särskild adress inte minst till Ryssland och andra, måste vi hålla i. Det är det här vi har byggt gemensamt för att se till att vi har ett Europa som inte faller tillbaka i det förfärliga.

En annan sådan detalj, kan man tycka, men en central sådan, är valövervakning. Jag är själv djupt inblandad i just denna fråga inom ramen för OSSE. Där handlar valövervakning just om att garantera gemensamma standarder. Det är inte, som utrikesdeklarationen poängterar, att sätta villkor för valövervakning. Det handlar om gemensamma regler som vi vill se efterlevas. Ingen av oss är kanske perfekt när vi genomför val. Det är svårt att genomföra ett val alldeles hundra procentigt korrekt. Men vi ska se till att driva upp standarder så att de fel som görs minimeras och framför allt inte påverkar slutresultatet.

Vi har också avtal som vi har kommit överens om. Jag vill uppehålla mig vid ett sådant, och det är avtalet om konventionella vapen i Europa, det så kallade CFE-avtalet. Det får inte sättas ur spel genom ensidiga deklarerationer, och det bör också ratificeras. Det ena säger jag med adress till Ryssland, det andra med adress till Natoländerna.

Vi har den unika situationen att vi aldrig haft färre soldater i Europa, och definitivt färre soldater i proportion till folkmängden, än någonsin i Europas historia. Förmodligen får vi gå tillbaka till tiden för Napoleons miljonarmé – han var ju den förste som hade en miljonarmé – för att se det absoluta antalet vara mindre i Europa. Detta är någonting enormt som har uppnåtts på denna kontinent, denna kontinent som tidigare försökt begå självmord genom världskrig och på annat sätt. Därför får vi inte nu hamna i ett nytt kallt krig, i en situation där vi åter börjar upprusta. Vi ska se till att vi håller de överenskommelser och inte minst de mekanismer vi har både för att begränsa konflikter och för att ha insyn. Öppenhet och insyn, för att kunna se vad vi gör ömsesidigt över gränserna, är oerhört stabiliserande.

Låt mig också erinra om att vi har en situation där tre kärnvapenmakter har avvecklats på den europeiska kontinenten. Det glömmes få. Vi ska naturligtvis se till att vi inte får en ny utplacering av kärnvapen i länder som inte har det.

Att värna våra gemensamma organisationer är en central del i det europeiska arbetet. För att uppehålla mig vid Europeiska unionen ska jag säga att vi måste värna dess förmåga att agera. Där är det nya fördraget ett viktigt och centralt steg i att unionen på ett bättre sätt ska kunna följa den politik som vi har en stor och bred enighet om i Europa, även om vi ibland avviker i detaljer.

Förutsättningen för att vi inte ska gå tillbaka till en stormaktspolitik där de stora länderna bestämmer – tidigare i Europas historia har de stora länderna bestämt och de små länderna fått anpassa sig – är just att vi har starka gemensamma organisationer.

När det gäller EU vill jag understryka det som också utrikesdeklarationen säger om att slå vakt om det öppna Europa. EU ska inte vara en organisation för att sluta och stänga utan för öppenhet. Det gäller frihandeln, det gäller synen på migration, det gäller också utvidgningen.

Vi har en riksdag där alla sju partier står upp bakom Turkiets rätt att vara medlem i EU om de så önskar och om de uppfyller kraven. Det är viktigt med båda de två elementen.

Vi ser hur EU kommer att spela en central roll på västra Balkan. Både Kosovo och Serbien har ju perspektivet att vara med i EU. Man kan återuppbygga mycket av det goda i det före detta Jugoslavien genom Europeiska unionen – fri rörlighet, möjlighet för människor att få kontakt. Vi har också arbetet vad gäller Svarta havsregionen och länderna där som är europeiska och som behöver komma in.

Låt mig avsluta med att säga att det är en bred utrikespolitisk deklareration, en bra sådan som täcker mycket. Vi har också en i stort sett bred enighet i Sverige om utrikespolitiken. Jag tycker att det är viktigt att uppmärksamma det. Vi ser det också i utrikesutskottet.

När vi i Försvarsberedningen sade att Sverige inte kan stå passivt om katastrof eller angrepp drabbar ett annat europeiskt eller nordiskt land var det faktiskt enighet mellan sju partier bakom detta.

Anf. 21 Utrikesminister CARL BILDT (m) replik:

Fru talman! När utrikesutskottets ordförande har uttalat sig vill jag passa på tillfället att tacka honom för att han tagit upp den viktiga del av rustningskontrollproblematiken som faktiskt är i vår egen del av världen. Vi diskuterar ofta sådant som är långt borta.

Vi har ett avtal om begränsning av konventionella rustningar i Europa som har varit väldigt betydelsefullt för säkerheten och stabiliteten under lång tid, men som nu är ifrågasatt genom att Ryssland har upphört att tillämpa detta. Detta är något som är allvarligt från svensk utgångspunkt, inte därför att vi i och för sig fruktar att det ska bli en väldig ökning av rustningsnivåerna. Taken i avtalet ligger väl över de rustningar som är aktuella, även med de mest dystra prognoser i detta hänseende. Men det är väldigt viktigt för den transparens, den öppenhet och de rapporteringsmekanismer som finns i detta avtal. Därför tillhör det de prioriterade uppgifter som vi står inför nu att med diplomati försöka skapa förutsättningar för att på olika sätt förnya i synnerhet delarna i avtalet om begränsningar av konventionella rustningar i Europa. Det är en viktig svensk säkerhetspolitisk fråga som inte får komma bort i en debatt som denna.

Anf. 22 GÖRAN LENNMARKER (m) replik:

Fru talman! Jag har naturligtvis bara att understryka denna centrala prioritering. Den ställer också krav, och det vill jag understryka, på Nato-länderna att ratificera avtalet. Jag tror att det var ett misstag att inte göra det, även om det skäl man använde var väldigt viktigt och behjärtansvärt. Men jag tror att det är viktigt att få till stånd detta avtal. Vi har sedan också att överväga Sveriges roll här, men det får vi väl komma tillbaka till.

När det gäller att vi har låga rustningsnivåer är det precis som utrikesministern säger, att vi har lång väg kvar upp till de fastställda rustningsnivåerna. Vi ligger långt under dessa. När det gäller både personer och olika vapentyper ska vi se till att vi inte får en strävan att nu höja utan bibehålla de låga nivåer som vi har uppnått. Det är faktiskt något enastående i Europas historia att vi har lyckats uppnå detta.

Anf. 23 Utrikesminister CARL BILDT (m) replik:

Fru talman! Som sagt handlar det mindre om rustningsnivåerna. Det handlar mer om öppenheten och transparensen, för om vi har CFE-avtalet har vi ömsesidigt utbyte av information som skapar den typen av förtroende som gör att vi inte behöver öka rustningsnivåerna mer än vad den yttersta nationella säkerheten gör nödvändigt. Det är därför som vi fäster en sådan vikt vid det.

Om vi sedan hamnar i en situation med ratificering och modifiering av avtalet – jag hoppas det och kanske kan en ny rysk politik efter det ryska presidentskiftet öppna sådana möjligheter – hamnar vi i den situationen att vi, som Göran Lennmarker antyder, får pröva om Sverige på ett eller annat sätt ska ansluta sig till detta avtal. Det har vi inte tagit ställning till, men det är en fråga där vi absolut icke ska stänga dörren. Ska vi verka för en europeisk rustningskontrollregim kan i längden Sverige inte stå utanför denna.

Anf. 24 GÖRAN LENNMARKER (m) replik:

Fru talman! Det finns en annan aspekt på detta som också är viktig, och det är exemplet makt. På andra kontinenter följer man noggrant vad vi gör i Europa. Många ser med häpnad hur den europeiska kontinenten med länder som har haft sådana krig sinsemellan och med det hat som har funnits förmått att bygga det gemensamma.

När det gäller rustningskontroller är det en modell att använda också på andra kontinenter, till exempel för att bygga upp förtroendeskapande åtgärder, transparens, möjlighet att se igenom. För övrigt var en av orsakerna till idén med radarövervakning för Pakistan och Indien att de två länderna skulle kunna se vad man gjorde. Att stärka säkerheten bygger på den europeiska erfarenheten att insyn i varandras rustningar är stabiliserande och säkerhetsskapande.

Det är viktigt att komma ihåg att många sådana här europeiska mekanismer kan användas också på andra ställen för att hjälpa till att minska hoten och öka säkerheten.

Anf. 25 VERONICA PALM (s):

Fru talman! Innan jag dyker ned i den tortyrkammare och krutdurk som Gazaremsan är vill jag bara ta upp några kommentarer till den utrikespolitiska talesmannen Urban Ahlins anförande, som kom efteråt och som han inte hade möjlighet att kommentera, om hur det socialdemokratiska partiet agerar. Vi har, precis som har framgått av debatten tidigare och som inte på något sätt är en hemlighet, ett reformarbete, men inte när det gäller idéerna i politiken. Idéerna står fast. De över hundraåriga idéerna om rättvisa, jämlikhet och solidaritet ligger fast. Men verktygen förändras i takt med verkligheten. Det betyder inte att vi inte har någon politik.

Den som lyssnade på Urban Ahlins inledningsanförande och den som läste partiordförandens och den utrikespolitiska talesmannens artikel i Svenska Dagbladet i morse märker att det finns substans i politiken.

Vi säger nej till Natos snabbinsatsstyrka, ja till ett internationellt förbud mot klustervapen som också omfattar bombkapsel 90. Israel har ansvar för den konflikt som förekommer i Mellanöstern. Huvudansvaret ligger på den starkaste parten, ockupationsmakten. Vi säger ja till Kosovo rätt till självständighet när Kosovo själv vill. Vi har elva punkter för att nedrusta kärnvapen i världen. Visst finns det substans i politiken.

Nu ska jag ned i krutdurken. Jag ska börja med ytterligare en kommentar. Den gäller Mona Sahlins besök i Mellanöstern. Det är ingen hemlighet att jag var otroligt stolt när min nyvalda partiordförande valde att göra sin första resa utanför Europa till Israel och till Palestina. Det gjorde hon som ordförande för det socialdemokratiska partiet, och hon mötte våra socialdemokratiska systerpartier där. Hon var väldigt tydlig med att detta var en uppgift i egenskap av partiordförande för ett socialdemokratiskt parti. Hade hon rest som statsminister hade hon haft andra uppdrag.

Kravet för ett ställningstagande i Mellanösternfrågan var och är att föra samtal med alla relevanta parter på marken för att få till stånd en förändring. Det kravet fortsätter vi att ställa.

Problemet efter Annapolis kvarstår. En av förutsättningarna för att det ska kunna bli slutstatusförhandlingar är förändringar på marken, och vi ser inte några förändringar på marken som går i rätt riktning. Muren står kvar. Elförsörjningen stryps. Frågan om flyktingarnas rätt att återvända är inte på något sätt löst. Delningen av Jerusalem finns per automatik med en mur och utan möjlighet att diskutera delningen i praktiken. *Road-blocks* hindrar utvecklingen. Bosättningarna fortsätter att öka, och *check-points* förnedrar människor varje dag.

Ockupationen av Västbanken måste upphöra. Gaza ska ha rätt till frihet.

Vi socialdemokrater är övertygade om att det går att finna en lösning med två fria stater, med säkra och erkända gränser, som också kan leva som goda grannar. Vägen är lång, men vårt engagemang behövs. Det är viktigt för de människor som bor i Israel och Palestina men också för hela Mellanöstern.

Situationen i Israel och Palestina påverkar hela Mellanöstern. I Arab Human Development Report visar man gång på gång att Mellanöstern i en vidare bemärkelse är den region i världen där demokratin är sämst utvecklad och där respekten för de mänskliga rättigheterna är sämst. Samtidigt visar World Values Survey att människor i Mellanöstern – om man talar med en enskild kvinna i en by i norra Syrien eller med en koptisk kyrkoherde i Egypten – tror att det går att finna vägar också till demokrati och respekt för mänskliga rättigheter i Mellanöstern utan att hindra kultur och religion. Så visst går det.

På samma sätt som man motarbetar demokrati och mänskliga rättigheter motarbetar man de människor som i alla samhällen har det tuffast. Jag tänker i första hand på kvinnorna. Alla dessa stater har ratificerat kvinnokonventionen, men man har gjort det med undantag. Det kan vi aldrig acceptera. De mänskliga rättigheterna är individuella, universella och icke kulturellrelaterade. Därför måste Sverige inte bara acceptera och vara glad över att man har ratificerat kvinnokonventionen i många stater i Mellanöstern utan också kräva ratifikationer utan undantag som är shariarelaterade.

Hur gör man detta? Jo, man gör det via dialog. Den dialogen har den socialdemokratiska regeringen alltid arbetet för, från euroislamprojektet via Svenska institutet i Alexandria, generalkonsulatet i Istanbul och nu Anna Lindh-stiftelsen som instiftades 2005. Men vad händer efter det? Hur går dialogen och dialogarbetet vidare? Jag skulle vilja veta hur regeringen arbetar med det.

Jag kommer att fortsätta kampen för mänskliga rättigheter. De är otroligt viktiga för mig. De kommer att bära mig i mitt politiska arbete. Men jag kommer att fortsätta i andra forum och i andra former. Jag vill tacka för de sex år som jag har haft möjlighet att arbeta i utrikesutskottet. Jag ser fram emot att möta er i andra debatter.

Anf. 26 Utrikesminister CARL BILDT (m) replik:

Fru talman! Jag noterar att Veronica Palm lämnar utrikesutskottet för andra, alls icke oväsentliga, uppgifter och tackar för insatsen under åren. Vi har inte alltid tyckt exakt samma sak, och så ska det också vara.

Det finns mycket jag håller med om när det gäller fredsprocessen i Mellanöstern, inte minst det att även om vi inte ska låta det som händer

på marken, som raketattacker eller bosättningar, förhindra fredsprocessen, som inte får stoppas av dem som vill stoppa den, måste vi vara medvetna om att det måste till förändringar på marken för att skapa det politiska momentum som bryter förhandlingsmotståndarnas möjlighet att lägga in veto i slutskedet.

Det var till exempel därför som jag höll ett anförande i Israel inför Israels utrikesminister och hela etablissemanget där jag var mycket tydlig med att detta måste ske liksom att det man gör mot Gaza är en kontraproduktiv politik från Israels egna utgångspunkter. Man kan diskutera det utifrån folkrätten men också utifrån Israels egna utgångspunkter.

Det enda som skiljer oss, Veronica Palm, är inställningen till Hamas. Skulle jag tala med Hamas stängs dörren för mig hos Israels utrikesminister, Palestinas utrikesminister, Israels premiärminister och Palestinas president. Då kan jag sitta och tjafsas med Hamas men är utestängd från fredsprocessen. Det kan vi tycka om eller inte, men så är det i realiteten. Däremot var jag, i motsats till det Urban Ahlin sade, en av de första när det var samlingsregering som åkte till Ramallah och talade med bland andra utrikesministern och andra ministrar i den regeringen.

Anf. 27 VERONICA PALM (s) replik:

Fru talman! Det är precis det som Socialdemokraterna har krävt, nämligen att det ska vara alla relevanta parter på marken. Det är en komplicerad konflikt. Nu sker också ockupation på Gaza av Hamas, vilket komplicerar situationen ytterligare. Men fortfarande ska det vara alla relevanta parter. Då måste Sverige och EU föra samtal också med Hamas och med dem som har ockuperat Gaza och är företrädare på Gaza så att vi inte får ett Gazastan och Västbankenstan. Vi vill ha två stater, och de staterna ska vara Palestina och Israel.

Jag vill bara understryka att huvudproblemet fortfarande är den israeliska ockupationen och Israels politik gentemot både Gaza och Västbanken.

Anf. 28 Utrikesminister CARL BILDT (m) replik:

Fru talman! Så är det förvisso. Att den israeliska ockupationspolitiken måste upphöra är självklart. Det måste upprättas en palestinsk stat som lever i fred och säkerhet sida vid sida med Israel.

Går vi tillbaka till Hamas är realiteten den att det som bekant finns regeringar som talar med Hamas. Deras dörr är stängd på andra ställen. De kommer inte till de kontakter som vi har möjlighet att ha. Detta kan man tycka bra eller illa om, men så fungerar världen. Vår prioritet är att tala med dem som för fredsförhandlingar, och det är den israeliska ledningen och den palestinska ledningen. I ett senare skede kan det te sig på ett annat sätt, men vi vill inte sabotera våra möjligheter att spela en roll i fredsprocessen. Det finns det en risk för att den socialdemokratiska politiken skulle göra. Det tror jag inte att ni vill, men jag vill bara upplysa om det.

Anf. 29 VERONICA PALM (s) replik:

Fru talman! Med den historik som Sverige har i förhandlingar i Mellanöstern är det klart att de dörrarna måste vara öppna, och de har varit öppna. Tidigare socialdemokratiska regeringar har alltid fört samtal med

båda parter och varit noga med att ha kontakter med Israel men också med att manifesteras som Göran Persson gjorde genom att vara den enda statsminister från EU som deltog i Arafats begravning.

Kontakterna med båda sidor är viktiga, och jag förstår att det är komplicerat, men jag tycker att regeringen ska överväga när, hur och på vilket sätt man ska få in Hamas i diskussionerna. Det är klart att det beror på vad Abbas säger och på vad som händer i Israel, men Hamas måste in i processen, för de är relevanta på marken.

Anf. 30 MAX ANDERSSON (mp):

Fru talman! Låt mig börja med konflikten mellan Israel och Palestina. Vi välkomnar inriktningen på regeringens politik men vill understryka ytterligare att Israels beteende och brott mot de mänskliga rättigheterna inte är acceptabla. Situationen på Gaza utgör en kollektiv bestraffning, och den kan helt enkelt inte accepteras. Isoleringen av Gaza måste hävas. Muren som syftar till att annektera palestinskt land måste rivas. Både Palestina och Israel har rätt till en trygg existens med säkra och erkända gränser. Raketattackerna mot Israel måste upphöra.

Regeringens deklaration är betydligt mer balanserad än EU:s uttalanden om konflikten. EU har hittills haft mycket svårt att kritisera Israel direkt. EU:s politik gentemot Palestina har också karakteriserats av inkonsekvens och motsägelser. Jag tror att man kan dra slutsatsen att EU:s politik för att förhindra resultatet av de palestinska valen att komma till uttryck inte har varit lyckad.

Jag vill också ifrågasätta utrikesministerns ambition att bygga ut samarbetet med Israel. Med tanke på Israels agerande borde vi ställa oss frågan om vi inte borde gå i motsatt riktning.

Fru talman! Utrikesministern valde också att lyfta fram den nya EU-grundlagen som en triumf för EU. Låt det klart sägas att Miljöpartiet inte delar den uppfattningen. Lissabonfördraget är den pinsammaste milstolpen i EU:s historia och är i praktiken inget annat än den fallna EU-konstitutionen under ett nytt namn.

Det är samma förslag som föll i folkomröstningar i Frankrike och Nederländerna. Nu har det presenterats en gång till, men den här gången vågar man inte låta väljarna rösta om det.

Den ratificeringsprocess som pågår är ett pinsamt spektakel där land efter land som skulle ha genomfört en folkomröstning om EU-konstitutionen nu i stället godkänner EU-grundlagen utan att våga fråga sina folk. Det är uppenbart att den politiska EU-eliten inte längre tror att de kan bygga sitt Europa om de frågar medborgarna hur de vill ha det.

Fru talman! Det är inte alltid roligt att säga att man har fått rätt. När det gäller utvecklingen i Tchad har Miljöpartiets farhågor, som vi nämnde i vår motion, tyvärr besannats. Det är en underdrift att säga att situationen är spänd. För bara några dagar sedan attackerade rebellgrupper landets huvudstad. EU:s insats för att skydda de omkring 400 000 flyktingarna avbröts och försenades ytterligare. Läget är allvarligt.

Miljöpartiet har hela tiden drivit att en insats för att skydda flyktingar och civila i Tchad måste uppfattas som neutral av de stridande parterna om insatsen ska kunna sköta sitt jobb.

Det är inte Sveriges eller EU:s uppgift att blanda sig i det tchadiska inbördeskriget vare sig på den ena eller den andra sidan. Tyvärr måste

man starkt ifrågasätta om Frankrike har ett seriöst intresse av att EU-insatsen ska betraktas som neutral. Rebellerna betraktar inte Frankrike som neutralt. Frankrike har ju ett kolonialt förflutet i Tchad och är djupt insyltat i den tchadiska politiken på diktatorns sida. EU-insatserna är dominerade av Frankrike och rebellerna har förklarat att de inte litar på dess neutralitet. Det här har förstås konsekvenser både för säkerhetsläget för soldaterna och för deras möjlighet att göra ett bra jobb.

Läget i Tchad är mycket komplicerat. Det handlar om olja, klanstrider och etniska konflikter. Konflikten hänger samman med inbördeskriget i Sudan, och både Frankrike, USA och Kina spelar en afrikansk version av det stora spelet om naturtillgångar i landet.

Utrikesutskottet kommer i morgon att få en dragning om läget. Vi förutsätter att regeringen ger full information till riksdagen. Det här är svåra frågor och vi undrar: Var står egentligen regeringen i de här frågorna?

En sak som Miljöpartiet undrar över är hur regeringen tänker när det gäller insatsens längd. Sverige är det enda land i insatsen som har anmält sig för bara ett halvt år. De andra har anmält sig för ett helt. Med tanke på att det är transporter som är den stora kostnaden för insatsen undrar vi om det verkligen är en god idé att stanna bara några månader – förutsett att det fortfarande är en god idé att åka dit över huvud taget, vilket vi hoppas.

Miljöpartiet vill att vi ska sätta civilbefolkningens intressen i första rummet, inte Frankrikes neokoloniala ambitioner. Man måste också fråga sig om det verkligen är en bra idé att just EU ska genomföra den här operationen på just det här sättet.

Jag tror att vi kommer att få anledning att återkomma till den här frågan.

Jag vill, fru talman, också säga några ord om EU:s fiskeavtal med Mauretanien. Det avtalet är ett stort avtal för EU. Det är det näst största fiskeavtalet EU har i Afrika. Det är ett ännu större avtal för Mauretanien – ett land med bräcklig demokrati som håller på att återhämta sig från militärstyre. EU har precis sagt upp avtalet för omförhandling. Man driver att man inte ska behöva betala lika mycket pengar för fisken. Miljöpartiet driver och kräver här att man ska skilja på de pengar som är avsatta för bistånd och de pengar som är avsatta för betalning för fisk för att inte avtalets struktur ska bidra till att gynna rovfiske.

Anf. 31 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Jag tycker att det är spännande att få ta del av arbetet med att ta fram det dokument som Urban Ahlin har presenterat för Socialdemokraternas räkning som handlar om att få till en mer aktiv nedrustningspolitik.

Jag har också uppskattat att lyssna till min partikollega Veronica Palm. Jag vill här från talarstolen tacka henne för hennes insatser för utrikespolitiken och inte minst för kvinnors rättigheter under de år som hon har funnits i utrikespolitiken. Jag välkomnar henne till andra debatter om mänskliga rättigheter.

Det har varit spännande att lyssna till debatten i sin helhet och, som Kerstin Lundgren tydliggjorde, höra skillnaderna i svensk utrikespolitik manifesteras. Det finns skillnader, och det är viktigt att de synliggörs.

Det finns också skillnader när det gäller vilka frågor man tycker är viktiga att lyfta fram.

Jag har i dag tagit fasta på den rapport som Unicef har presenterat som visar att våldtäkt används som vapen i många konflikter. Det vapnet sprids från soldater till vanliga civila där olika folkgrupper ställs mot varandra. Ibland sprids hiv/aids på det sättet. Därför väljer Unicef att synliggöra och tala om de här problemen också i samband med den nu aktuella konflikten i Kenya. Jag har mött de här problemen på andra håll i Afrika, inte minst när jag har rest omkring i Bukavu och den östra delen av Kongo. Jag har sett barnsoldater. På Panzisjukhuset – ett mycket väl fungerande sjukhus – har jag sett hur kvinnorna, tack vare samverkan med Sverige, Sida och PMU kan hjälpa kvinnor som är sönderslitna i sina underliv av grymma våldtäkter. Man förstår hur våld föder våld och hur det bryter ned samhället.

När det har fått pågå i den här omfattningen under den långa tid som vi har sett i den här delen av Kongo tappar man proportionerna och riktlinjerna för hur man ska leva och förhålla sig. Man har inte resurser.

Det finns så många problem som jag tycker är viktiga att våga se och fokusera på i utrikespolitiken. Det finns alltför mycket av gubbighet i politiken. De ser inte de här problemen. De ser inte kvinnornas problem. De ser inte heller kvinnor som en aktiv partner när det gäller att förändra samhällena.

Jag har lyssnat på utrikesminister Carl Bildt i dag. Men jag har lyssnat många andra dagar också och hört regeringen tala om sina prioriteringar. Afrika ska prioriteras, klimat ska prioriteras och jämställdhet ska prioriteras. Samtidigt stängs ambassader i Afrika. Därmed tunnas den diplomatiska infrastrukturen ut utan att vi ser något annat i stället. Möjligheten att vara en aktivare part i relation till Afrika minskar när vi inte har redskapen kvar i samma utsträckning.

Miljön ska prioriteras. Jag bedömer att endast ett par personer har avsatts på UD för att jobba med de här frågorna. Då räcker det inte att man säger att det ska prioriteras. Man måste ha redskapen. Man måste ha resurserna i antalet personer och man måste ha med sig en portmonnä för att hantera de här frågorna.

Man säger att jämställdhet ska prioriteras. Jag har inte sett någon förstärkning av personalresurserna på UD. Jag hittar i dag endast en person som jobbar med de här frågorna och som verkar ha fått direktivet att tunna ut allt som har med maktstrukturer att göra och det internationellt vedertagna språkbruket om könsmaktsordning som vi inte har hittat på i Sverige utan som baserar sig på FN-dokument.

Jag ser heller inte att man har flyttat över de frågorna till andra departement. Det skulle ha kunnat vara en lösning. Jämställdhetsenheten på ett annat departement har drabbats av avhopp och andra av dem som tidigare har representerat oss i utrikespolitiken i de här områdena har rent av fått sparken.

Sverige är inte längre en feministisk röst i världen. Det förs en gammalmodig politik.

Carl Bildt studsar mellan hökarna i Washington och Putins Ryssland med en gubbportfölj utifrån en världsbild som inte längre stämmer med kartan. Vi ser att allt fler länder i Afrika utan god samverkan svårigen kommer att nå upp till de av oss gemensamt uppsatta målen.

Utrikesminister Carl Bildt! Vad avsätts i procent? Vad avsätts i antal kronor och vad avsätts i andel personal på UD för att dessa prioriterade områden ska få verklig substans och för att vi ska uppnå det som man säger i högtidstalen och som man nyligen sade här från talarstolen?

Om man tittar bakom rubriken i regeringens dokument faller prioriteringarna platt till marken, detta i en värld där vi vet att endast 0,02 procent av ODA går till internationella kvinnoorganisationer.

Birgitta Olsson kritiserade regeringen på det här området. Jag välkomnar att åtminstone en borgerlig företrädare vågar tala klartext i de här frågorna. Jag hoppas att hon i fortsättningen ställer upp på våra konkreta förslag på de här områdena – inte minst jämställdheten. Jämställdhet och miljö är inte prioriterade. PGU, politik för global utveckling, och vårt samarbete med Afrika är tillsammans med resolution 1325 viktiga frågor för oss socialdemokrater.

Vi vill ha en strategi för att våra frågor ska genomsyra en mer aktiv utrikespolitik för att utmana könsdiskrimineringen, stärka kvinnors mänskliga rättigheter och synliggöra utvecklingshindren inte minst för att uppnå millenniemålen och för att kvinnors mänskliga rättigheter ska vara en realitet.

Men vi ser att regeringen tvärtom drar sig tillbaka från fler av de internationella scenerna. Man hänvisar till UD. Men om man inte heller där driver dessa frågor blir det bekymmersamt.

Fru talman! Jag har en konkret fråga: Blir det ett handelskontor i Botswana? Regeringen säger att där man stänger ambassader i Afrika ska man övergå till ett annat och bredare samarbete. Då blir den konkreta frågan: Blir det ett handelskontor?

Eftersom min talartid är slut får jag återkomma på annat sätt. Men jag ska avsluta med att säga att jag är mycket bekymrad för det som jag har hört i dag om avvísningar till Eritrea. Jag hade hoppats att regeringen skulle fortsätta det aktiva arbete som man bedrev i opposition för att få hem Dawit Isaak till sin familj. Tvärtom verkar man nu i stället ha strategin att se till att folk gör honom sällskap i fängelset genom de uppmärksammade avvísningar som har skett. Det är mycket beklagligt.

Anf. 32 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (m):

Fru talman! Först vill jag tacka utrikesministern för en bra, bred och engagerad utrikespolitisk deklaration som visar att Sverige nu äntligen igen spelar sin äkta roll i internationella sammanhang.

Dagens debatt sker i en tid då det händer mycket inom det utrikes- och säkerhetspolitiska området. Östtimor, Burma, Pakistan, Kenya, Kosovo är några konfliktfyllda områden. Men jag vill gärna tala mer specifikt om Svartahavsområdet och våra partnerländer i Kaukasus.

För oss i EU är det av största intresse att vårt närområde präglas av en fredlig utveckling. Det är en förutsättning för att vi ska kunna gå vidare med en av Sveriges främsta prioriteringar i EU-arbetet, nämligen utvidgningspolitiken och grannskapspolitiken. För oss är en vidare utvidgning av EU avgörande. Medlemskapet i EU säkrar fred och utveckling för medlemmarna och hela regionen. Därför är det av avgörande betydelse att även området och länderna runt Svarta havet får en fortsatt positiv utveckling med fred, säkra gränser och ökat välbefinnande.

Georgien spelar en avgörande roll i denna utveckling. Som en före detta sovjetisk delstat har landets demokratiska utveckling visat att det går att bryta med det gamla och åstadkomma en positiv utveckling, även om det går långsamt och trevande. För regionen i övrigt kan Georgien framhållas som ett exempel för de övriga länderna.

I början av förra månaden kunde vi bevittna det georgiska presidentvalet. Den sittande presidenten Mikheil Saakashvili fick mer än 53 procent av rösterna. Oppositionen hade inte lyckats få fram en kandidat som man hade enats om utan gick fram med en rad olika personer, varav Levan Gachechiladze hamnade på andra plats.

De internationella observatörerna intygar att valet var demokratiskt, även om det fanns smärre problem under valrörelsen. Detta är särskilt anmärkningsvärt då det är första gången som en före detta sovjetisk delstat, med undantag av de baltiska staterna som redan är medlemmar i Europeiska unionen, genomfört ett val som har godkänts av det internationella samfundet. Det är glädjande att se att ett OSSE-land som Georgien lyckats lämna raden av *failed states*, och detta mot alla odds.

Den ryska statsledningen har sannolikt agerat bakom kulisserna både före och under valrörelsen. Uppgiften har varit att störa den demokratiska utvecklingen i grannlandet så mycket som möjligt med bojkott av georgiskt vin, med stängda gränser, med upprepade attacker av det ryska luftvapnet mot georgiska mål. Ryssarna är uppenbart inte nöjda med sin södra granne. Georgien är på väg mot medlemskap i Nato och har ett etablerat samarbete med Europa. President Mikheil Saakashvili har befriat sitt land från det kommunistiska förtrycket under Eduard Sjevvardnades år vid makten. Han har lyckats lyfta landets ekonomi genom sitt nära samarbete med den före detta estniska statsministern Mart Laar. Laar förde sitt land till ett EU-medlemskap och lyckades med att göra Estland till en verklig tigerekonomi. Laar byggde också upp en axel mellan Estland, Moldavien och Georgien som öppnade många dörrar för Kaukasusnationen.

Under Saakashvilis ledarskap har landet börjat spela en viktig roll i Kaukasusområdet genom sitt samarbete med dels Armenien, dels Turkiet. Han har en uttalad vilja att lösa flera av de omkringliggande konflikthärdarna, särskilt de frysta konflikterna i Sydossetien och Abchazien. Det som troligtvis är viktigast är att Georgien har satt upp ett ambitiöst program för att bekämpa korruption och bygga upp en fungerande rättsstat. Allt detta började ifrågasättas under oroligheterna i höstas, oroligheter som till viss del styrdes av Ryssland. Men Saakashvili lyckades visa att Georgien är en del av Europa, och genom det demokratiskt genomförda presidentvalet har Georgien nu på allvar påbörjat sin väg mot den europiska integrationen, vilket är ett stort steg framåt och ett steg som ligger helt i linje med Sveriges utrikespolitiska prioritering.

För oss är det viktigt att göra Svarta havet till ett europeiskt hav med fredliga och ekonomiskt framgångsrika länder runt omkring. Redan nu är två Svartahavsländer, nämligen Rumänien och Bulgarien, med i Europeiska unionen. Turkiet förhandlar om medlemskap, och Sverige står helt enat bakom Istanbuls EU-strävan. Även Ukrainas europaperspektiv stöds av Sverige, och riksdagen har uttalat sitt stöd för detta.

Nu är det avgörande om vi även lyckas få med Ryssland på noterna, det vill säga att bli delaktig i demokratiseringsprocessen, att bli en fredlig

granne, att hjälpa oss i EU och att göra Svarta havet till ett fredligt hav. Det ser tyvärr inte alltför bra ut just nu när man tänker på hur Moskva skötte frågan om valobservatörer under det ryska parlamentsvalet. Men i längden är vårt koncept med en lyckad grannskaps- och utvidgningspolitik för länderna runt Svarta havet säkert det vinnande kortet för en mer framgångsrik politik för hela Europa.

Anf. 33 ULF HOLM (mp):

Herr talman! På en enda jord med begränsade resurser är vi alla beroende av varandra. Det som utmärker utrikesminister Carl Bildts utrikesdeklaration är dock synsättet ”vi och de”, och alltför ofta är vi lika med EU och de lika med resten av världen. Så uppfattar inte Miljöpartiet världsläget. Det är än viktigare att se att vi alla har ett gemensamt ansvar och uppdrag att verka för en bättre värld.

Fred, god miljö, jämställdhet, mänskliga rättigheter och solidaritet är grunderna för oss alla och utgångspunkten för en global grön politik.

Den borgerliga regeringen och Carl Bildt agerar i mycket hög grad så som EU vill. Det är EU som mer och mer dikterar svenskt agerande, detta i en tid då en självständig svensk röst i världen är lika viktig eller viktigare än tidigare. Handfallenheten inför EU är slående, och en svensk debatt vill regeringen uppenbarligen inte ha. Det är talande när Bildt säger att den nya EU-konstitutionen, Lissabonfördraget, har ett ”brett stöd i Sveriges riksdag”. Ja, i riksdagen men knappast bland svenska folket. Svenska folket vill inte ha mer makt till EU. Svenska folket vill ha en chans att folkomrösta om EU:s framtid. Men regeringen är inte intresserad av att höra folkets röst.

Miljöpartiet är djupt oroat för den alltmer centraliserade makten i EU. Det blir nu en utrikesminister och en president för EU. Det blir en kraftig militarisering av EU, vilket tydligt markeras av utrikesministern när han i utrikesdeklarationen hänvisar till ”att Sverige inte kommer att förhålla sig passivt – – – om ett angrepp skulle drabba ett annat medlemsland i EU”. Sverige ska dessutom delta i EU:s snabbinsatsstyrka och tillsammans med Finland delta i Natos motsvarande snabbinsatsstyrka. Är det någon som tror att Sverige är militärt alliansfritt?

Herr talman! De senaste uppgifterna om skendränkningar av fångar i Guantánamo är hemska. Något annat än tortyr är det inte. Det är den amerikanska administrationen som står för denna behandling. Var finns Bildts protester mot USA:s agerande? Orden om mänskliga rättigheter i utrikesdeklarationen klingar onekligen falskt, kanske också med tanke på att Sverige fällt åtskilliga gånger för brott mot mänskliga rättigheter. Det finns onekligen mycket att göra också i Sverige.

Positivt är att regeringen åker på manifestationer i världen för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter. Men det räcker inte med att åka på manifestationer. Sverige måste också handla politiskt. Övergrepp och hot mot HBT-personer sker på flera platser i världen, Egypten, Ryssland och Iran, för att nämna några. De konkreta förslagen, och ibland också protesterna mot regeringarna vid aktuella händelser, har lyst med sin frånvaro senaste året och verkar också få göra det framöver. Vi är många som kan bistå med förslag och kunskap om HBT-frågor, och jag tror att vi mer än gärna skulle ställa upp och hjälpa regeringen.

Herr talman! Klimatfrågan är avgörande för allas vår framtid. Senaste året har Al Gore fått Nobels fredspris, detta medan Carl Bildt kramar gasledningarna och agerar för mer oljeutvinning. Det finns onekligen en stor skillnad mellan dessa personer. Åtgärder mot klimatförändringarna måste ske i Sverige, i Europa och globalt. Effekterna av klimatförändringarna kommer att drabba fattiga länder i högre grad än rika. Det är också de fattiga länderna som har minst resurser att själva vända utvecklingen. Det måste vi i de rika länderna inse och därmed agera därefter.

Herr talman! Det är bra att utrikesministern väljer att lyfta upp Indien och Kina som viktiga aktörer. Men glöm då inte länderna runt omkring. Situationen i Indiens grannland Pakistan inger oro. Mordet på Benazir Bhutto den 27 december förra året var ett hårt slag mot demokratiutvecklingen. I går kidnappades en kärntekniker i Pakistan. Såväl Indien som Pakistan har kärnvapen, och de ligger i krig med varandra. Samtidigt exporterar Sverige vapen till båda länderna. Detta är förkastligt. Den svenska vapenexporten måste upphöra.

Vidare har vi situationen i Afghanistan. Det är min fulla övertygelse att om USA:s krig i Afghanistan fortsätter, eller om den svenska regeringen vägrar att ställa tydliga krav gentemot FN och USA, ska den svenska styrkan i Afghanistan tas hem. Jag tror inte att hopblandningen av USA:s och ISAF:s styrkor är bra.

Situationen i Burma är mycket långt ifrån bra. Sverige måste höja rösten mot diktaturen i Burma och inte sitta med armarna i kors, för så uppfattas den svenska positionen i dagsläget.

Herr talman! Sverige måste lyfta upp frågan om Sri Lanka. Utvecklingen där blir allt sämre med i princip nu dagligt dödande, och där bilbomber tillhör vardagen. Sverige måste överväga att sända observatörer och jobba för en fred via förhandlingsbordet. Vi kan inte vänta.

Slutligen, herr talman, ger Carl Bildt nu besked om att den europeiska forskningsanläggningen ESS kommer att byggas i Lund. Det är en nyhet. Det är det kanske också för forskningsminister Leijonborg. Att Sverige vill bygga är ingen nyhet, men att det nu är klart och att Bildt vill sätta spaden i den lundensiska myllan är nytt. Vad som hittills varit känt återstår en rad ställningstaganden innan ett beslut kan vara klart. Som miljöpartist anser jag att den skånska goda matjorden bör användas till livsmedelsproduktion och inte till en jätteforskningsanläggning med mängder av bly och kvicksilver och med en enorm åtgång av energi. Carl Bildt måste ändra sig.

Anf. 34 KENNETH G FORSLUND (s):

Herr talman! Den utrikespolitiska deklaration som utrikesministern har presenterat i dag är i hög grad en hur-bok. Den beskriver hur olika saker ska gå till. Det ska ökas lite här, öppnas lite där och fixas på olika sätt. Men vad vill den borgerliga regeringen föra för utrikespolitik? Vilka värderingar är det som Sverige ska stå för och som vi ska föra ut i världen? Det finns det inte så mycket att läsa om i utrikespolitiska deklarationen.

Det är inte alltför djärvt att i en utrikespolitisk deklaration avsluta med att skriva: "Vi har alla ett intresse av ett Sverige med en klar röst i Europa och med ett starkt engagemang för fred, frihet och försoning." Det är ingen stor risk man tar när man skriver det. Det är en uppfattning

som samtliga partier i riksdagen och samtliga som deltar i den här debatten står bakom. Men var finns politiken?

Tidigare har vi fått höra den borgerliga regeringen tala sig varm för att Sverige skulle tillhöra EU:s kärna. Inte ens det finns längre med. Har den svenska kärnan i EU pillats ur den europeiska frukten, eller vad är det som har hänt?

Vad vill egentligen Sverige göra i EU under den borgerliga regeringens ledning? Det är en fråga som jag ställer mig efter att ha både lyssnat på utrikesministern när han avgav deklARATIONEN och nu snabbt ha läst igenom den. På ett ställe hittar jag konkreta ståndpunkter. Där står: "Vi drev inom Europeiska unionen på för införandet av verkningfulla sanktioner, och på svenskt initiativ inrättade unionen ett speciellt sändebud till Burma."

Det är en alldeles utmärkt politik. Men det beskriver vad vi redan har gjort och inte vad den borgerliga regeringen vill att Sverige ska göra och bidra med inom EU.

Vi socialdemokrater vill öka politikens verkningkraft. Vi tror på politiken som förändringsmedel och förbättringsmedel. Vi tror också att vi kan öka verkningkraften genom att agera på den europeiska och den globala nivån. Det räcker inte längre med att agera enbart inom Sveriges gränser.

Vi socialdemokrater vill att EU:s resurser satsas på hållbar tillväxt och att sätta fler i arbete i Europa och i resten av världen. Där är arbetslösheten totalt sett bedövande och bedrövande. Vi vill stärka EU:s sociala dimension. Vi vill att EU ska ta täten i miljöpolitiken. Vi ser inte några tydliga ställningstaganden från den borgerliga regeringen om vad som skulle vara Sveriges och EU:s roll i framtiden.

Vi socialdemokrater vill ha en ny ekonomisk ordning i EU där vi minskar EU:s jordbrukssubventioner och inte använder hälften av pengarna till att subventionera ett jordbruk som har ytterst tveksamma konsekvenser både inom och utom EU.

Vi anser att de regionalpolitiska resurser som EU har genom att dela ut regionalstöd ska användas i de nya medlemsstaterna som behöver utveckling och inte i de som en gång i tiden var nya medlemsstater och nu har utvecklats väl och nått en betydligt högre nivå. Men inte heller några sådana ställningstaganden om Sveriges roll i EU finns i den utrikespolitiska deklARATIONEN.

Herr talman! Om det hade varit möjligt enligt riksdagens arbetsordning och annat hade jag faktiskt velat yrka på återremiss av den utrikespolitiska deklARATIONEN.

Anf. 35 KERSTIN ENGLE (s):

Herr talman! Jag kan instämma i det som sades om återremissyrkandet.

Vi socialdemokrater tror på globaliseringens möjligheter för välstånd och minskad fattigdom. Det har tjänat oss väl sedan 1800-talet. När avstånden mellan människor minskar och förståelsen för varandra ökar växer kraven på demokrati, mänskliga rättigheter och social trygghet runt om i världen.

Även om massförstörelsevapen är att fruktansvärt hot mot mänsklig existens är även fattigdom, orättvisa och brist på demokrati allvarliga hot

mot vår säkerhet och en grogrund för terrorism. Lösningen är att utjämna orättvisorna.

Genom demokratiska val med fria partier kan medborgarna ställa krav på sociala reformer och fackliga rättigheter. Kränkta fackliga rättigheter eller inga alls, svältlöner, inlåsta arbetare, barnarbete och lönedumpning måste bekämpas med facklig och politisk kamp för demokratiska fri- och rättigheter.

Fortfarande är det världens rikaste länder som handlar med varandra. Det är inte acceptabelt att billiga råvaror från fattiga länder omvandlas till förädlade produkter i industriländer för att därefter exporteras till höga priser.

Inte minst ursprungsbefolkningen i många delar av världen har drabbats av detta. De har hänvisats till landområden som ansetts värdelösa men som sedan visat sig innehålla värdefulla råvaror.

Inte minst uranbrytningen har drabbat dem i form av sämre hälsa, död, förstörda vattendrag med mera.

Herr talman! Längre riktades kritik mot IMF och Världsbanken. Det var berättigad kritik mot deras nyliberala hållning till länders reformeringsbehov. I dag tas större hänsyn till de fattiga ländernas egna prioriteringar för effektiv fattigdomsbekämpning. Men det räcker inte. Det är viktigt att ta hänsyn till länders olika förutsättningar, och det är orimligt att ställa krav på privatiseringar av grundläggande samhällstjänster för att få förmånliga lån.

Makten i organisationerna speglar inte längre de ekonomiska förhållandena i världen. Relationerna till FN är också oklara. De internationella finansiella institutionerna behöver reformeras. Det behövs en offentlighetsprincip värd namnet. Demokrati och mänskliga rättigheter bör i högre grad vara ett krav för organisationernas utlåning. Likaså är det viktigt att sysselsättningen blir en del i arbetet för ökad tillväxt och fattigdomsbekämpning. Kopplingen mellan IMF, Världsbanken och FN-systemet behöver stärkas. En god idé är att omvandla det ekonomiska och sociala rådet Ecosoc till ett handlingskraftigt råd för mänsklig utveckling.

En annan möjlighet är att pröva om ett reformerat säkerhetsråd i FN kan fatta beslut som även gäller ekonomiska frågor, IMF och Världsbanken.

Det är angeläget att omgående avskaffa jordbrukssubventioner, inte minst på tobak och alkoholvaror. Jordbruket är den viktigaste sektorn i utvecklingsekonomierna. EU:s initiativ att riva delar av handelshindren för de minst utvecklade länderna i världen är ett steg i rätt riktning. Men Sveriges röst måste bli högre; det räcker inte bara med en klar röst.

Även en i grunden positiv inställning till globaliseringen kräver medvetenhet om nya hot. Ett av dessa är beroendet av ny och sårbar infrastruktur som elnät, flygtrafik, telekommunikationer med mera. Ett annat område är ekologiska hot. Ökad levnadsstandard utsätter naturen för större belastning. Det globala ekosystemet rubbas.

Dödliga pandemier är ett av de största säkerhetshoten. En pandemi kan få katastrofala följder inom den transnationella ekonomin. När det fria flödet av varor och människor begränsas för att stoppa smittorisken kan konsekvenserna bli att världsekonomin kollapsar.

Ohälsan är ett av de största hindren för och hoten mot tillväxt och välfärd. Hälsosystem är i första hand nationella regeringars ansvar. I kampen mot smittsamma sjukdomar i fattiga länder krävs att tillräckliga resurser tillförs genom bistånd och andra internationella insatser.

En bättre hälsa för kvinnor leder till utveckling och välfärd för många. Det är inte en slump att det är nästan uteslutande kvinnor som får mikrolån genom olika organisationer. En satsning på flickors och kvinnors utbildning är i många samhällen den bästa investering som kan göras för att nå millenniemålen.

Det är inte acceptabelt att 73 miljoner barn under tio år i dag arbetar, och att 22 000 barn varje år dör till följd av skador på arbetet. Arbetet inom ILO måste få ökad tyngd, och fler länder måste förmås att ratificera dess konventioner. Grundläggande mänskliga rättigheter i arbetslivet måste föras in i internationella handelsavtal. Sverige ska hävda arbetstagarernas rättigheter i internationella organisationer som Internationella valutafonden, IMF, och Världsbanken genom bilaterala kontakter och med upphandlingsregler på alla samhällsnivåer. Därför bör Sverige ratificera ILO-konventionen 94. Det är nödvändigt att skapa opinion mot urusla arbetsförhållanden i hela världen. Här måste Sveriges röst bli högre. Men det hördes ingenting om detta från utrikesministern i dag.

Inom ramen för FN, OECD, ILO och så vidare finns möjligheter att driva fram regler för företags ansvar för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, bekämpande av korruption och en bättre arbetsmiljö. Krav ska ställas på multinationella företag men också på nationella och lokala företag som utnyttjar arbetskraft utöver det mänskligt hållbara. Här har fackföreningar, konsumentrörelser och globaliseringsrörelser en viktig roll för att skapa opinion.

Globaliseringens utmaningar kräver ett intensivt samarbete inom EU. Tillsammans kan vi göra Europa och världen till en tryggare plats med ökad demokrati och minskad fattigdom. Men det räcker inte att vara en klar röst i Europa. Det krävs resurser till praktiskt arbete, och inte bara till möten och konferenser. Rösten måste vara hög och kärnfull för mänskliga rättigheter, kvinnors rättigheter och fackliga rättigheter.

Anf. 36 CARIN RUNESON (s):

Herr talman! Det är de spektakulära krigen, ofta med någon av våra supermakter inblandade, som får de stora tidningsrubrikerna och de längsta inslagen i våra nyhetsprogram. Vi kan följa dramatiken och krigshandlingarna från våra vardagsrumssoffor och via frukost-tv. Så länge tv-kamerorna och de stora tidningarnas journalister och fotografer finns på plats är vi medvetna om vad som händer.

Men det finns också många glömda krig, inbördeskrig och kriser runt om i världen. Det är krig som vi sällan eller aldrig talar om och krig som vi till och med har glömt bort.

Jag är tillräckligt gammal för att komma ihåg de dramatiska dagar 1975 när Västsahara ockuperades av Marocko. Jag minns också mycket väl Polisarios väpnade kamp mot ockupanterna, som pågick under många år innan eld upphörde uppnåddes 1991. Men vad hände sedan, då? Och hur ser det ut i dag?

För ett och ett halvt år sedan hade jag tillfälle att besöka några av de västsahariska flyktinglägren i Saharaöknen på algerisk mark. Då kunde

jag med egna ögon se under vilka oerhört svåra, närmast hopplösa, förhållanden flera tiotusentals människor lever och har levt under i 10, 20 och till och med 30 år. Det råder vattenbrist och matbrist – ja, brist på det mesta. Förhållandena på ockuperad mark i själva Västsahara är inte särskilt mycket bättre.

Efter resan har jag ofta frågat mig hur många det är i Sverige i dag som är medvetna om västsahariernas situation. Pratar vi som minns med våra ungdomar om ockupationen? Jag tror dessvärre inte det. Men vi får inte glömma, och framför allt får vi inte svika det västsahariska folket. Det är av största vikt, herr talman, att regeringen och utrikesministern tar spets här. Här har den svenska regeringen ett stort och viktigt ansvar.

Om vi riktar blicken mot Latinamerika kommer vi till skådeplatsen för en annan av världens mer eller mindre glömda konflikter, nämligen inbördeskriget i Colombia. Efter årtionden av interna strider skapar kidnappningar, mord och massakrer inte längre stora rubriker trots att FN för bara ett par år sedan pekade ut inbördeskriget i Colombia som den värsta humanitära katastrofen utanför Afrika. Omkring tre miljoner människor är på flykt inom landet, och det sker otaliga och mycket brutala övergrepp på civilbefolkningen.

Hur ofta pratar vi om det här kriget? Konflikten i Colombia har pågått sedan 60-talet. Det var då Farcgerillan och ELN bildades – båda med målet en marxistisk stat. Båda grupperna använder sig i dag av knarkhandel och kidnappningar som inkomstkälla.

Herr talman! I Colombia är våldet ständigt närvarande. Övergreppen snarare ökar än minskar. Noterbart är att det är just våldet som är den vanligaste dödsorsaken – inte enbart bland män utan också bland unga kvinnor. Är det inte Farc eller någon annan gerillagrupp som sprider skräck är det paramilitären som använder fruktansvärda metoder gentemot befolkningen så att de inte ska våga ge sitt stöd till gerillarörelsen.

För en kort tid sedan riktades världens blickar mot Colombia och Venezuelas presidents Hugo Chavez ansträngningar för att få två av Farcgerillans mer namnkunniga fångar frisläppta. Det är måhända en droppe i havet, men ändå en liten strimma av hopp om att fler fångar kan utväxlas.

Sedan snart två år tillbaka är en svensk medborgare som i många år har varit bosatt i Colombia försvunnen. Han är kidnappad av Farc eller möjligen av någon annan gerillagrupp. I samband med att de två colombianska kvinnorna frisläpptes gjordes en tv-intervju med den kidnappade svenskens son, som naturligtvis uttryckte sin stora oro över faderns öde. Han berömde den svenska polisen för dess sätt att sköta frågan, men visade tydligt sin besvikelse över UD:s tystnad.

Jag är mycket väl medveten om att man inte förhandlar offentligt eller går ut vitt och brett med information i den här typen av ärenden. Men jag tycker att det vore klädsamt om man från UD:s sida ändå höll kontakt med Larssons familj för att ge all upptänklighet information.

Nu har utrikesminister Carl Bildt för länge sedan lämnat kammaren, så jag torde knappast få någon förklaring till UD:s tystnad. Men jag är i likhet med den kidnappade svenskens son kritisk till avsaknaden av kontakt, och jag kommer att ställa frågan till utrikesministern vid ett annat tillfälle.

Alla människor drabbas hårt i krig, men man drabbas olika. Könnsrollerna förändras också när krig och oroligheter drabbar ett land och

samhällsstrukturen slås ut. Männen ger sig ut i strid och tvingas uppleva ohyggliga saker. Många kvinnor får ta på sig nya uppgifter och nya roller som tar fram deras styrka och självförtroende. Men för otaliga kvinnor ser situationen helt annorlunda ut. De tas till fånga, förs bort, torteras och våldtas. Det är ett öde som till och med drabbar många barn.

Jag skulle kunna göra listan lång på länder där fruktansvärda övergrepp begåtts och begås. Krig kan föras med vapen, och krig kan föras med terror och skräckvälde. Oavsett vilket sätt det sker på är det viktigt att vi fördömer de här avskyvärda krigshandlingarna. Här måste Sveriges regering med kraft verka för mer dialog och mer samarbete för att vi ska kunna bidra till fred och försoning i världen.

Herr talman! I det sammanhanget är det mycket viktigt att vi också talar om de glömda krigen.

Anf. 37 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Jag vill i dag tala om två folk som lever under förtryck. Det handlar om Västsaharas folk och om Kosovos folk. Den ena befolkningen lever i Afrika, i Västsahara, och den andra lever i Europa, i före detta Jugoslavien.

Jag ska börja med Kosovo. Kosovo är ett av de fattigaste länderna i Europa. Det här landet led också mycket svårt under kriget i före detta Jugoslavien. Så sent som på 90-talet rasade konflikten för Kosovos folk.

Det som konkret hände var att större delen av Kosovos befolkning drevs på flykt. Man använde etnisk rensning som krigsföring. Mängder med kvinnor våldtogs. Hus brändes ned. Enorma ekonomiska värden förstördes, men det värsta var ändå det mänskliga lidandet.

Om man skulle överföra det här till svenska förhållanden utifrån vår befolkningsstorlek skulle det motsvara 40 000 döda, 80 000 våldtagna och sju miljoner fördrivna från Sverige. Då förstår man vilken fruktansvärd katastrof de här krigen har inneburit för Kosovo.

Kosovo har haft självstyre, men de här krigen ledde till att man blev införlivat med före detta Jugoslavien. Det var Serbien som tog över landet. Nu kämpar Kosovos folk för självständighet. Större delen av befolkningen är albaner. De upplever det som ett svek att vi hittills inte har erkänt landet. De andra länderna i före detta Jugoslavien har man satsat mycket mer på både när det gäller att ge dem självständighet och när det gäller bistånd och investeringar.

Det finns en enorm fattigdom och arbetslöshet i dag i Kosovo. Det finns en stor osäkerhet i landet. Man vet inte om man kommer att få självständighet eller inte. Det gör det ännu svårare att locka till sig investeringar och verkligen satsa inför framtiden. Spädbarnsdödligheten är också otroligt hög.

Det behövs enorma satsningar på det här landet. Jag tycker att Sverige nu ska ta initiativ till och driva mycket hårt och tydligt att EU ska erkänna Kosovo som ett självständigt land. Det är också viktigt att man kommer till skott i FN. Där har Ryssland hittills blockerat. Det är viktigt att EU står enat även i FN för den här sakens skull.

Det kommer att bli en övergångsperiod i självständighetssträvandena, och därför är det viktigt att Kosovos folk verkligen får vara med i den övergångsperioden.

Samtidigt är det otroligt viktigt att man ställer krav i samband med självständigheten att mänskliga rättigheter ska gälla. Minoritetsskydd och allt sådant måste vara på plats eftersom det är en osäker tid framöver. Vi ska självfallet arbeta för självständighet och erkänna Kosovo som ett eget land.

Ett annat erkännande som jag skulle önska från svensk sida är ett erkännande av Västsahara som ett eget land. Min kollega Carin Runeson har tidigare beskrivit situationen för västсахarierna. Det är ett folk som har förföljts under otaliga år. Det finns FN-resolutioner som går ut på att Västsaharas folk ska folkomrösta om sin framtid. Marocko har förhalat denna folkomröstning en oändligt lång tid.

Det som imponerar mest på mig när det gäller Västsaharas folk är den fredliga kamp som har förts under många år trots att man inte har fått gehör från omvärlden. I praktiken har det inte hänt någonting. Det finns ett slut på den här oförtröttliga kampen och även för västсахariernas tålmod.

Större delen av befolkningen lever i dag i flyktingläger i Algeriet. Nu har till och med biståndet börjat dras in, och därför har de svårt att överleva rent fysiskt. Förföljelserna hårdnar i de ockuperade områdena i Västsahara. Det finns en hopplöshet, och då är det väldigt viktigt att vi ger dem hopp genom att säga att vi erkänner deras rätt att existera och deras land som är orättmätigt ockuperat av Marocko.

I dag är det närmare 80 länder i världen som har erkänt Västsahara som ett eget land. I Afrika finns det många stater, och det är ju i Afrika Västsahara ligger. Sverige skulle kunna bli historiskt som första europeiska land att erkänna Västsahara.

När kampen för självständighet för de baltiska staterna pågick var Sverige framme och erkände dem. Det blev ett symboliskt erkännande som också bidrog till att de här tre länderna äntligen fick sin självständighet. Sverige skulle kunna göra detsamma i det här fallet.

Jag tycker att Västsaharas folk förtjänar detta. Det är ändå bara ett symboliskt erkännande det handlar om i det första steget. Det är det minsta man kan begära. Vi borde göra så mycket mer. Jag tror att fler i Europa skulle följa efter. Då ökar trycket på Marocko.

Det är min förhoppning att vi erkänner Kosovo som ett eget land och att vi erkänner Västsahara som ett eget land och driver detta i EU och FN.

Anf. 38 TORBJÖRN BJÖRLUND (v):

Herr talman! Situationen i Palestina i dag är värre än någonsin. Sedan lång tid terroriseras den palestinska befolkningen av den israeliska ockupationsmakten. Den senaste utvecklingen i Gaza har lett till den värsta situationen som den palestinska befolkningen där har upplevt på många år. Ungefär fyra av fem är arbetslösa. Nästan lika många lever under fattigdomsgränsen.

Israels blockad mot införsel av varor liknar alltmer ett försök till utsvältning av en hel befolkningsgrupp. Utbrytningen vid gränsen mot Egypten för några veckor sedan är ett uttryck för ren och skär desperation. Samtidigt attackerar Israel det som kallas terrorister, och oftast är det Hamasaktivister man menar då. Syftet sägs vara att stoppa de raketattacker som förekommer in på israeliskt område, men det är oftare civil-

personer som får sätta livet till. Raketattacker är naturligtvis inte acceptabelt, men frågan är vad som är orsak och verkan i det här fallet. Dessutom skördar raketattacker inte på långt när så många offer som de israeliska räderna gör. Jag menar att detta inte kan kallas något annat än statsterrorism. Jag säger detta mot bakgrund av den debatt som förekommit de senaste åren om terroristbekämpning. Det är tydligen skillnad på terrorism och terrorism.

Herr talman! I måndags såg jag en film på SVT. Det är säkert flera här inne som såg den. Den handlar om palestinska Leila som bor i Hebron på Västbanken. Jag har varit där och sett det som filmen visar och beskriver. Det är en stad med 150 000 palestinska invånare i den ockuperade staten Palestina som fullständigt domineras av en bosättning bestående av 600 israeler. Det förakt och de trakasserier som dessa bosättare, med hjälp av militärer naturligtvis, utsätter palestinierna för är typiskt för hela Västbanken.

I dag fungerar många av de israeliska bosättningarna på precis samma sätt som många av fångvakterna gjorde på den tiden då man hade läger för judar under andra världskriget, då judar internerades och dödades under det som vi kallar Förintelsen. Det här är på många sätt en ofattbar paradox. Åttlingarna till dem som drabbades av mänsklighetens värsta förbrytelse, Förintelsen, genomför en etnisk rensning som till och med överträffar det apartheidsystem som vi så ivrigt bekämpade i Sydafrika för ett par decennier sedan. Det systematiska förtrycket av palestinierna måste uppmärksammas mycket mer för att vi ska komma närmare en lösning av konflikten över huvud taget.

Vi har i dag en snedvriden bild, inte minst i medier, som går ut på att konflikten står mellan två jämnstarka parter. Verkligheten är den att Israel är en av världens starkaste och modernaste krigsmakter i dag med hjälp av USA. Palestinas vapen är i de flesta fall stenkastning, raketer som sällan träffar och, dock alltmer sällan, desperata självmordsbombare. Man kan ställa sig frågan vad som driver människor till att spränga sig själva i luften om det inte är ren och skär desperation och insikten att livet inte är värt att leva på det sätt som man lever och i den situation man är.

Till detta kommer bygget av den mur som kommer att dela in Västbanken i små bitar, där palestinierna förväntas leva sina liv – ett slags bantustaner, liknande dem i Sydafrika. Detta blir den yttersta förnedringen om det får förverkligas. Man får också en märklig känsla när man lägger kartan över murens sträckning över en karta över vattentillgångar på Västbanken. Vatten är ju ovärderligt i de här delarna av världen för att man ska kunna odla och föda sig själv. De största tillgångarna på vatten hamnar på den sida om muren där palestinierna inte får vara – en händelse som ser ut som en tanke.

Grogrunden för den så kallade fundamentalistiska religiösa motståndskampen skapas av israelerna själva. Det är alltså inte bara tveksamt och dumt utan i många fall, som det visat sig på tv, rent intelligensbefriat. Den israeliska religiösa fundamentalismen skördar de flesta offren i denna konflikt, vill jag påstå.

Nu är inte alla israeler fundamentalister. Det finns ett motstånd som har växt fram och fortsätter växa inne i Israel, och det sker i takt med att det israeliska folket också drabbas mer och mer av konflikten. Det här

finns mest inne i Israel. Bosättarna utgör fortfarande ett stort problem. De är svåra att påverka och mer fast i sitt tänkande att bo kvar på Västbanken.

Herr talman! Frågan är vad man ska göra och vad man kan göra. Hitills har den svenska regeringen varit alldeles för undfallande mot Israel och deras allierade, USA. En starkare röst från Sverige behövs som ställer upp på det palestinska folkets sida, liksom ett starkare tryck på EU att återuppta förhandlingar med den folkvalda regeringen i Palestina för en fredsprocess som blir rättvis. Det behövs handelsutbyte och bistånd som hjälper palestinierna att skapa ett fungerande samhälle. Det behövs en tvåstatslösning, vilket många är överens om, med 1967 års gränser och med ett erkännande av den palestinska statens gränser och suveränitet. Det är vad som behövs.

Som tidigare har sagts här tycker jag också att om inte Israel hör-sammar det här så är det dags att bojkotta Israel för att påverka och sätta press på landet om ett upphörande av ockupationen. Man kan riva upp EU:s handelsavtal och avsluta det militära samarbetet med Israel. Det är en väg att gå. Jag menar att det är den medicin som behövs för att skapa rättvisa och ge palestinierna det Palestina som de har rätt till och som de så hett eftertraktar.

I detta anförande instämde Jacob Johnson (v).

Anf. 39 FREDRIK MALM (fp) replik:

Herr talman! Jag tänkte egentligen inte begära någon replik, men när man sedan börjar med detta likställande av Förintelsen med dagens situation i Mellanöstern tycker jag att man går över gränsen.

Herr talman! Orsaken är att Förintelsen var en industriell, ideologiskt motiverad utrotning av Europas judenhet. Sex miljoner människor dödade. Förintelsens verkställande stod till och med över Nazitysklands allmänna krigföring. När man fick motgångar på slagfältet fortsatte man att intensifiera dödandet i Auschwitz. Man styrde om tågtrafiken i hela Europa för att de judar man hämtade i områden man ockuperat skulle in i gaskamrarna och likvideras, därför att judarna skulle utrotas.

Jag delar uppfattningen att vi behöver en tvåstatslösning. Jag tror att man når det bäst genom förhandlingar, och jag skulle välkomna om Hamas var berett att erkänna Israel och var berett att förhandla. Det är också så att bosättarpolitiken skadar Israel, skadar möjligheterna till fred och måste upphöra. Men det ger oss inte rätten att likställa Förintelsen med det som händer i dag. Det är grovt kränkande mot Förintelsens offer.

Anf. 40 TORBJÖRN BJÖRLUND (v) replik:

Herr talman! Om Fredrik Malm hade lyssnat hade han hört att jag inte gör det. Jag jämför inte som han säger. Jag drar parallellen och drar ut linjerna. De som har drabbats av den största förbrytelse vi har haft i världen, Förintelsen, gör i princip samma sak – inte så att det är i stor skala, men det är nästan ett industrialiserat förtryck.

Tittar man på filmen från i måndags ser man i blyxtbelysning hur det går till. Man tillåter barn att spotta på palestinierna för att de ska flytta från sina hus. Det här pågår hela tiden över hela Västbanken, inte bara i Hebron. Det finns exempelvis nät över gatorna, därför att det systema-

tiskt kastas ut sopor på gatorna på de palestinier som går där under bosätternas lägenheter. Är inte det ett industrialiserat förtryck?

Det här går inte att jämföra med Förintelsens sex miljoner judar, men det finns paralleller, och det finns påminnelser om att detta är samma sak, och man gör detta utan att ta hänsyn till att man har drabbats själv som jude.

Anf. 41 FREDRIK MALM (fp) replik:

Herr talman! Det vore ju klädsamt i den här kammaren om man har några som helst proportioner i vad man säger. Torbjörn Björlund säger att Israels agerande i dag i princip är samma sak som Förintelsen. Då får du, Torbjörn Björlund, ta och visa oss var gaskamrarna står någonstans i Hebron. Du får ta och visa oss var de står någonstans i Nablus. Du får ta och visa oss hur israelerna ockuperar andra länder i Mellanöstern och åker dit och försöker hämta palestinier för att placera dem där.

Vad det här handlar om är givetvis en konflikt med fruktansvärda övergrepp från båda sidor. Det är ingen som förnekar israeliska övergrepp. Det är ingen som förnekar att det i det israeliska samhället finns extremister och att det finns en bosättarrörelse som inte tvekar att låta sina barn trakassera araber och palestinier. Det råder ingen tvekan om detta, och det är därför vi behöver en fredlig överenskommelse.

Men detta kan inte användas som intäkt för att likställa det som sker i dag med Förintelsen. Det är en djupt ohederlig debatteknik, och det är en kränkning mot Förintelsens offer.

Anf. 42 TORBJÖRN BJÖRLUND (v) replik:

Herr talman! Jag vet att Fredrik Malm är bra på att försöka vränga till saker.

Det jag menar är alltså att just den här systematiska ockupationen, förtrycket och terrorismen – statsterrorismen – faktiskt har paralleller, just därför att de som drabbades av Förintelsen är de som i dag utför detta statsterroristiska system. Den parallellen finns där, och det finns ett antal sådana paralleller när det gäller Västbanken, bosättarna och deras sätt att hantera palestinierna, därför att de fördriver palestinierna saklost. De bygger en mur för att bygga in palestinierna så att de slipper ha dem på sitt område. Är inte det ett systematiskt, industriellt förtryck så vet jag inte vad det är. Det är det jag pekar på.

Det finns i dag en övertro – den försöker Fredrik Malm också att underblåsa – på att det handlar om något slags jämställda, starka stater. Det handlar om en stark ockupationsmakt och en förtryckt palestinsk stat som knappt ens är en stat.

När det gäller just Gazaremsan vet jag att det finns beskrivningar på bosättare som faktiskt dansade på gatorna och skrek: Skicka araberna till gaskamrarna!

Är det inte en parallell, så säg?

Anf. 43 PETER RÅDBERG (mp):

Herr talman! Nästa vecka samlas över hundra stater i Wellington i Nya Zeeland för att försöka komma överens om ett internationellt förbud mot alla typer av klustervapen. Det finns här i Sveriges riksdag en bred samsyn om att Sverige ska verka för ett förbud mot klustervapen.

Problemet med regeringens hållning i just klusterfrågan är att regeringen kan verka för ett internationellt avtal under förutsättning att vi får ett undantag för vårt klustervapen, bombkapsel 90. Det här är en moralisk fråga. Det går inte att med trovärdighet försöka förhandla fram undantag för sitt eget klustervapen om man vill att andra ska avstå sina.

I Wellington kommer frågan om definitionen av klusterbomber att vara i fokus. Den definitionen kommer att ligga till grund för slutdiskussionen i Dublin under december månad senare i år. Det är därför mycket viktigt att Sverige är på plats och gör sin röst hörd i debatten och verkar för ett totalförbud mot alla sorter av klusterbomber.

Jag välkomnar att Socialdemokraterna och Urban Ahlin äntligen vill förbjuda alla typer av klustervapen, inklusive vår egen bombkapsel 90. Det uttalandet innebär att det finns en majoritet mot klustervapen i Sveriges riksdag om vi vinner valet 2010.

Sverige har en lång tradition av nedrustning och har arbetat aktivt för humanitär rätt. Man kan fråga sig vilka de militära skälen för att använda klustervapen är när civilbefolkningen drabbas av vapnet till 98 procent; ca 40 procent av dessa är barn.

Klustervapnen utvecklades under kalla kriget och är anpassade efter den tidens krig. Det är för mig en gåta att inte samtliga partier och politiker i denna riksdag står upp och tillsammans för kampen mot klustervapen, som ju är en sällsynt djävulsk form av krigföring.

FN:s generalsekreterare har uppmanat samtliga medlemsstater att som ett första steg mot ett förbud inrätta ett moratorium för klusterbomber eftersom de strider mot den humanitära rätten genom att de drabbar civila. Sverige brukar hänvisa till FN i många olika sammanhang. Det vore därför logiskt att vi även denna gång följde de råd som generalsekreteraren utfärdat vad gäller ett moratorium för klustervapen.

Utrikesminister Carl Bildt har talat sig varm för ett militärt starkt EU samt ett närmande till militäralliansen Nato. Det som emellertid kommer att påverka den svenska och europeiska säkerhetspolitiken under över-skådlig tid är klimatförändringarna och de erfarenheter man kan dra av Irakkriget. Klimatförändringarnas säkerhetspolitiska konsekvenser kommer inom en snar framtid att genomsyra all säkerhetspolitisk analys och få direkta konsekvenser för såväl internationell krishantering som nationell beredskap.

Den tidigare planerade EU-armén i storleksordningen 100 000 man har lagts på hyllan, och man är nu nere på några *battle groups* om ca 2 700 man vardera. En av orsakerna till att EU dragit ned på ambitionerna om en EU-armé är den lärdom man dragit av kriget i Irak. Det kostar helt enkelt för mycket pengar.

Debatten om svensk vapenexport är fortfarande het. Sverige har ökat sin vapenexport med över hundra procent sedan Irakkriget startade 2003. Svenska vapen dödar. Sverige hör till de länder som exporterar mest vapen i världen. Miljöpartiet har sedan länge krävt att vapenexport till krigförande och människorättskränkande länder ska upphöra eftersom det legitimerar förtryck och försvårar demokratiutvecklingen. Vapenexporten borde överensstämja med utvecklingspolitiken – Sverige ska inte ge bistånd med den ena handen och sälja vapen med den andra.

Svensk lag säger att vapen inte bör säljas till krigförande länder eller till länder som bryter mot mänskliga rättigheter. Det har dock skett vid flera tillfällen och kommer troligtvis, tyvärr, att fortsätta framöver.

Den senaste vapenaffären är JAS-försäljningen till diktaturen Thailand, ett land med omfattande kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Förföljelsen av oliktankande är omfattande i landet, och sedan ett par år pågår en konflikt i södra Thailand. Trots detta väljer regeringen att sälja JAS-plan till landet.

I Thailand hölls förvisso val i december, men tyvärr har situationen inte förändrats speciellt mycket. Den demokratiska situationen i landet är fortfarande mycket instabil. Detta, herr talman, är skäl nog för att försäljningen av JAS-plan till Thailand omgående ska upphöra.

Anf. 44 JACOB JOHNSON (v):

Herr talman! För ett drygt år sedan mördades den armeniske journalisten Hrant Dink i Istanbul, Turkiet. Jag var själv en av åhörarna när Dink deltog vid ett seminarium i riksdagen på Luciadagen 2006, ett seminarium som handlade om Turkiets medlemskap i EU och kampen för mänskliga rättigheter. Vid seminariet uttalade sig Dink optimistiskt om utvecklingen i Turkiet. Det är därför djupt tragiskt att han som en förkämpe för de mänskliga rättigheterna och en försoningsprocess mellan turkar och armenier brutalt mördades på öppen gata utanför sin tidnings lokaler.

Mordet på Hrant Dink exemplifierar att det i Turkiet fortfarande finns starka ultranationalistiska krafter som är ursinniga motståndare till att andra etniska grupper ska få sina rättigheter erkända. Dessa krafter finns som en undervegetation inom den turkiska staten och dess myndigheter och brukar benämnas den mörka staten. Den turkiska regeringen måste ta strid mot dessa odemokratiska krafter som inte skyr några medel när det gäller att uppnå sina syften. Fortfarande ges artikel 301 i strafflagen om förolämpning av turkiskhet mycket stort utrymme för inskränkningar av yttrandefriheten.

Turkiet är ju ett kandidatland för inträde i Europeiska unionen och måste därför vidta de åtgärder som krävs för att fullt ut leva upp till Köpenhamnskriterierna. Landet måste även lösa konflikterna med sina grannar. Jag tänker till exempel på den illegala turkiska ockupationen av norra Cypern och handelsblockaden mot Armenien samt de militära attackerna in i de nordliga, kurdiska delarna av Irak.

När det gäller Turkiets förtryck av den kurdiska befolkningen måste regimen ta till vara de möjligheter till dialog som olika kurdiska grupper försökt inleda. Men kurderna pekats generellt av den turkiska staten ofta ut som terrorister, och tyvärr får Turkiets regering stöd av vår utrikesminister vad gäller sådana benämningar. Att hävda sina rättigheter som etnisk minoritet betraktas av den mörka staten som terrorism oavsett om man bär vapen eller inte. I Hrant Dinks fall räckte det med att han var beväpnad med en tidning.

En del av lösningen när det gäller kurdernas situation är att ungdomar som kämpar i den kurdiska gerillan får amnesti så att de kan komma ned från bergen och börja leva ett normalt liv utan risk för arresteringar eller andra straff. Ungdomarna i gerillan är en del av problemet, och en lösning måste inkludera även dem.

Ett annat exempel på förföljelse av kurder gäller företrädare för DTP, Demokratiska samhällspartiet, som har starkast stöd i just de kurdiska områdena. Det startas ständigt juridiska processer mot politiskt aktiva kurder, och arresteringar sker dagligen. En mängd åtal har väckts mot partiets förtroendevalda. Många av partiets distriktsordförande har arresterats, och partiets alla 54 borgmästare är anklagade för separatism. På inrikesministerns order har en borgmästare med kommunstyrelse och fullmäktige fråntagits alla sina uppdrag. En förevändning som använts är att borgmästarna använt kurdiska i tal och skrift. Statens inställning till det kurdiska språket är att det är acceptabelt att användas inom familjen, men den som använder språket offentligt riskerar åtal. Detta sker trots att Turkiet på papperet godkänt Köpenhamnskriterierna om minoriteters rättigheter.

Herr talman! För snart 20 år sedan, den 16 mars 1988, lät Saddam Hussein bomba den kurdiska staden Halabja med kemiska, förbjudna stridsmedel. Ca 5 000 människor dog. Jag hade möjlighet att för någon vecka sedan besöka Halabja och träffa överlevande, vilket gjorde stort intryck på mig. Bombningen skedde under den så kallade Anfalkampanjen som Saddam Husseins kusin, ofta kallad kemiske Ali, beordrade mot den kurdiska befolkningen.

Under kampanjen dödades tiotusentals kurder. Jag har tillsammans med fyra riksdagsledamöter från fyra andra partier motionerat om att Sveriges riksdag ska erkänna Anfalkampanjen som ett folkmord. Enligt min uppfattning uppfyller denna kampanj definitionen på folkmord enligt konventionen från 1948. Frågan kommer att diskuteras senare i kammaren, men jag vill redan nu framföra att det är viktigt att omvärlden klart uttalar att Anfalkampanjen var ett folkmord. Det är viktigt för det kurdiska folkets skull och för att alla regionala makter i området ska förstå att något sådant aldrig mer kan accepteras.

Kurderna i Irak har rätt att kräva och utveckla regionalt självstyre i enlighet med principen om nationellt självbestämmande. Det som oroar mig är den fara som ständigt funnits under den kurdiska historien, nämligen att kurderna åter kan bli en bricka i andra stormakters spel.

Låt mig avslutningsvis få understryka att vi inte får glömma det kurdiska folket och dess kamp för fulla mänskliga, demokratiska och nationella rättigheter i den komplicerade situationen i Mellanöstern.

Anf. 45 MEHMET KAPLAN (mp):

Herr talman! Jag har under dagen följt delar av debatten och tycker att det utrikesministern sade när det gäller två olika områden är väldigt intressant. Jag ska nu beröra ett av dem. Mina partikolleger från Miljöpartiet har lyft fram flera andra områden.

Det ena intressanta var utrikesministerns förklaring av den hållning han har när det gäller Turkiets EU-medlemskap. Det är väldigt intressant i och med att jag tillsammans med EU-nämnden var i Turkiet förra veckan och kunde framföra denna hållning, som innebär att vi i Sveriges riksdag stöttar en linje där Turkiet försöker uppnå de kriterier som finns för det medlemskap som har satts i utsikt.

Jag ska tala om den andra del som jag finner intressant och som har tagits upp här, nämligen den ockupation som palestinierna i drygt 40 år har levt under i Mellanöstern. Utrikesministern berörde denna fråga, och

den har redan vinklats av medierna på ett sådant sätt att den har lyfts upp till förstasidorna. Gazas situation måste ändras. Man måste helt enkelt se till att försöka normalisera tillståndet. Utrikesministern nämnde också det faktum att raketbeskjutningarna från palestinskt håll måste upphöra och att man från israeliskt håll måste se till att isolationen avbryts.

Om man tittar på vad som har hänt i Gazaremsan den senaste tiden upphör man inte att förvånas. Historien upprepar sig. Vi tittar tillbaka och ser på en medveten tidigare strategi att byta ut den palestinska förhandlingsmotparten från tidigare Arafat till någon som man hoppades skulle kunna fungera bättre, nämligen den nuvarande presidenten Abu Mazen. Där är vi fortfarande i dag. Trots att Arafat i dag inte längre finns på den politiska kartan har vi en motpart som Israel säger sig vilja sitta ned och diskutera frågorna med. Men om vi ser på vad detta i praktiken har inneburit är det tyvärr fortfarande mungiporna nedåt, och någon de facto-förändring på kartan har inte skett.

Sverige har direkt och via EU och FN inte gjort vad man skulle kunna göra, nämligen protestera mot de nyligen uttalade hoten från Israels sida om att man avser att deklarerat Gaza som fientligt territorium. Det här skedde för inte så länge sedan, och det har genomförts.

Den kollektiva bestraffning som nu genomförs mot hela befolkningen i Gaza och den belägring som under flera månader helt och hållet har pulveriserat ekonomin och det civila samhället och gjort det väldigt svårt för civilbefolkningen att leva ett normalt liv, tror jag – och här delar jag nog både Israel- och Palestinavännerns oro – gör att rekryteringen till det vi inte vill se, nämligen en destruktiv motståndsrörelse, kan få nytt liv och kan ske med ytterligare kraft. Det är nämligen svårt att prata om fred och försoning när man är under belägring på det sätt som Gazaremsan är.

Man har lämnat Gaza utanför en fredsöverenskommelse. Också den politiska part som enligt alla oberoende bedömare vann ett val som bland annat vår egen utrikesminister har uttryckt genomfördes på ett bra sätt har lämnats utanför, med hänvisning till vissa saker som i förstone gör att den skulle kunna betecknas som destruktiv motståndsrörelse. Men om man tittar i det långa loppet handlar det om att man skulle ha fått chansen att visa att man klarar av att föra en konstruktiv politik som på sikt skulle kunna leda till en tvåstatslösning i området, i stället för att i princip bli martyrer och som sådana rättfärdiga den blodiga och dödliga delen av den kampen.

Det är uppenbart att civilbefolkningen i Gaza behöver omedelbar humanitär hjälp och att den blockad som har funnits måste hävas. Där stöttar jag verkligen utrikesministerns uttalande. Det är någonting som han ska ha en eloge för och som jag hoppas att hela regeringen står bakom, så att man kan verka internationellt för att denna blockad hävs, så att befolkningen får en chans att försörja sig själv.

För några veckor sedan såg vi masscener när man lyckades forcera gränsen mot Egypten. Man lyckades få upp ett andningshål mot Egypten. Det var verkligen ett rop på hjälp och ett sätt att försöka överleva. Tyvärr var det en del medier här hemma i Sverige men också i resten av världen som använde termer som ”köprusch” och ”köpfest”. Det var med sorg i hjärtat jag läste dessa rader. Detta handlar om någonting som vi här hemma i Sverige har väldigt svårt att sätta oss in i. Det är snarare scener från krigstillstånd som Sverige har varit med om.

Jag välkomnar de meningar som Carl Bildt hade och hoppas att debatten kan föras på en vettig nivå.

Anf. 46 OLLE THORELL (s):

Herr talman! Jag kommer att ägna mitt inlägg åt att tala om Asien. Som mina partikamrater före mig kommer jag att fokusera på det hot som den ökade militariseringen och upprustningen innebär. Utvecklingen i Asien är inte entydig. Runt hälften av världens fattiga finns där. Samtidigt har hundratals miljoner människor lyfts ur den värsta fattigdomen. Mänskliga rättigheter respekteras, och demokratin är stark i vissa länder. Samtidigt kränks de mänskliga rättigheterna och demokratin är obefintlig eller mycket skör i de flesta av Asiens länder.

Jättarna Kinas och Indiens makt på den globala arenan ökar, och världens ögon riktas mot dem. Utvecklingen i Asien kommer att påverka allas vår framtid. Kina lägger nu otroliga resurser på att OS i Beijing i augusti ska bli en propagandaframgång. Skyskraporna växer som svampar ur jorden, och tillväxten slår ständigt nya rekord.

Asiatisk kultur påverkar oss också alltmer. Hundratusentals svenskar åker till Thailand på sol- och badsemester. Ungdomar tågloffar inte längre genom Europa, utan "backpackar" sig genom Asien. Japansk anime och koreansk film ökar i popularitet. Kinesiska är numera ett vanligt språkval i den svenska skolan.

Men det finns också andra perspektiv. Asien är den kontinent i världen som upprustar mest. Arméerna växer och moderniseras, och kärnvapenhotet är verkligt och skrämmande. Kina är fortfarande en enpartistat, där mänskliga rättigheter inte respekteras. Kina är också en av världens starkaste militärmakter.

Några av världens mest infekterade militära konflikter finns i Asien. I Afghanistan, i Kashmir, på Koreahalvön, i Burma och på Sri Lanka lever människor under det ständiga hotet om militärt våld. Till exempel sköts häromdagen fredspristagaren och Östtimors president José Ramos-Horta.

I bland annat Indonesien, Pakistan och på Filippinerna är militären en maktfaktor i samhället vars betydelse inte nog kan betonas. Benazir Bhutto mördades i ett självmordsattentat, och flera bombdåd har följt efter det. Demokratin i Pakistan är minst sagt skör. Därför är det av största vikt att de uppskjutna valen genomförs och att den avsatta högsta domstolen återinrättas och får vara självständig.

I Afghanistan är våldet ständigt närvarande. Även om framsteg har gjorts sedan 2001 är hotet från talibanerna kvar. Oroande är också att man kan se att konflikten regionaliseras till grannstater som Pakistan och Uzbekistan. Ahmed Rashid är en ledande kännare i regionen. Han sade på en konferens här i Stockholm i höstas att det inte är stor idé att skicka brandkåren till ett hus om grannhusen bebos av pyromaner.

Ett resultat av fattigdom och konflikt är att opiumindustrin frodas. Svenska trupper gör en viktig insats i det fredsfrämjande arbetet, och att dra undan dem vore ett misstag. Vi socialdemokrater tror att det behövs en bred strategi för Sveriges engagemang i Afghanistan där mer bistånd är viktigare än fler trupper.

Våldet och konflikterna i Asien är inte bara ett hot mot invånarna där utan mot hela den globala säkerheten. Sverige måste vara drivande och aktivt på alla arenor för att bidra till att lösa de här konflikterna. Vi måste

samtidigt visa på sambandet mellan å ena sidan fattigdomsbekämpning och en rättvis fördelning och å andra sidan fred och stabilitet.

Ett av många exempel är Burma, som inte har nämnts mycket i debatten i dag, men jag tänker göra det. Det är ett av världens fattigaste länder med en av Asiens största arméer. Efter att protesterna i september brutalt slogs ned har strålkastarskenet slocknat. Det internationella samfundet har protesterat, vissa sanktioner har stärkts, men juntan sitter kvar i orubbat bo.

Det senaste utspelet från juntan är att man utlovar en folkomröstning om den nya författningen, en författning som ingen ännu har sett, och senare val till ett nytt civilt styre. Det här låter ju lovande men är nog bara ytterligare en skenmanöver för att klamra sig fast vid makten.

Författningen som tog 14 år att ta fram är i själva verket en garanti för att militären ska behålla makten. Man ska komma ihåg att den gör det omöjligt för Aung San Suu Kyi att bli regeringschef. Militären kommer att utse en fjärdedel av parlamentet. Sex ministerposter är reserverade för militären, och den som ska bli premiärminister måste ha varit general i minst tio år.

Sverige måste delta i synandet av den bluffen och verka för att EU:s gemensamma ställningstagande stärks ytterligare. Kraven på att Aung San Suu Kyi och resten av de politiska fångarna ska släppas måste stå fast. En dialog mellan alla parter är den enda vägen framåt.

I den här konflikten liksom i många andra i Asien spelar Kina en nyckelroll. Trycket på Kina måste öka och bli så starkt att de tvingas agera. Här kan EU och Sverige spela en större roll.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag säga att om vi ska få en fredligare värld måste världen rusta ned. Ska konflikter lösas måste det gå hand i hand med fattigdomsbekämpning och en mer rättvis fördelning. Nya initiativ måste också tas för nedrustning och avmilitarisering. Där ser vi socialdemokrater att Sverige kan göra mer. Vi har förslagen, det har inte regeringen.

Anf. 47 FREDRIK MALM (fp):

Fru talman! Jag tänkte säga några ord om Iran. Det är glädjande att det tas upp i utrikesdeklarationen att Sverige och EU står bakom FN:s resolution att Iran ska följa icke-spridningsavtalet. Men jag tror att vi ska tänka efter noggrant för att förstå vikten av den här problematiken.

En stat som inte tvekar att hänga sina medborgare i lyktstolpar, en stat som inte tvekar att gräva gropar där man stoppar ned unga flickor så att bara huvudet är ovanför markytan och sedan låter maskerade män kasta sten i huvudet på de här flickorna tills de dör, en stat som uppenbart inte har några skrupler när det gäller att begå den här sortens grymheter mot sin egen befolkning, vad skulle en sådan stat inte kunna ta sig till om den också förfogade över världens farligaste vapen? Det är en stat som dessutom är känd för att i dag vara världens främsta spridare av internationell terrorism, en stat som frenetiskt motsätter sig en fredlig överenskommelse mellan Israel och Palestina som skulle kunna bidra till att en del av de knutar som finns i regionen kan lösas upp.

Vi vet inte om Iran kommer att få kärnvapen. Vad vi däremot vet är att Iran i alla fall fram till 2002 har haft ett atomenergiprogram i syfte att utveckla kärnvapen. Därefter kan det ha stoppats eller det kan ha stoppats

tillfälligt och dragits i gång igen. Men en stat som dagligen mer eller mindre hotar en annan stat i regionen med utplåning om man förfogade över dessa vapen, vad skulle den inte kunna ta sig till?

Om en ledare, en president, en gång säger, i det här fallet om staten Israel, ”vi har tänkt utplåna er” skulle det kanske viftas bort som en diplomatisk fadäs. Men om detta sker gång på gång bör vi givetvis ställa oss frågan om det kanske är så att den här ledaren som framför dessa hot faktiskt menar allvar.

Jag tror, fru talman, att det finns mycket stora risker om utvecklingen med urananrikning fortsätter och Iran i framtiden blir en kärnvapenmakt. Det riskerar att sätta i gång en rustningsspiral i regionen. Turkiet, Egypten och andra stater är oroliga. Det kommer kraftigt att hindra en demokratisering av Iran självt, därför att en stat som förfogar över kärnvapen blir immun mot omvärldens påtryckningar.

Om det sedan uppstår problem – oljepriserna går ned, det blir oro inne i Iran – kommer regimen att kunna använda ett ännu mer skoningslöst våld mot sin egen befolkning. Därför är det mycket viktigt att Sverige och EU är tydliga med att sanktionerna måste efterlevas, att de möjligen i framtiden kan förstärkas och att detta kombineras med ett demokratistöd till den iranska befolkningen och till de folkrörelser och organisationer som finns och som verkar för en fredlig och demokratisk utveckling.

Fru talman! Jag vill också i det här sammanhanget säga några ord om den kurdiska befolkningen, 40 miljoner människor utan en egen stat. Det är världens största befolkning som i praktiken är statslös, om man ser till deras egen identitet och ett kurdiskt hemland i Kurdistan.

Den här befolkningen lider under mycket svåra umbäranden i Iran, i Syrien, i Turkiet och även i Irak. Vad det handlar om från Sveriges sida är att förbättra relationerna med Kurdistans regionala regering i norra Irak, att gärna öppna ett konsulat, en beskickning, att stärka våra diplomatiska förbindelser och ge demokratistöd. Det handlar också om att öka påtryckningarna på Turkiet i EU:s medlemskapsförhandlingar att respektera de mänskliga rättigheterna samt kurdernas språkliga och kulturella rättigheter. Då kanske vi också får se detta folk gå en positiv framtid till mötes.

Anf. 48 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman! Jag vill inleda med orden: En människa som tror är en människa som hoppas. Vårt land har ett intresse i att många män och kvinnor hoppas.

Dessa positiva ord om religionens betydelse för ett gott samhälle uttalades nyligen av Frankrikes president Nicolas Sarkozy. Han har också uppmanat troende att vara mer aktiva i den offentliga debatten.

Fru talman! I Sverige är religionsfriheten en av de absoluta rättigheterna i vår grundlag som inte får inskränkas. Varför är det så? Kanske därför att historien har lärt oss att religionen, vetskapen om att det finns något mer än bara det hårda och det materiella, ger människor frihet i tider av förtryck.

Som kristdemokrat och tidigare ledamot av Europaparlamentets utrikesutskott är jag den förste att beklaga att utrikesministern i dagens utrikespolitiska deklaration från regeringen över huvud taget, vad jag kan finna, inte nämnde någonting om religionsfriheten och dess betydelse i världen. Jag finner detta som en verklig lapsus. Jag förväntar mig att utrikesministern och regeringen kommer att tydligt markera religionsfrihetens betydelse i framtida deklarationer.

Fru talman! Religionsfriheten skulle kunna sägas vara såväl moder som barnmorska åt många andra mänskliga fri- och rättigheter. Det gäller samvetsfriheten, åsiktsfriheten, yttrande- och föreningsfriheten. Detta ser vi till exempel i artikel 18 i FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter.

Samtidigt finns en annan verklighet runt om i världen. För knappt en månad sedan kunde vi i medierna läsa om hur mord och bränder drabbade Indiens kristna under julen. 95 kyrkor brändes ned och vandaliserades, och 730 kristna familjer fick sina hem nedbrända. Fyra personer tillhörande den kristna befolkningsgruppen mördades, och sex skadades allvarligt. Våldet var välorganiserat och samordnat. Det hade varit fullt möjligt att förhindra om myndigheterna hade agerat kraftfullt.

Fru talman! Faktum är att den enskilt vanligaste orsaken till att människor i dag utsätts för förföljelse, kränkningar och övergrepp, inte sällan med dödlig utgång, är religiös tillhörighet och identitet. I Indien är det den hinduiska majoriteten som står för förföljelsen, och i till exempel Irak är det den muslimska majoriteten. Ätminstone tidigare har just de kristna varit de mest utsatta av alla religiösa minoritetsgrupper i världen. Jag tror inte detta har förändrats efter det att konflikterna eskalerat mellan olika muslimska inriktningar.

När det gäller Irak får vi nämligen alarmerande rapporter om att de kristna syrianerna, assyrierna och kaldéerna utsätts för en förföljelse som kan liknas vid etnisk och religiös rensning. I skuggan av Irakkriget tar Södertälje emot lika många irakier som hela USA gör sammantaget. Var femte invånare i denna svenska stad är i dag en kristen syrian, assyrier eller kaldé. Vi har i medierna kunnat läsa att det i gruppen av Irakflyktingar finns personliga vittnesmål och rapporter om hur kristna kyrkor bombas, kristna flickor våldtas, präster halshuggs, kristna barn kidnappas och så vidare. Muslimska ledare har velat få de kristna att framstå som fiender, allierade med USA.

Flest flyktingar från Irak tas emot av Syrien, Turkiet och Jordanien. Enligt uppgifter från UNHCR är en tredjedel av dessa kristna, trots att de för något år sedan utgjorde endast 3 procent av befolkningen. Detta innebär att Irak håller på att rensas religiöst och etniskt på de kristna befolkningsgrupperna. Att Sverige tar emot asylsökande flyktingar som flyr förföljelse och förtryck är ett uttryck för viljan att fungera som en internationell fristad.

Fru talman! Jag finner att med denna flyktingsituation i vårt land hade det varit naturligt om utrikesministern hade nämnt religionsförföljelserna i sin utrikespolitiska deklaration.

Den utrikespolitiska debatten var härmed avslutad.

2 § Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att f.d. statsrådet *Barbro Holmberg* anhållit om entledigande från uppdraget som suppleant i riksbanksfullmäktige från och med den 13 februari.

Kammaren biföll denna anhållan.

3 § Ledighet

Andre vice talmannen meddelade att *Pernilla Zethraeus* (v) ansökt om fortsatt ledighet under tiden den 16 februari–1 juni.

Kammaren biföll denna ansökan.

Andre vice talmannen anmälde att *Amineh Kakabaveh* (v) skulle tjänstgöra som ersättare för *Pernilla Zethraeus*.

Mats Einarssons uppdrag som ersättare för *Pernilla Zethraeus* skulle upphöra den 16 februari.

Andre vice talmannen meddelade att *Lena Hallengren* (s) ansökt om ledighet under tiden den 3 mars 2008–1 mars 2009.

Kammaren biföll denna ansökan.

Andre vice talmannen anmälde att *Dan Nilsson* (s) skulle tjänstgöra som ersättare för *Lena Hallengren*.

4 § Anmälan om kompletteringsval till utskott

Andre vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält *Dan Nilsson* som suppleant i socialförsäkringsutskottet och miljö- och jordbruksutskottet under *Lena Hallengrens* ledighet.

Andre vice talmannen förklarade vald *under tiden den 3 mars 2008–1 mars 2009* till

suppleant i socialförsäkringsutskottet
Dan Nilsson (s)

suppleant i miljö- och jordbruksutskottet
Dan Nilsson (s)

5 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Prot. 2007/08:63
13 februari

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2007/08:FPM66 Att vara en del av informationssamhället
KOM(2007)694 till trafikutskottet

2007/08:FPM67 Förordningen om tullbefrielse *KOM(2007)614* till skatteutskottet

2007/08:FPM68 Initiativ om rådsbeslut avseende Eurojust och det europeiska rättsliga nätverket *5039/08, 5037/08, 2007/08:FPM33* till justitieutskottet

6 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition

2007/08:52 till skatteutskottet

Skrivelse

2007/08:64 till justitieutskottet

7 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Justitieutskottets betänkande 2007/08:JuU11

Civilutskottets betänkande 2007/08:CU8

Utbildningsutskottets betänkanden 2007/08:UbU4 och UbU5

8 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Proposition

2007/08:50 Nya skolmyndigheter

Motioner

med anledning av prop. 2007/08:49 Statligt tandvårdsstöd

2007/08:So10 av Ylva Johansson m.fl. (s)

2007/08:So11 av Elina Linna m.fl. (v)

2007/08:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp)

9 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 13 februari

2007/08:701 Avdragsgilla gåvor

av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:704 Svenska krediter till export av militär utrustning

av *Hans Linde* (v)
till statsrådet Ewa Björling (m)

2007/08:706 Människohandel

av *Thomas Bodström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:707 Samförvaltningsinitiativet i norra Bohuslän

av *Lars Tysklind* (fp)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2007/08:708 Samkanalisering av IT-infrastrukturen och elnäten

av *Helene Petersson* i Stockaryd (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:709 Götalandsbanan

av *Margareta Persson* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:713 Deklaration mot trafficking

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:714 Funktionshindrades möjligheter att studera på folkhögskolor

av *Staffan Danielsson* (c)
till statsrådet Lars Leijonborg (fp)

2007/08:716 Sex- och samlevnadsundervisningen

av *Rossana Dinamarca* (v)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2007/08:717 Sex och samlevnad i lärarutbildningen

av *Rossana Dinamarca* (v)
till statsrådet Lars Leijonborg (fp)

2007/08:718 Olika förutsättningar för friskolor och kommunala skolor

av *Lars Hjalmered* (m)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2007/08:719 Kommunernas hantering av momscompensation

av *Mats Gerdau* (m)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2007/08:720 Järnvägen Emmaboda–Karlskrona

av *Désirée Liljevall* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:721 Sveriges diskriminering av samiska kvinnor
av *Carina Hägg* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2007/08:722 Ekfors Kraft
av *Karin Åström* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2007/08:723 Sågverket på Seskarö
av *Kristina Zakrisson* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2007/08:724 Sluten ungdomsvård och eftervård
av *Helena Bouveng* (m)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:725 Suicidprevention
av *Tina Acketoft* (fp)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2007/08:727 Bildupptagningar i domstol och vittnesskydd
av *Hillevi Engström* (m)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:728 Förenkling vid köp av hushållstjänster
av *Magdalena Andersson* (m)
till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:729 Tydligare märkning av livsmedel
av *Staffan Appelros* (m)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2007/08:730 Den dolda sponsringen i Sveriges Television
av *Mats Johansson* (m)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2007/08:731 Försäkringspremier och betalningsanmärkningar
av *Hans Hoff* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2007/08:732 Påföljd vid narkotikabrott
av *Camilla Lindberg* (fp)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:733 Försvarsmaktens förändrade inställning till SEP
av *Eva Sonidsson* (s)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2007/08:734 Möjligheter till individuell återbäring av kommun- och landstingskatt vid överskott
av *Finn Bengtsson* (m)
till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:735 Konstnärerna och Småföretagarutredningen
av *Siv Holma* (v)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2007/08:737 Utvärdering eller avskaffande av ”zebralagen”
av *Eliza Roszkowska Öberg* (m)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 februari.

Prot. 2007/08:63
13 februari

10 § Kammaren åtskildes kl. 13.14.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med 1 §
anf. 14 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med anf. 32 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med anf. 46 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS FORSBERG

/Eva-Lena Ekman

Välkomsthälsning	1
Anf. 1 ANDRE VICE TALMANNEN.....	1
1 § Utrikespolitisk debatt	1
Anf. 2 Utrikesminister CARL BILDT (m)	1
Anf. 3 URBAN AHLIN (s)	10
Anf. 4 HANS LINDE (v)	13
Anf. 5 BODIL CEBALLOS (mp)	17
Anf. 6 Utrikesminister CARL BILDT (m)	20
Anf. 7 URBAN AHLIN (s)	23
Anf. 8 HANS LINDE (v)	24
Anf. 9 BODIL CEBALLOS (mp)	26
Anf. 10 KERSTIN LUNDGREN (c).....	28
Anf. 11 BIRGITTA OHLSSON (fp).....	30
Anf. 12 ALF SVENSSON (kd)	32
Anf. 13 Utrikesminister CARL BILDT (m)	33
Anf. 14 URBAN AHLIN (s)	34
Anf. 15 HANS LINDE (v)	35
Anf. 16 BODIL CEBALLOS (mp)	35
Anf. 17 KERSTIN LUNDGREN (c).....	36
Anf. 18 BIRGITTA OHLSSON (fp).....	37
Anf. 19 ALF SVENSSON (kd)	37
Anf. 20 GÖRAN LENNMARKER (m)	38
Anf. 21 Utrikesminister CARL BILDT (m) replik.....	40
Anf. 22 GÖRAN LENNMARKER (m) replik	40
Anf. 23 Utrikesminister CARL BILDT (m) replik.....	40
Anf. 24 GÖRAN LENNMARKER (m) replik	41
Anf. 25 VERONICA PALM (s).....	41
Anf. 26 Utrikesminister CARL BILDT (m) replik.....	42
Anf. 27 VERONICA PALM (s) replik.....	43
Anf. 28 Utrikesminister CARL BILDT (m) replik.....	43
Anf. 29 VERONICA PALM (s) replik.....	43
Anf. 30 MAX ANDERSSON (mp).....	44
Anf. 31 CARINA HÄGG (s).....	45
Anf. 32 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (m).....	47
Anf. 33 ULF HOLM (mp).....	49
Anf. 34 KENNETH G FORSLUND (s).....	50
Anf. 35 KERSTIN ENGLE (s).....	51
Anf. 36 CARIN RUNESON (s)	53
Anf. 37 HILLEVI LARSSON (s).....	55
Anf. 38 TORBJÖRN BJÖRLUND (v).....	56
Anf. 39 FREDRIK MALM (fp) replik	58
Anf. 40 TORBJÖRN BJÖRLUND (v) replik.....	58
Anf. 41 FREDRIK MALM (fp) replik	59
Anf. 42 TORBJÖRN BJÖRLUND (v) replik.....	59
Anf. 43 PETER RÅDBERG (mp).....	59
Anf. 44 JACOB JOHNSON (v)	61

Anf. 45 MEHMET KAPLAN (mp)	62
Anf. 46 OLLE THORELL (s)	64
Anf. 47 FREDRIK MALM (fp)	65
Anf. 48 LENNART SACRÉDEUS (kd)	66
2 § Avsägelse	68
3 § Ledighet	68
4 § Anmälan om kompletteringsval till utskott	68
5 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	69
6 § Hänvisning av ärenden till utskott	69
7 § Förnyad bordläggning	69
8 § Bordläggning	69
9 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	70
10 § Kammaren åtskildes kl. 13.14.	72